

ZPRÁVA O DRUHÉM SYNODU ČESKOBRATRSKÉ EVANGELICKÉ CÍRKVE,

který zasedal v Praze u Klimenta od
11. do 15. června 1923.

Dle protokolů synodních
z uložení synodu sestavil a vydal synodní výbor
českobratrské církve evangelické.

V PRAZE 1923.

Nákladem Synodního výboru Českobratrské církve evangelické
v Praze II., Jungmannova tř. 15 (Husův Dům).

Tiskla Pražská akciová tiskárna.

A. Svolání, zahájení, ustavení se synodu.

Druhý synod byl svolán ve smyslu § 93 a 101, 16. církevního zřízení z 8. února 1922 synodním výborem na pondělí dne 11. června 1923 a dni následující do českobratrského evangelického chrámu Páně u Klimenta v Praze. Pozvání k synodu bylo provázeno obšírnou zprávou synodního výboru, obsahující program a seznam členů synodu i jejich náhradníků a přehled posledních událostí církevních a činnosti synodního výboru, zvláště pak návrhy, jež měl synod projednávat. Návrhy, došlé po vytištění zprávy k synodu, byly rozmnoženy zvlášť a členům synodu dodatečně 14 dní předem doručeny.

Synod konal své schůze v českobratrském evangelickém chrámu Páně u Klimenta v Praze, a to 5 schůzí pracovních a 2 slavnostní, od 11. června do 15. června 1923.

Zahájení synodu předcházely slavnostní služby Boží, konané v témže chrámu Páně dne 11. června 1923 o půl 7. hod. večer, při nichž kázání na text Mat. 12, 30, vykonal konsenior Josef Čapek z Třebchovic. Stručný obsah kázání jest otištěn v příloze.

Po ukončení služeb Božích zahájil senior Josef Souček z Prahy, předseda synodu i synodního výboru, jednání synodní nejprve modlitbou a čtením z Písma Oz. 14₁—8, a pak tímto proslovem:

„Z milosti Boží sešli jsme se k druhému synodu své českobratrské církve evangelické. Jednací řád ukládá mi, abych synod tento zahájil. Učiním tak krátce. — První synod byl věnován hlavně novému církevnímu zřízení. Tento synod má přehlížeti práci, kterou církev konala, aby uskutečněny byly ideály, které si stanovila již svým jménem. Ta práce jest těžší nežli vypracovati nové zřízení. Je to práce dlouhá, vyžadující veliké lásky, horlivosti, trpělivosti, obětavosti a hlavně víry. A když my nyní máme přehlížeti to, co se vykonalo a povzbuzovati a rady dávat k další práci, budeme asi na rozpacích, máme-li říci, zda jdeme kupředu čili ne. Jsme uprostřed práce a tu nelze vše jasně přehlédnouti a posouditi. Ale co můžeme viděti a co také vidíme, jsou úkoly naše i naše možnosti, naděje jakož i těžkosti a nedostatky. —

My pak z úkolů svých znovu i letos musíme zvláště obrátiti pozornost svou na práci evangelisační. Nám se stalo, jako když malý rolník, toužící po rozmnožení své role, kterou vzdělával, obdržel rozšíření mezi svých; aneb jako když se manželům narodí dítě. Jest to dar a proto příčina radosti, ale jest to i úkol a nová zodpovědnost. Tak i pro nás vůči novým bratřím a novým sestrám, vůči novým

sborům. Jsme-li milovníci své církve a evangelia, musíme se radovati a radujeme se a povzbuzení jsme z toho, že pole naše se rozšířilo, ale zároveň musíme si uvědomiti, že se tím zvětšila naše zodpovědnost i náš úkol. Ale jsme-li opravdu dobří bratři, jest pro nás i ve vědomí většího úkolu veliké povzbuzení. Musíme si uvědomiti, že církev jako celek má povinnost pečovati o vzrůst a hleděti něco vykonati pro království Boží i mimo sebe. Je to pole nové, abychom je vzdělávali, aby užitek přineslo, aby rozmnožen byl počet nejen příslušníků, ale i dítek Božích, — českých bratří a sester v duchu a pravdě. Ale bez našeho vřelého zájmu, bez naší obětavosti nebude vzděláno dostatečně a nepřinese užitek, který by přinést mohlo. A proto ke zvýšení zájmu, k probuzení i povzbuzení nás všech navrhuje zvláštní sezení, věnované této stránce naší práce církevní.

A druhá věc, která zaslouží zvláštní naší pozornosti jest kazatelská krise, to jest veliký nedostatek kazatelů. Máme dvacet dva sborů uprázdněných a nyní již více a přibývá jich. A dorostu bohosloveckého není tolik, aby stačil v blízké budoucnosti. Taková těžká krise nebyla nikdy v naší církvi. Jak obstarati uprázdněné sbory, jak získati větší počet bohoslovců? Třeba jest ptáti se po příčinách tohoto nedostatku kazatelů. Jest hlavní příčina v zmenšeném zájmu náboženském v naší církvi? Já sám, bratři, nemyslím, že by to byla hlavní příčina. Že není tolik zájmu a horlivosti, kolik by mělo býti, to přiznávám, ale není ji méně, než bývalo dříve. Vždyť pro normální potřebu dřívější by počet našich bohoslovců stačil. Jisto, že příčina toho jest částečně válka a úbytek bohoslovců v této době; potom převrat politický a veliký přírůstek sborů. Ale jedna z hlavních příčin jest nedostatečné a někde přímo žalostné opatření hmotné našich kazatelů. Pamatuji se, že před lety, když jsem já se pro bohosloví rozhodl, řekl jeden otec-rolník svému synu, jenž také chtěl na bohosloví: „Do té žebroty bys šel?“ — A tu není divu, že po převratu mnozí faráři odešli do jiných služeb z této příčiny. A přece by to nemusilo být! Jest otázka, zdali onen rolník, který tu žebrotu viděl, něco učinil ve svém sboru, aneb zdali by byl ochoten přidati několik zlatých pro potřeby církve, aby té žebroty nebylo. Snad by byl hrozil vystoupením z církve. Tu to vězí; jest tudíž nutno zvýšit služné ve mnohých sborech. A jest to velmi dobře možné! Synod tento má před sebou návrhy, které k tomu směřují. Týkají se ovšem více metody (způsobu), jak by se církevní potřeby měly hraditi. Uvažujte o nich, ale číňte prosím usnesení opatrně s uvážením skutečného stavu věcí a možnosti uskutečnění a provedení. Ale třeba

jest na prvním místě pamatovati, že jest potřebí větší obětavosti a ochoty. Kéž by synod tento přispěl k probuzení svědomí církve v této věci. Nechť ze synodu vyjde mocný popud k nápravě! Zvláště vy, bratří starší, zde přítomní, vy jste vůdcové v tomto díle. Na vás jest, abyste se snažili působiti ve sborech svých a ve sborech svých seniorátů k tomu, aby všichni pocínali si obětavěji, ano rozumněji a moudřeji. Sotva se mluvíti může o tom, že si členové naši musí něco odříci, aby církev měla co potřebuje. I bez odříkání i bez újmy vlastních potřeb mohou tolik přispívati, aby nebylo příčiny k oprávněným a i Vámi uznávaným steskům.

Jsou i jiné důležité předměty před vámi, o nichž máte uvažovati — zejména otázka výchovy budoucího pokolení. Ale na ony dvě věci jsem chtěl zvláště upozorniti.

Synodní výbor snažil se, pokud stačil svým časem a svými silami napomáhati v těchto věcech i v jiných. Ovšem nejvíce času vyžaduje správa církve, ale i ta musí býti konána přes to, že snad se vyskytují i slova o byrokracii. Snad jsme nevyhověli všem, snad jsme nemohli nejen pro nedostatek fyzických sil a času, nýbrž i schopnosti, snad by jiní dovedli vykonati více. Rádi to připouštíme, ale co jsme konali, konali jsme s láskou k církvi, se snahou zachovati řád a pomoci dílu Páně.

Nakonec pak dávám výraz svému i všech druhů v úřadě přesvědčení, že máme dobrou naději pro budoucnost své církve. I tam, kde se zdá, že jest sbor mrtvý, jsou upřímné a toužící duše a jest jich více, než si myslíme. Nestěžujme si, ale pracujme. Ti, kteří jsou nábožensky živí a mají lásku a horlivost v srdcích svých i touhu po krásné církvi, nechť konají dílo Páně tak, jak dovedou — věrně a trpělivě. Nevidíme-li ovoce hned my sami, přece pracujme, očekávající od Boha, který v času, v němž se jemu líbiti bude, dá viděti jiným ovoce rozsévání našeho. Protož, bratří moji milí, stálí buďte a nepohnutelní, rozhojňující se v díle Páně vždycky, vědouce, že práce naše není daremná v Pánu.

Tím prohlašuji druhý synod naší církve za zahájený ve jménu Páně.“

Na to senior Souček vítá některé hosty, zejména oba biskupy slovenské evangel. a v. církve Dra Jur. Janošku a Samuela Zocha a gener. inspektora této církve Dra Jana Vanoviče; dále hosty z evangelické teologické fakulty ze Štrasburku profesory Eug. Erhardta a Rob. Wille, z nichž profesor Erhardt francouzským proslavem i celý synod oslovil; dále Dra Vincence Piska z Nového Yorku.

Vyvoláním jmen synodu bylo zjištěno, že jest přítomno 95 členů. I konstatuje proto předseda, senior Souček, že synod jest usnášení schopný a prohlašuje synod za zahájený.

Synodu obcovali tito členové:

249 lidí - předseda a 250 lidí (prefar) - shora zolotina rolníků.

Za synodní výbor:

1. Josef Souček, senior a farář v Praze II./1211.
2. Dr. Ferdinand Hrejsa, profesor a náměstek seniorův v Praze I./1045.
3. Ferdinand Kavka, ředitel a synodní kurátor v Praze VII./759.
4. Dr. Antonín Boháč, ministerský rada v Praze II., Podskal-
ská 31, člen synodního výboru.
5. Dr. Josef Král, vrchní finanč. rada v Praze VII., Plynární 1031,
člen synodního výboru.
6. František Prudký, farář v Olomouci, člen synodního výboru.

Za seniorát pražský:

7. Stanislav Čapek, konsenior v Praze I./1045.
8. Bedřich Černík, zasilatel a seniorátní kurátor v Praze,
Havlíčkovo náměstí.
9. Lic. Frant. Bednář, farář v Praze II., Klimentská 18.
10. Ebemezer Otter, farář v Plzni, Schwarzova ulice (až od
13. června).
11. Josef Šlechta, farář v Soběhrdech, p. Benešov u Prahy.
12. MUDr. Josef Svoboda, lékař, Praha-Vinohrady, Kladská 13.
13. Václav Vlček, vrchní vlakvedoucí v. v., Žižkov, Riegrova 42.
14. Jan Hála, krejčí, Praha II., Spálená 19.

Za seniorát podřipský:

15. Bedřich Jerie, náměstek konseniorův, Roudnice nad Labem.
16. Vladimír Soukup, náměstek seniorátního kurátora, Mělník
(až od 12. června).*)
17. Vl. Juren, farář v Lounech (jako náhradník).
18. Josef Kulík, farář v Lipkovicích, p. Roudnice.
19. Josef Kantorek, farář, Mělník.
20. Jaroslav Šustr, statkář, Pechlín.
21. Antonín Hons, statkář, Kovanec.

Za seniorát poděbradský:

22. Jarolím Nešpor, konsenior v Chleběch, p. Ronov-Oskořínek
u Nymburka.
23. Josef Holý, ředitel cukrovaru, seniorátní kurátor v Mochově.
24. Karel Hadač, farář v Lysé nad L.
25. František Šustr, farář, Poděbrady.
26. Ladislav Juren, farář, Nymburk (jako náhradník).
27. Jan Kubiček, statkář, Hořátev čp. 45, p. Nymburk.
28. Josef Rytíř, okresní hejtman, Brandýs nad Labem.
29. Václav Vokoun, rolník, Sány.

Za seniorát královéhradecký:

30. Josef Čapek, konsenior v Třeběchovicích pod Orebem u Hradce
Králové.
31. Jiří Vedral, obchodník a seniorátní kurátor v Libštátě u Semil.
32. František Ženatý, farář, Semcnice, p. Černožice-Čáslavky
(jako náhradník).

*) St. Kohlerová, zvolená jako náhradník za jednoho člena syn-
nodu z tohoto seniorátu, se nemohla k synodu dostavit. Proto synod
čítal jen 102 členy.

24. 2. 1911
4. 10. 1911
8. 11. 1911
5. 12. 1911
5. 1. 1912
2. 2. 1912

- 33. Štěpán Pavlinec, farář v Černilově u Hradce Králové (až od 13. června).
- 34. Hugo Samek, farář v Křižlicích, p. Jilemnice.
- 35. Václav Kupka, Třebechovice pod Orebem (jako náhradník).
- 36. Josef Staněk, rolník v Šonově.
- 37. Josef Turek ml., ředitel továrny v Hronově.

Za seniorát čáslavský:

- 38. Viktor Szalatnay, konsenior v Kutné Hoře.
- 39. Jan Urbánek, ředitel pojišťovny a seniorátní kurátor v Planěch.
- 40. František Hrejsa, farář ve Vilímově u Golčova Jeníkova.
- 41. Dr. František Kozák, farář v Čáslavi.
- 42. Jan VI. Šebesta, farář v Pečkách na dráze.
- 43. V. Havelka, nájemce dvorů v Ronově nad Doubravkou.
- 44. Josef Mareš, statkář v Křečhoři, p. Kolín.
- 45. a) MUDr. Přemysl Tardy, primář v Kutné Hoře (jen 11. a 12. června).
- b) Václav Vondruška, učitel, Trnávka (jako náhradník od 13. června).

Za seniorát chrudimský:

- 46. Josef Nešpor, konsenior v Chrudimi.
- 47. Jan Strítěský, profesor a sen. kurátor v Chrudimi.
- 48. a. Pavel Havelka, farář v Pardubicích (jen 11. a 12. června)
- b) Bedřich Horký, farář, Džbánov (jako náhradník od 13. června).
- 49. B. Fleischer, farář ve Sloupnici u Litomyšle.
- 50. Rudolf Medek, farář v Bučině, p. Cerekvice u Vysokého Mýta.
- 51. Jan Skeřík, rolník, Jehnědí čp. 51, p. Kerhartice u Ústí n. O.
- 52. Frant. Řepa, rolník, Vostřešany, p. Dražkovice u Pardubic.
- 53. Jan Šplichal, rolník, Sloupnice č. 231 u Litomyšle.

Za seniorát poličský:

- 54. J. Toul, konsenior v Krouné u Hlinska, vých. Čechy.
- 55. Ludevít Teplý, řed. továrny a seniorátní kurátor v Hlinsku, vých. Čechy.
- 56. F. K. Šedý, farář v Telecím, p. Sádek u Poličky.
- 57. K. Andrlé, farář v Borové u Poličky.
- 58. Josef Dvořák, farář v Proseči.
- 59. Josef Kašpar, rolník v Záboří č. 19, p. Proseč.
- 60. Jan Nekvinda, rolník, Krouná č. 124 (jako náhradník).
- 61. Josef Myška, rolník, Svratouch, p. Svratka (jako náhradník).

Za seniorát německo-brodský:

- 62. Jan Václavík, konsenior v Krucemburku u Chotěboře.
- 63. Eduard Nechanický, náměstek seniorátního kurátora, Telč.
- 64. Rudolf Mahovský, farář v Humpolci.
- 65. Fr. Eliáš, farář v Moravci, p. Nová Cerekev.
- 66. Leopold Hrbata, farář v Jindř. Hradci.
- 67. Jindřich Barták, továrník v Humpolci.
- 68. Josef Fojt, rolník v Šachu, p. Velká Lhota u Dačic, Morava.
- 69. Josef Valouch, rolník v Moravci č. 12, p. Nová Cerekev.

Za seniorát novoměstský:

70. Fr. Ilek, konsenior v Rovečíně u Boskovic, Morava.
71. Fr. Ondruška, učitel a senior. kurátor v Jimramově, Morava.
72. J. Volek, farář v Jimramově na Moravě.
73. J. Dobeš, farář, Nové Město na Moravě.
74. Frant. Rozbořil, farář, Německé, Morava.
75. Josef Juřík, rolník, Ubušín, Jimramov (jako náhradník).
76. Jaroslav Martinovský, statkář, Borovnice u N. Města na Mor.
77. Josef Příbyl, traťmistr, Nové Město na Moravě.

Za seniorát brněnský:

78. Kamil Nagy, konsenior ve Vanovicích u Boskovic, Morava.
79. Karel Vilím, zemský rada a sen. kurátor v Brně, Veverí 83.
80. Jar. Urbánek, farář, Hor. Vilímovice, p. Červ. Lhota u Třebíče.
81. V. Pokorný, farář v Brně, Pellicova 6, Morava.
82. Lic. J. Hájek, farář v Miroslavi, Morava.
83. Frant. Zbořil, vrch. fin. rada, Brno-Zabovřesky.
84. Josef Čech, rolník v Novici, p. Letovice na Moravě.
85. Karel Soukup, úředník st. dráhy, Břeclava (jako náhradník až od 12. června).

Za seniorát vsetínský:

86. Gustav Winkler, konsenior, Hošťálková.
87. Josef Staněk, náhradník náměstka seniorátního kurátora, Seninka u Vsetína.
88. Jan Skalák, farář, Vsetín.
89. J. Drobný, farář, Jablunka na Moravě.
90. Josef Jadrníček, farář, Uh. Hradiště (jako náhradník).
91. Josef Dlabaja, mlýnář, Klečůvka.
92. Tomáš Mikuláščík, rolník, Jasená.
93. Josef Korábečný, Vsetín.

Za seniorát moravsko-slezský:

94. Gustav Švanda, konsenior, Hrubá Lhota.
95. Ladislav Rychlík, seniorátní kurátor, Mor. Ostrava.
96. J. Sypták, farář, Prusinovice.
97. B. Burián, farář, Střítež.
98. Pavel Nešpor, farář, Prostějov.
99. J. Jadrníček, rolník, Střítež.
100. A. Štancl, zlatník a hodinář, Olomouc.
101. J. Dobeš, rolník, Střítež.

Za českoslov. evangelickou bohosloveckou fakultu Husovu:

102. Prof. Dr. Josef Hromádka v Praze, Smíchov, Karlova 26.

K návrhu synod. kurátora Kavky zvolen jednomyslně za I. místopředsedu synodu Josef Dobeš, farář v Novém Městě na Moravě, a za II. místopředsedu Václav Havelka z Ronova nad Dobruškou.

Zapisovateli zvoleni: B. Burian ze Stříteže, F. K. Šedý z Telecí, Karel Andrl z Borové, R. Mahovský z Humpolce, L. Hrbata z Jindř. Hradce, St. Pavlinec z Hradce Král., Josef Dvořák z Proseče a Josef Kantorek z Mělníka.

K návrhu konseniora Jaroslava Nešpora z Chleb zvolen dále tiskový odbor, který by o jednání synodním podával zprávu dennímu tisku. Členy odboru zvoleni byli Vl. Šebesta z Peček, Stanislav Čapek z Prahy, Lic. F. Bednář z Prahy.

Na návrh synodního kurátora Ferd. Kavky usnáší se synod jednomyslně, a by zprávu o synodním jednání a o synodních usneseních sestavil a vydal synodní výbor.

Dále oznámeno vzhledem k zítřejší instalaci seniora, že instalaci vykoná dle cirk. zřízení nejstarší farář, člen synodu, a to Josef Dobeš, farář z Nového Města na Moravě. Poté přikročeno k volbě jednoho staršího z členů synodu k službě uvedení seniora v úřad (§ 97., 7, cirk. zř.) a zvolen jím k návrhu synodního kurátora Ferd. Kavky Václav Havelka z Ronova n. Doubr., jenž volbu také přijal.

Nakonec přijat návrh synodního výboru, aby pro připravení podaných předloh pro plenární zasedání zvoleno bylo 8 odborů a aby těmto odborům přikázány byly předlohy dle návrhu synodního výboru v tištěné zprávě. Současně také schválen byl návrh synodního výboru na volbu členů těchto přípravných odborů s některými menšími změnami.

Tyto komise ustaveny byly takto:

I. (ústavní a správní): Bednář, Soukup z Mělníka, Hadač, Vedral, Šebesta, Toul, Nechanický, Volek, Zbořil, J. Jadrníček z Uh. Hradiště, Burian, Kavka, Nagy.

II. (sborová): Otter, Hons, Jaroslav Nešpor, Kupka, Szalatnay, Skeřík z Jehnědí, Šedý, Barták, farář Dobeš, Čech z Noviči. Skalák, Dr. Boháč, Jadrníček ze Stříteže, Urbánek z Plaňan, Jerie.

III. (výchovná): Svoboda, Juren z Loun, Kubiček, Ženatý, Dr. Kozák, Řepa z Vostřešan, Andrlé, Valouch, Ondruška, Vilím, Gustav Winkler, Sypták, Dr. Hromádka.

IV. (bohoslužebná): Černík, Holý, Josef Čapek, MUDr. Tardy (Vondruška), Josef Nešpor, Teplý, Mahovský, farář Urbánek, Mikuláščík, Pavel Nešpor, Dr. Hrejsa, Juřík.

V. (evangelisační): Stanislav Čapek, Rytíř, Samek, Fleischer, Myška ze Svratoucha, Hrbata, Rozbořil, Pokorný, Staněk ze Seninky, Dobeš ze Stříteže, Prudký.

VI. (hospodářský): Šlechta, Jar. Šustr, Vokoun, Pavlinec, Václav Havelka, Medek, Kašpar, Eliáš, Martinovský, Dlabaja, Gustav Švanda.

VII. (pensionární): Hála, Kulík, farář Šustr, Turek, Mareš, Šplíchal, Dvořák, Václavík, Příbyl, Hájek, Korábečný, Štancel, Dr. Král, František Hrejsa.

VIII. (smíšená): Vlček, Kantorek, Juren z Nymburka, Staněk ze Šonova, farář Havelka, Fojt, Ilel, Soukup z Břeclavy, Drobný, Rychlík, Nekvinda.

Časový rozvrh pracovní byl tento: V úterý 12. června dopoledne slavnost instalační (schůze 2.), odpoledne zasedaly komise, večer společná večeře. Ve středu 13. června dopoledne plenum (schůze 3.), odpoledne komise, večer zvláštní zasedání věnované otázkám evangelisačním (schůze 4.). Ve čtvrtek 14. června dopoledne i odpoledne plenum (schůze 5. a 6.). V pátek 15. června dopoledne plenum (schůze 7.). Komise zasedaly na různých místech (u Klimenta, u Salvatora, v Husově Domě), plenum vždycky v chrámu klimentském.

B. Instalace seniora a synodního výboru.

Podle ustanovení církevního zřízení vykonána byla instalace seniora a synodního výboru ve slavnostním sezení celého synodu ve schůzi druhé v úterý 12. června 1923 o půl desáté v chrámu Páně u Klimenta.

Slavnost byla zahájena společným zpěvem písně „Pánu všickni prozpěvujte“. Úvodní modlitbu vykonal konsenior Gustav Švanda z Hrubé Lhoty a čtení z Písma Efez 4^{1—16} konsenior Viktor Szalatnay z Kutné Hory.

Jako nejstarší farář-člen synodu ujal se potom slova farář Josef Dobeš z Nového Města na Moravě, aby vykonal instalaci prvního seniora českobratrské evangelické církve. Pronesl tuto řeč:

„Milost Pána našeho Jezukrista, láska Boží a účastenství Ducha svatého budiž se všemi námi!

Důstojný synode! V Pánu milí bratří!

Podle příkladu starých Bratří českých, kteří své duchovní správce ordinovali a je i své seniory v úřad uváděli při svých synodách, instaluje se dnes, rovněž při synodu, první senior českobratrské evangelické církve naší. Věcně byl v úřad svůj vlastně již uveden jednomyslným zvolením za seniora, vládním potvrzením, předpisy církevního zřízení, týkajícími se úřadu seniora, zvláště pak svou více než čtyřletou, úspěšnou prací, kterou jako předseda synodního výboru již vykonával. Dnes se toto věcné uvedení v úřad ještě i formálně slavnostním způsobem před shromážděným synodem potvrzuje a složením předepsaného seniorského slibu doplňuje. Jest to výkon pro celou církev významný a památný proto, že jest to po 300 letech první instalace seniora obnovené, sjednocené českobratrské církve evangelické ve vlasti naší.

Významným a památným jest on také pro tebe, milý bratře seniore! V zákoutí našich českomoravských hor nastoupil jsi v poměrech velmi skromných svou duchovenskou dráhu, byv 20. září 1891 tehdejšími superintendentním náměstkem drem Císařem při příležitosti visitace v Borovnici ordinován a současně jako vikář Daňkovický instalován. Nyní dostoupil jsi v hlavním městě naší republiky vrcholu své kariery. Důvěra církve postavila tě v čelo dědičky staré českobratrské Jednoty a učinila tě mezi rovnými bratřími prvním. Zaujímáš vyvýšené, čestné místo, které kdysi, ovšem v jiných poměrech, zaujímali: Lukáš Pražský, Augusta, Blahoslav, Komenský a jiní slavní mužové a senioři Jednoty.

Postavení tvé v svobodném státě českém za úplné národní i náboženské volnosti jest sice v mnohém ohledu snadnější, než bylo postavení seniorů, zvláště posledního z nich, za dnů poroby, útisku a vyhnanství. Nicméně jest

i tobě uložen úkol veliký a těžký a zodpovědnost nemalá. Povinnosti tvé jako seniora a předsedy synodního výboru předpisuje církevní zřízení v 26 odstavcích. Ale kromě těchto úředních povinností, vyjádřených stručnou, chladnou literou církevního zákona, jsou ještě jiné povinnosti, které ukládá zákon Boží, evangelium Kristovo a ne zejména vlastní svědomí.

Dle toho máš býti v první řadě Božím a Kristovým věrným služebníkem a poslem, církvi naší dobrým vůdcem, věrným správcem a dozorcem, hlavou za všechny myslící a srdcem se všemi cítícím. A nad to máš býti všem, zvláště nám kazatelům rádcem, vzorem a v nejširším a nejkrásnějším slova smyslu bratrem. Tak věrně, jak jsi dříve pečoval o jeden sbor, později o jeden seniorát, máš nyní v rozhojné míře pečovati o 138 sborů, 25 filiálek, 190 kazatelských stanic, 12 seniorátů, o celou církev.

Jest přirozeno, že s těmito mnohostrannými povinnostmi spojeny jsou, jak jsi to již s dostatek zkusil, též mnohé a veliké obtíže, nesnáze a veliká práce. Obtíže tyto vyplývají jednak ze vnějších poměrů církve, namnoze ještě neustálených, neurovnaných a nejistých, zejména v ohledu finančním, vyžadujících jasného, širokého rozhledu a pevné ruky, jednak z vnitřního duchovního stavu církve, který není bezvadný. Jsme a ještě dlouho budeme v přerodu. Často se touží po církvi krásné, dokonalé, nemající poskvrny. Kdo by si jí nepřál? Ale zatím jest církev taková jen ideálem, a to ještě vzdáleným. Skutečnost není tak utěšená. Na vinici Páně není všechno rozkošnou zahradou, dýšící vůní nardu výborného, v níž by se procházel Milý náš, náš král. Tu a tam se sice kvítečko ukazuje, ale ach, kolik je tu ještě planého fíkoví, kolik stromů štípených, ale neplodných, kolik trní a bodláčí, kolik nevzdělaného úhoru! Očekávali jsme po válce duchovní, náboženské zvroucnění. Někde se snad dostavilo, ale namnoze nastal spíše opak, duchovní zvlažnění. Touha po slovu Božím a radost z něho, která naše předky tolik zdobila, vyprchala. Víra v živého Boha a ta první láska u mnohých vybledla. Spasení Boží v Kristu Ježíši se jim stalo lhostejným. Láska pak k bližnímu se tlumí sobectvím, mamonářstvím, požitkářstvím, bojem stranickým, bojem všech proti všem.

Tyto a mnohé jiné vady odstraňovati, zhoubnému duchu světa meze klásti, království Kristovu průchod dávati a je uplatňovati a tak církev Páně k duchovnímu obrození a vnějšímu uspořádání vésti, toť věru úkol veliký a nesmírně obtížný!

Kdo se bude diviti, že za takových okolností i statečný vůdce a věrný pracovník někdy umdlévá a třeba i malomyslní, když při největším úsilí, při nejlepší vůli vidí jen málo výsledků, nebo žádné. I tobě, milý v Pánu bratře, přijdou chvíle, ač nepřišly-li již, kdy s Eliášem nebudeš sice volati: „Již jest dosti, ó Hospodine, vezmi duši mou,“ ale kdy si budeš na břímě své stýskati a sobě přát, aby bylo snáto s beder tvých.

Avšak, milý bratře seniore, věz, že komu Bůh ukládá břemeno, tomu je i nadlehčuje a nésti pomáhá. Komu prikazuje práci, tomu dává také způsobilost a sílu, aby ji vykonati mohl. Vědomí, že konáš dílo Kristovo, je s to dodávati i tobě vždy nové odhodlanosti. Zkušenost, že moc Boží v nemoci dokonává se, a že vroucí prosba „Pane, spomoz mi,“ dochází vyslyšení, bude ti dodávati síly a zmužilosti. Pěkné úspěchy, které se již dostavily a, dá Pán, ještě v hojnější míře se dostaví, budou tě povznášeti. A víra, že Bůh svou církev neopustí a věc svou přivede k vítězství, bude duši tvou naplňovati radostnou nadějí!

A i když se všechno nezdaří, když mnohá naděje zklame a mnohá věrná práce zůstane bez úspěchu, můžeme se utěšovati tím slovem žalmisty (Žalm 138, 8): „Hospodin dokoná za mne!“ On doplní nedostatky naše, napraví chyby naše a uskuteční i bez nás, a třeba i proti nám radu svou.

Rolník koná jarní práce, ale tím jaro samo udělati nemůže. Ono přijde svým časem samo, i bez jeho práce. Tak nemůžeme ani my udělati kvetoucí jaro v církvi. Ono musí přijíti samo, přivoláno jsouc vlahým vánkem Ducha Svatého. To ale nevyučuje, nýbrž naopak prikazuje i naše vlastní přičinění, abychom tomu jaru upravovali cestu a připravovali půdu. My musíme pilně orati, drahé símě slova Božího rozsívati, plevel všelikého zla a hříchu, kde a jak můžeme, vykořeňovati. Ostatní ponechejme Pánu u vědomí, že konečný výsledek nezáleží ani tak na tom, kdo štěpuje, ani na tom, kdo zalévá, ale na Bohu, který vzrůst dává.

Jestli vedle optimistického nazírání na stav a budoucnost církve, které vidí všechno v růžovém světle a skutečnost předbíhá, zdá se jiným, že stav církve jest povážlivý, že se stmívá, my jdeme střední cestou. Nespouštějme se té víry a naděje, že to není soumrak večera, po němž přichází noc, nýbrž že jest to stín mraku, který přišel a zase odejde. Tak tomu bylo v církvi Boží již často, jak nás o tom dějiny církve poučují. Tak jako slunce konečně nad mraky zvítězí, tak zvítězí konečně nade vším i naše slunce spravedlnosti, Kristus.

S takovou nadějí konej, milý bratře seniore, svou práci dále a bojuj ten dobrý boj víry s Kristem a pro Krista s pomocí Boží i s pomocí svých věrných prvotřídních spoludělníků a spolubojovníků v tom našem generálním štábu, v synodním výboru, a též s pomocí těch spoludělníků a spolubojovníků tam venku na frontě. Buďme všichni stálí a nepohnutelní, rozhojňující se v díle Páně vždycky, vědouce, že práce naše není daremná v Pánu!

Synod a celá církev naše má k tobě, bratře seniore, plnou důvěru, že splníš očekávání a naděje, které v tebe skládá, že budeš i nadále dobrým vůdcem, věrným pracovníkem, a že svou známou obezřetností, svou klidnou rozvahou, svým širokým rozhledem, svou neúmornou pilí, svou energií a bohatou zkušeností prokážeš církvi naší velmi platné služby, které ti zabezpečí v dějinách naší československé evangelické církve čestné místo, v srdcích našeho lidu dobrou památku, a že ti po věrné práci Pán církve odloží i korunu života, korunu slávy. — Amen.“

Nato za starši z členů synodu k službě uvedení seniora v úřad zvolený Václav Havelka z Romova n. D. promluvil k seniorovi takto:

„Milý náš bratře! Naše církevní zřízení obsahuje následující ustanovení: Senior zaujímá přední místo mezi konseniorů a faráři jako první mezi faráři! Ustanovení toto nevystihuje postavení seniora v církvi československé evangelické. Naš senior zaujímá přední místo nejen mezi konseniorů a faráři, ale mezi všemi bratry a sestrami jako první mezi rovnými.

Nám známa jest tvá skromnost, proto není potřeba tuto rovnost se všemi bratry a sestrami zvláště zdůrazňovati, ale přece jen považuji za svoji povinnost to připomenouti a vedle toho poukázat v tuto slavnostní dobu také na E. S. Matouše, kde v kap. 23. jest zapsáno:

„Tehdy Ježíš mluvil zástupům a učedníkům svým, řka: Na stoličce Mojžíšově posadili se zákoníci a fariseové. Všechny pak skutky své činí, aby byli vidíni od lidí. Rozšiřují zajisté nápisy své, a veliké dělají podolky plášťů svých, a milují přední místa na večerích a přední stoličky v shromážděních, a pozdravování na trhu, a aby byli nazýváni od lidí: Mistři, mistři.

Ale vy nebyvejte nazýváni mistři, nebo jeden jest Mistr váš, Kristus, vy pak všichni bratři jste. A otce nenazývejte sobě na zemi; nebo jeden jest Otec váš, kterýž jest v nebesích.

Aniž se nazývejte vůdcové; nebo jeden jest vůdce váš, Kristus. Ale kdo z vás největším jest, buď služebníkem vaším.

A proto tímto služebníkem naším jsi, milý bratře, ty. Synod zvolil tě svornou volbou seniorem a tím postavil tě na přední místo jako prvního mezi rovnými. I tobě řekl Ježíš, tak jako dle E. S. Jana 21. Šimonovi Petrovi: „Šimone Jonášů, miluješ-li mne více, než tito?“ A náš synod svornou volbou svou odpověděl za tebe: „Pane, ty znáš všechno, ty víš, že tě miluji.“ A řekl jemu Ježíš: „Pasiž beránky mé a pasiž ovce mé.“

Tuto práci svěřil Ježíš i tobě: Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé.

Jaká veliká, jak odpovědná to práce!

„Avšak neboj se, nebo já jsem s tebou, nestrachuj se, nebo já jsem. Bůh tvůj!“ Tak praví i k tobě Hospodin. Ten budiž tvou silou a v důvěře té pamatuj vždy té naší milé, známé písně: Pán Bůh jest síla má, všechna obrana má, bezpečně má státi, ani se lekati duše má.“

Potom vykonán akt instalační farářem Dobešem těmito slovy:

„Nyní pak se již tebe, bratře seniore, jménem synodu, jako nejstarší duchovní člen dle církevního zřízení k tomu určený, táži:

Slibuješ-li před vševědoucím Bohem a touto shromážděnou církví, že u věrnosti slovu Božímu povinnosti úřadu svého církevním zřízením tobě uložené věrně a se vši snažností konati chceš, slibuješ-li že spolu se soudruhy svými v úřadě budeš k tomu přihlížeti a napomáhati, aby evangelium Kristovo zvěstováno a dílo Páně v církvi naší svědomitě konáno bylo, slibuješ-li také, že stávajících řádů církve naší sám bedlivě šetřiti i k tomu přihlížeti budeš, aby ony v celé církvi zachovány byly.

Je-li tomu tak, tedy odpověz: Slibuji s pomocí Boží. (Senior odpovídá: Slibuji s pomocí Boží.)

Prosím, abys slib tento potvrdil ještě podáním své pravice mně a druhému zástupci synodu. — Tím podáváš pravici svou nejen nám, nýbrž v duchu i všem ostatním synodálům a s nimi všem těm 234 tisícům členů Siona našeho.

A my pravici tvou bratrsky tiskneme a slibujeme tobě navzájem bratrskou úctu a lásku. Slibujeme pracovati s tebou na vzrůstu a vzdělání církve, aby Kristus, Boží Syn, byl oslaven a království Jeho aby přišlo k nám i k národu našemu!

Na základě tvého slibu prohlašuji tě jménem synodu a celé církve slavnostně za řádně instalovaného seniora československé evangelické církve v československé republice!“

Modlitbou a zpěvem písně „K horám patřím já vesele“ byl pak výkon instalační skončen.

Nato instalovaný senior Josef Souček proslovil tuto svou programovou řeč:

„Byl jsem uveden v úřad seniora dle ustanovení našeho zřízení církevního, a cítím se nejprve povinen i zde děkovati za velikou čest a důvěru, která mi touto volbou byla prokázána. Ujišťuji, že jsem si živě vědom toho, že to byly spíše zevnější okolnosti a poměry, nežli mé vlastnosti, které vedly církev k mému zvolení. Konám tuto službu již po čtyři roky a vidím, že i začátky naší samostatné církve i tato veliká doba, v níž žijeme, vyžadovaly by větších schopností a větší síly a energie, nežli jsou mně dány. Poněkud však uspokojuje mne vědomí, že správa a vedení církve nepadá vlastně na mne, nýbrž na celý synodní výbor; na mne přední část, ale přece jenom část. Ale to cítím při sobě, že církev naši, církev otců našich, upřímně miluji a v ni věřím.

A proto snad nebude od místa, abychom si já i my všichni uvědomili, jaký úkol má církev a jaký úkol a postavení má naše církev uprostřed našeho národa.

Jistě povolání církve jest pěstovati náboženství Kristovo; náboženství pak jest život dle a skrze Krista; a život ten jest život víry a spravedlnosti a lásky, život, který nebere své cíle, podněty a pravidla jen z časných věcí, nýbrž i z nadzemských — z víry v Boha.

A jest takový život náboženský pro dnešní svět a lidstvo nějakého významu? V dnešní velké a těžké době, kdy ve všech národech hýbe lidmi otázka nové společnosti a nového lidství? Tyto touhy a úsilí mají sice svůj kořen také v křesťanství, ale ti, kteří v čele úsilí toho jsou, nepočítají s křesťanstvím vůbec, ani s náboženstvím. Odmítají všecku myšlenku na Boha. Když jeden americký protestantský biskup napsal presidentu Wilsonovi, že smlouva o mírovém svazu národu měla by obsahovati nějaké uznání všemohoucího Boha, odpověděl mu Wilson, že s tím sám úplně souhlasí, ale že jest vyloučeno to prosaditi. Nevěří v živého Boha, nevěří v nějaký společný cíl lidstva, nevěří v mravní řád světa a proto také neuznávají nějaký hřích a vinu lidskou. Zlo jest jen v poměrech a řádech; a když mluví o špatnosti, tedy jen o špatnosti příslušníků druhého národa nebo jiné třídy. Věří jen v moc a chtějí jí dosáhnouti uvědoměním, vzděláním a hlavně organisací a bojem.

A tak proto právě dnes jest doba plná neklidu, nejistoty, podezření, nedůvěry, nevraživosti, strachu. Národ nevěří národu, nevěří třída třídě; věří však v moc a proto takové úsilí po ní, aby skrze ni vnucen byl nový řád a povstala nová společnost a nový svět.

Když tento boj o moc vidíme a to vše, co s tím souvisí, zůstáváme státi před otázkou: je to vše skutečně zvěstí nového, lepšího světa, aneb zvěstí ještě dalších hrůz a hlubokého úpadku lidstva?

My vidíme, že všechno to sice jest dosti mocné k zničení starého světa, ale jest v tom moc a způsoblost k vystavení nového?

Soudíme, že do tohoto boje, aby z něho vyšel nový svět, musí přistoupiti ještě jiná moc, moc života víry a spravedlnosti z Boha, která prýští z evangelia. Ne v něvěře jest pomoc naše, ale ve víře, která dle Českých Bratří jest mocné povolení Bohu. Také ti, kteří tak věří, chtějí nový, lepší svět, ale především lepší lidi; nejen společnost s dobrým řádem, ale také člověka s dobrým srdcem; nejen odstranění zlořádu, ale především přemožení vnitřního zla. Negen šťastnější lidstvo, ale spravedlivé lidstvo, a to spravedlnost nejen v zákonech, ale v charakterech a životech jednotlivců; ne spravedlnost potud, pokud slouží štěstí jednotlivců aneb společnosti, nýbrž spravedlnost, která jest sama cílem bez ohledu na štěstí, která má věčný smysl, protože jest založena v Bohu. A moc k této spravedlnosti není ta, kterou se dají změnití zevnější podmínky života, nýbrž ta, která působí vnitřní proměnu, burcuje a povznáší svědomí, vede k sebekázni, ke konání povinností, k čistému životu.

Tímto evangeliem byli i otcové naši uchvázeni. Říkali tomu zákon Boží; jejich svědomí se probudilo, jejich srdce zahořelo a jejich život se obnovoval. Svobodní ve svém svědomí, volní od lidského duchovního násilí, povolili Bohu a měli moc k novému životu.

My jsme jejich potomci. Přijali jsme od nich jméno „českobratrská“ církev a tím přijímáme jejich víru, jejich odkaz, který vyslovil v kšaftu Komenský. Negen jazyka, národnosti milování, nejen snahu po vzdělání, jak to učinil celý národ, nýbrž i odkaz milování pravdy Husovy, t. j. evangelia i knihy života — Bible Kralické, i příkazy kázně, to jest snahy po čistém životě, sloužení jedním ramenem, t. j. snášenlivost, pokoj a lásku bratrskou. Na tuto víru my jako církev jsme se postavili a to nás liší od ostatních. To určuje naše postavení v národě, naše poslání a naši službu.

My se cítíme Čechy, ale českobratrskými Čechy. Z toho jest neporozumění a výtky. Jedni, že pro češství zapomínáme na náboženství; na to, že evangelium Kristovo jest pro všechny a spojuje všechny. Neměli jsme prý v našem státě se oddělit od ostatních evangelíků jiných národností. Ale my víme, že by takové formální sjednocení nijak

neprospělo. Byli jsme za Rakouska přes 100 let spojeni v jedné církvi, ale duchovního spojení nebylo mezi námi vůbec. Teď jsme v bližších stycích s evangelíky jiných národností nežli dříve. My pak máme jiné kořeny náboženské nežli jiní, totiž českou reformaci. A nemůžeme se vzdát spojení nejužšího, leč s velikou škodou náboženskou. V minulosti jest síla a národ jest nám také dědicvím a závazkem. Pán Ježíš sám tak cítil. Jen nad Jeruzalem plakal a učedníky nejprve k Izraeli posílal.

Ale více neporozumění jest, když nám vytýkají, že českobratrství naše seslabuje naše češství. Opak jest pravda. Jsme Čechy více nežli jiní; nejen pro svůj rod, jazyk, vlast, ale pro své náboženství. Českobratrství jest částí našeho češství, jeho obsahem, jeho nejvyšším výrazem. Odmitáme otázku, zdali jsme více Čechy či Českými bratry. Pro nás není tohoto rozporu. Ten může být a jest pro Čechy římsko-katolické. A to nejen z důvodu české historie, nýbrž i z podstaty církve této, která není jen organizace náboženská, nýbrž i politická, z čehož povstává konflikt všude; u nás byl už od dob husitských a jest stále velice silný a nebezpečný. Nám českobratrství jest právě nejvyšší češství, v souhlase s nejvyššími ideály českého národa. Zanedbat, opustit českobratrství, zradit jeho zásady je pro nás seslabit, zradit češství naše. Náš ideál není jen svobodný a samostatný národ, ale i spravedlivý, čestný, lidský, humánní, českobratrský národ. Popíráme, že věrností zásadám českobratrským jest nějak poškozen zájem národní. Naopak. Chtítí od nás jakékoli zřeknutí se těchto zásad k vůli češství jest jako chtítí k vůli národu zříkati se a zanedbávati jazyk český. My víme, že jest snadno proti nám probuditi výtku nevlastenectví, ale my cítíme, že naše češství jest silnější nežli těch zdánlivě nejčeštějších a že v době krise se to ukáže.

Toto neporozumění jest důsledkem našeho stanoviska náboženského. A jeví se to i v našem poměru k národnému životu. V životě českém jsou hlavně tři orientační hlediska, dle kterých se řídí mravní rozhodování a směr českých lidí. Jest to Řím, národnost a politika. Jaký poměr k Římu, jaký k národu, jaký ke stranám politickým. Ale my máme ještě jiné hledisko, totiž reformační, náboženské. Proto hledíme na mnohé věci jinak. S Římem nemůžeme; máme vždy nejhlubší nedůvěru k němu. A s těmi, kteří jsou proti Římu, také ve všem nelze jíti pro jejich nedostatek smyslu náboženského. I strany politické odpuzují nás pro příčiny mravní, pro svou přílišnou stranickost a prostředky nevybíravé. My nedovedeme se často nadchnouti, pro co ostatní hoří. Když na příklad se divadlo

u nás považuje takřka za vrchol krásy a kultury, my se odvracíme, protože nemůžeme nevidět to, co vychází z něho k otrávení kořenů zdravého života národního. Odvracíme se od učení, že umění nemá co dělati s mravností a náboženstvím. To jest taková falešnost, jako učení Němců před válkou i za války, že politika a stát nemá co dělati s mravností a náboženstvím. To vše proto, že hledíme na vše s náboženského hlediska. V pokoře vyznáváme, že není u nás té síly náboženské i mravní, jako u otců, ale přece máme od nich odpor proti mravní laxnosti, hrubosti a nečistotě.

Naše vina jest, že naše náboženství není tak silné v nás, abychom se pustili do boje a přemáhali a strhovali. Ale přece nebylo v nás dědictví otců mrtvé, ale žilo v nás.

A myslím, že jsme tu nebyli nadarmo. Jako církev snad byli jsme bez vlivu znatelnějšího. Ale přece náš lid byl nejprístupnější ze všech myšlenkám pravdy, práva, vzdělání, spravedlnosti. Havlíček nejvěrnější čtenář měl v našem lidu. Z výchovy a našeho náboženského vlivu vyrůstali mužové a ženy v lidu našem, za něž se národ nemusí stydět. Však i z tohoto náboženského československého prostředí vyrostl Palacký, jehožto zvláštní ušlechtilost i zásad i politiky i spisů jest v jeho evangelictví založena.

A tak i naše poslání jest zřejmé: přináseti život víry, spravedlnosti z evangelia Ježíše Krista. My máme býti lid zbožný, ne pobožnůstkářský, lid svobodný, samostatný, ale s vědomím odpovědnosti před Bohem. To jest naše poslání. Toho-li se zbavíme, jsme sůl zmařená, žádný nás nepotřebuje. Čeští bratři, lhostejní nábožensky, bez evangelia jsou k opovržení — opustili to nejlepší, co měli.

Nakonec — nejsme dnes sami. Mnoho z těch, kteří naši nejsou formálně, jsou přece s námi. A nejsme jediná církev, která tak hledí na poslání své. Radujeme se z toho, že evangelická církev slovenská stala se nám bližší. Cítíme se s ní zajedno.

Nová církev československá má v nás upřímné přátele, kteří jí přejí, aby rostla i vnitřně. A tak všim tím jsme i my posíleni. Budme věrni dědictví svému a vyplňme úkol, pro který nás Bůh poslal. Nemůžeme nic většího dáti nežli evangelium, uskutečňované v životě.“

Po tomto proslovu vzal senior v předepsaný slib ostatní členy synodního výboru t. j. synodního kurátora Ferd. Kavku z Prahy, náměstka seniorova dra Ferd. Hrejsu z Prahy, dra Antonína Boháče z Prahy, Frant. Prudkého z Olomouce, dra Josefa Krále z Prahy a uvedl je v úřad. Pak synodní kurátor Ferdinand Kavka pravil:

„V Kristu drahý bratře a seniore!

Synodní výbor vyslovuje vám své upřímné blahopřání k uvedení v úřad, který jest v církvi naší nejvýznamnější a nejzodpovědnější. Ujišťuje vás při této příležitosti svou hlubokou úctou i upřímnou oddaností.

Úřad předního staršího, seniora aneb jak Bratři říkali biskupa-sudího býval ve staré Jednotě nejvyšší ctí, jaké člen Jednoty mohl dosáhnouti, ale také největším břemenem. Na senioru Jednoty spočívala péče o duchovní život všech sborů, o theologické vzdělání dorostu, o udržování styků zahraničních, o obranu Jednoty a zvláště o kázeň v Jednotě. To bylo břímě, které přemáhalo síly jednotlivce a proto byla mu dána k ruce rada, skládající se ze 4—6 biskupů bratrských.

Synodní výbor vstupuje do povinností této rady a přejímá spoluodpovědnost za vše, co jste pro dobro církve až dosud podnikl a děkuje vám za to. Děkuje vám především za neúnavnou práci, kterou jste věnoval církvi od převratu až do přijetí prvního církevního zřízení a potom za práci o zorganizování správy od I. synodu do synodu dnešního.

Byla to práce vyčerpávající ducha i tělo. Vše jste dříve sám promyslel a připravil, než jste synodnímu výboru ke schválení předložil, takže synodní výbor nalezl předlohy vždy tak bedlivě připravené, že na nich nic podstatného měnit ani nemohl, ani nechtěl. Vy jste, bratře seniore, při mnohých a mnohých návštěvách u hlavy státu našeho, u ministerstev a úřadů intervenoval a hájil její samostatnost, a odstranil tak mnohou ostrost zákonů, která by se nás i bolestně i škodlivě byla dotkla a to zejména v oboru naší historické souvislosti. Velikou práci vykonal jste i v oboru hmotného opatření církevních potřeb, služebníků Slova, jejich vdov i sirotek. Při tom všem byl jste mezi námi jako ten, který slouží a ustupuje a nehledá svých věcí.

Dnes jest den radosti, den plesání. Sešli jsme se, abychom se radili o dobrém pro naší církev, Bůh způsobil, že se to děje ve svobodném českém státě. Můžeme se otevřeně a veřejně přihlásiti ke kořenům, z nichž jsme vyšli, k naší matce Jednotě Bratrské. Umírajíc, odkázala nám Jednota ve svém křáftu cestu, po které bychom v obnoveném státě jíti měli. Jest to:

1. Milost k pravdě Boží čisté.
2. Horlivé studium Bible.
3. Milost k církevní kázni.
4. Služba Pánu jedním ramenem.
5. Vzdělávání jazyka českého.
6. Lepší vedení mládeže.

S radostí doznáváme, že tento odkaz jest nám drahý, a že mnohé z něho plníme:

1. o pravdu čistou, Boží, usilujeme, 2. Bibli šíříme, 3. tříštění sektářské neoblubujeme, ale podali jsme si ruce, abychom sloužili Pánu jedním ramenem, 4. mládež soustřeďujeme i cvičíme — ale jednoho se nám ještě nedostává: milosti ke kázni bratrské. Co jest bez kázně domácnost, co stát, co svoboda? Zlo a rozvrat, kde dobré se tlačí zlým, kde podrůstají kořeny pýchy, hašteřivosti, panování. Bez kázně hyne rodina, rozpadá se stát, zvrhne se svoboda — a bez kázně zahyne i církev. A tu, drahá církvi Páně, má synodní výbor vroucí přání, aby se ve všech našich sborích rozmohlo volání po obnovení tohoto odkazu Jednoty a po zavedení věrné, bratrské kázně.

Bratří píší ve svém řádu: „Všichni pod kázní býti mají a býti musejí, od dítěte do starce, od poddaného až do pána, od učedníka až do biskupa a to pro vzdělání jeho i jiných.“ Komenský pak dodává: „Poddání se kázni děje se dobrovolně, bez nucení a kázeň se ochotně zachovává. Aby tak každému bylo známo, že rozumně a dobře spořádané církevní zřízení není nic tvrdého, násilného neb otrockého jako se zdá býti lidem nevázaným a neobráceným, nýbrž totéž lehké jho a totéž lehké břímě Kristovo, kteréž přináší pokoj a občerstvení duším Bohu oddaným.“

Bratří starší, kteří jste spolupracovníky duchovních, rozhorlete se pro bratrské řády, pro čistotu učení ve svých rodinách, všimněte si bedlivě, jak žije mládež vašeho sboru a nebojte se bratrsky napomenouti, kde vidíte lhostejnost k Božím věcem, lenivost a svěťáctví. Rozhorleme se všichni v úsilí za krásnou, čistou církev Páně, aby jiní, neznající nás dosud, ale vidouce naše řády a mravy, radovali se a slavili Boha, kterýž jest v nebesích.

Náš úkol jest: zapáliti celý národ, aby hořel pro pravdu Boží čistou, ale zapáliti nemůže, v kom nehoří svatý oheň Boží víry, lásky a naděje. Bůh všemohoucí račiž vylíti Duha svého na kosti suché, aby ožily a aby nastalo veliké hnutí v celém lidu, jak o něm prorokuje Aggeus: „Aj, já ještě jednou pohnu nebem i zemí, mořem i suchostí, pohnu, pravím, všemi národy, a půjdou Žádoucimu všechněm národům a naplním dům tento slávou — praví Hospodin zástupů.“

Prosme Boha, aby pohnul ještě jednou i našim národem, aby národ náš slavil své duchovní vzkříšení a aby i skrze práci naši na tomto druhém synodu oslaven byl Kristus, Život náš.

S Komenským klesla Jednota Bratrská v hrob, nechť s prvním seniorem vstane k životu novému a splní, co Ko-

menský v Kšaftu svém nám i národu celému prorocky odkázal: „Život a posvěcení v Bohu.“ To jest přání výboru synodního k dnešnímu dnu.“

Po zpěvu pěveckého sboru bohoslovců, řízeném stud. theol. Treglerem, dána byla příležitost přítomným hostům, aby promluvili. Z nich nejprve ujal se slova za slovenskou evangel. a. v. církev generální dozorce této cirkve dr. Jan Vanovič z Turč. Sv. Martina. Pravil toto:

„Slávna synoda! Keď pred 8 mesiacmi naši noví, riadne volení biskupi cirkve ev. a. v. na Slovensku boli slávnostne inštalovaní, vtedy predstavitelia Vašej cirkve súčasťníci sa našej slávnosti a práve ústami Vášho teraz inštalovaného p. seniora Součka vyslovili nám pozdrav Vašej cirkve a blahoželali našim biskupom. — Teraz keď Vy inštalujete Vašich hodnostárov, my predstavitelia cirkve ev. a. v. na Slovensku pokladali sme za svoju milú povinnosť súčasťniť sa tejto Vašej slávnosti. S radosťou a potěšením prišli sme k Vám a ja som šťastný, že ako generálny dozorca môžem Vám tlumočiť vrelý pozdrav celej cirkve ev. a. v. na Slovensku, že môžem srdečne pozdraviť Vašich inštalovaných p. hodnostárov a že môžem vysloviť úprimné želanie, aby Bôh požehnával, zdarom korunoval ich práce, aby ich pôsobenie slúžilo ku povzneseniu, pozdvihnutiu, posilneniu cirkve Vašej aj v mravno náboženskom, aj v hmotnom ohľade.

Za tisíc rokov násilne oddeľovali, odlučovali nás jedného od druhého. Vy Česi žili ste v iných, my Slováci v iných pomeroch a preto je prirodzené, že Vy nielen v národnom, kultúrnom, hospodárskom, hmotnom, ale aj v cirkevno-náboženskom ohľade vyvíjali ste sa inak, ako my. Vy v cirkevno-náboženskom ohľade kráčate v duchu Vašej českej Husovej reformácie, — my boli sme v duchu nemeckej Lutherovej reformácie vychovávaní, — ale neodtajiteľná skutočnosť je, že protireformácia aj Vášmu, aj nášmu vývinu stavala ohromné prekážky do cesty, utlačovala aj Vás, aj nás. — Naše útlaky boli nepomerne väčšie ako Vaše, nám v posledných desaťročiach jednalo sa už o zbytie a nebytie, takže náš básnik obracia sa k Bohu s prosbou: „za národ náš ubiedený o milosť prosíme“, že svet nám bere, „čo tu dáva Tvoja nám dobrota, ľudské zapiera nám práva, aj právo života“. — V posledných desaťročiach vstúpili neskrotiteľnú nenávisť do srdca našej mládeže proti Vám, znemožňovali všetky styky s Vami a veľmi sa im to darilo, ale buď Bohu chvála nikdy úplne nepodarilo. Pri tom všetkom bol už najsvrchovejší čas, že nastal ten radostný okamžik, v ktorom ste aj Vy, aj my zhodili zo seba jarmo poddanstva a v ktorom stali sme sa

svobodnými, v ktorom spojili sme sa dvaja bratia v jeden celok v našej svobodnej, samostatnej čsl. republike.

Dnes tedy odstránené sú z cesty všetky prekážky, ktoré nám predtým sblížovanie sa znemožňovali a práve preto my predstavitelia cirkve ev. a. v. na Slovensku použili sme tuto Vašu slávnosť, aby sme prišli k Vám a ubezpečili Vás o tom, že cirkev naša chce tie najpriateľskejšie styky nadviazať a udržiavať s cirkvou Vašou, aby sme Vás ujistili, že my slovenski evanjelíci, ktorí stojíme na stanovisku úprimnej lásky a nezlomnej vernosti ku našej čsl. republike, chceme byť Vašími opravdovými bratmi, aby sme osvedčili, že našou túžbou je, aby sme kráčali ruka v ruke, aby sme sa proti spoločnému protivníkovi vzájomne podporovali, aby sme si jeden druhému na vzájom pomáhali. — A táto vzájomná podpora je menovite teraz potrebná, keď vidíme, že náš spoločný protivník aj v našej svobodnej čsl. republike čím ďalej tým rozvratnejšie a výbojnejšie vystupuje! My vieme, že v jednote je sila, preto my chceme spojiť, a nie rozdeľovať, my chceme tvoriť, a nie ničť, — budovať a nie rúcať.

V tomto duchu oddávam Vám srdečný pozdrav cirkve našej ev. a. v. na Slovensku, blahoželám Vaším p. hodnostárom, prajem im zdravia a sily ku nastávajúcemu pôsobeniu, aby ono smerovalo na pozdvihnutie, povznesenie, posilnenie cirkve Vašej. — Na zdar!“

Za nemeckou evangelickou cirkvou v Čechách, na Moravě a ve Slezsku promluvil vrchní církevní rada dr. A. Gummi z Ústí n. L. takto: (Překlad z němčiny.)

„Bůh Tě pozdrav, milé slavnostní shromáždění, ve slavnostně vyzdobeném chrámu Božím!

Jako zástupce německé evangelické cirkve přináším milé sesterské českobratrské církvi evangelické k její dnešní vzácné slavnosti upřímné přání štěstí a požehnání.

Přání štěstí jest známkou bezmocnosti; nemůžeme dáti, co přejeme; přes to však není bezvýznamné, je-li chápáno jako to, co vskutku jest: jako důkaz vroucí sympatie a vnitřní spojitosti.

Přání požehnání jest známkou síly. V požehnání přimykáme se k svému Pánu na nebesích, dárce vši milosti. Požehnání jest modlitba.

A tak jest toto mou modlitbou, aby naše sesterská cirkve, jejíž velicí slavní hrdinové víry celou evangelickou církvi po všem světě jsou uctíváni a chváleni, nejenom rostla vnějším vzrůstem, nýbrž i vnitřně vždy více a více mohutněla na onom jediném věčném základu: Ježíš Kristus budiž pochválen na věky! Jednomyslnost v duchu

necht' udržuje a posiluje svazek pokoje mezi oběma sesterskými církvemi na všechny časy! To dejž Bůh!"

Další projevy učinili:

Za evang. theolog. akademii v Bratislavě její děkan Lic. Bodický, za Husovu československou evangel. fakultu bohosloveckou v Praze děkan prof. dr. Frant. Žilka, dále farář dr. V. Písek z New Yorku. Za církev československou biskup Dr. F. Farský, za údy nově k naší církvi přistouplé senátor Václav Křofáč, za Kostnickou Jednotu předseda její dr. Ad. Lukl, za Jednotu Bratrskou farář Schiller z Prahy, za církev methodistickou farář Dobeš, za bohoslovce stud. theol. Jehlička z Král. Vinohradů a konečně po věnovací básni autorem vrch. c. k. radou v. v. dr. Molnářem přednesené, za staršovstvo sboru klimentského v Praze kurátor Jan Hála z Prahy.

Všem za projevy poděkoval náměstek seniorův dr. Ferd. Hrejsa těmito slovy:

„Bratři a sestry, vážení hosté!

Přátelskými slovy pozdravili jste bratra seniora a synodní výbor po jich slavnostním uvedení v úřad. Bylo mi uloženo, abych vám jménem synodního výboru vzdal srdečný dík. Vždyť přátelské, laskavé slovo je vždy něco vzácného. A každému pracovníku na roli Páně je to oporou a silou, když vidí, že nestojí v práci sám, ale že jsou tu mnozí, kteří cítí s ním a jsou s ním za jedno a podírají jeho dílo vnitřním souhlasem i svojí činností. A proto platí upřímný dík náš vám všem, kteří v takové chvíli jste nám osvědčili svůj vnitřní zájem k dílu, o něž nám jde. Vždyť ne o nás jde, ale o dílo celé naší česko-bratrské církve.

Děkujeme srdečně zástupcům slovenské církve evangelické. Těšíme se z bratrské součinnosti a přejeme si upřímně, aby se upevňovala a utvrzovala i nadále. Děkujeme zástupci německé církve evangelické. Naším přáním je, abychom vedle sebe bratrsky pracovali na roli Páně každý ve svém národě v naší republice. Děkujeme církvi československé, jejíž práce se nyní koná často vedle práce naší a tak velice vzrostla; přejeme jí od Boha i zevní i vnitřní prohloubení a těšíme se z bratrské spolupráce. Děkujeme všem vám, bratři, zástupcům církví a spolků zdejších i zahraničních, vám, kteří jste přišli až z Ameriky, a nám podáváte ruku bratrskou, a jsme vám ze srdce vděční za bratrský pozdrav a vaši součinnost i za všechnu přízeň.

My ovšem víme, že ti, kteří stojí v čele práce, musí počítat nejen s přízní, ale i s kritikou. Než i souhlas i kritika budiž vítána. Však ani přízeň ani nepřízeň nesmí rozhodovati v naší práci. Jako kdysi tak i dnes o takové práci platí slovo Pavlovo: „Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a šafářích tajemství Božích. Nyní pak vyhledává se při šafářích, aby každý věrný nalezen byl. Nebo ten, ježto nás soudí, Pán jest.“ Ano, Páně jest to

dílo. A on rozhoduje. A my jen si přejeme, aby i nám i všem, kteří v našem díle stojí, platilo Páně slovo: „To dobře, služebníče dobrý a věrný!“ Jemu samému budiž sláva a čest na věky.“

Po přezpívání národních hymen poděkoval ještě senior Souček všem přítomným hostům za jejich účast, zvláště ministru dru Markovičovi, přítomnému za vládu, ministerskému radovi K. Müllerovi, přítomnému za ministerstvo školství a národní osvěty, zástupcům města Prahy a ukončil o půl druhé požehnáním slavnost.

K instalaci došla řada pozdravných projevů písemných a telegrafických; z nich uvádíme blahopřejný telegram minister. předsedy Švehly, telegram biskupa československé církve Gorazda z Olomouce, projev polic. pres. Bienerta z Prahy, církevního presidenta německé ev. církve Wehrenfenniga z Jablonce n. N., církev. rady dra Zilcherta z Prahy, předsedy Jednoty československé Al. Adlofa z Prahy, em. superintendenta dra Císaře z Klobuk, pozdrav od staršovstva v Hrubé Vrbce, v Klášteře, v Rybníkách, ve Svěbohově, ze Sázavy, z Hradiště, z Krabčic, z Horní Krupě, z Horních Dubenek, z Velenic, ze Žižkova, z Ratiboře, adresa ze Soběslavi, pozdrav z Kard. Řečice, z Bohuslavic, z Manětína, telegram od staršovstva z Mladé Boleslavi, telegram od staršovstva z Čermné, telegram z Čisté, projev em. sen. E. G. A. Molnára z Úval, Československé společn. pro dobročinnost křesťanskou atd.

K synodnímu zasedání došly pak dva projevy, jednak pozdrav em. sup. dra Císaře, jednak pozdrav presbyterní církve ve Spojených Státech. Oba byly v plénu čteny. Otištěny jsou v příloze této zprávy.

*

Večer o 6. hod. v den instalace konal se společný dinner v Obecním domě pražském v síni Sladkovského, při čemž proneseny různé zdravice a proslovy. Promluvili senior Souček (k uctění p. presidenta), biskup Janoška, biskup Zoch, Mr. Caldwell, farář Novák z Kolína, senátor Klofáč, dr. Písek, senátor Herben, dr. Kozák z Čáslavi a j. Účastno bylo přes 200 osob.

C. Usnesení druhého synodu.

Projev synodu p. presidentu republiky T. G. Masarykovi.

Druhý synod československé církve evangelické vzpomíná s láskou presidenta republiky, ujišťuje jej svou oddaností, děkuje Bohu, že zdraví jeho bylo opět utvrzeno, projevuje presidentu vřelou účast nad odchodem paní choti a svolává Boží požehnání na činnost jeho, aby dílo osvobození, započaté zevně, bylo dokonáno i vnitřně.

I. Věci ústavní a správní.

1. Rozšíření platnosti církevního zřízení na Slovensko a Podkarpatskou Rus. K návrhu příslušné komise (ref. farář Bednář) učiněno toto usnesení:

K § 3. cír. zřízení připojí se odst. 3.: Členové česko-bratrské církve evangelické na Slovensku a v Podkarpatské Rusi patří rovněž pod správu této církve a jsou oprávněni zřizovati si tamtéž dle ustanovení tohoto církevního zřízení své kazatelské stanice po případě i sbory (farní i filiální) a vůbec veškerá zařízení tímto církevním zřízením připuštěná. Dokud by neutvořili ani farního sboru ani zvláštního seniorátu, náležeti budou ti z nich, kteří bydlí v Podkarpatské Rusi a ve východním Slovensku k seniorátu moravsko-slezskému a některému sboru v tomto seniorátě; ti pak, kteří bydlí v západním Slovensku, náležeti budou k seniorátu brněnskému a některému sboru jeho. V příčině sborů, ke kterým by patřiti měly, musí se státi dohodnutí mezi dotýčným sborem a oněmi česko-bratrskými evangelíky, po případě jich stanicemi.

2. Možnost přičlenění evangelických sborů v cizině k církvi česko-bratrské evangelické. Spolu se svrchu uvedeným usnesením přijat byl také tento doplněk cír. zřízení. K § 3. cír. zřízení připojí se dále odstavec 4. tohoto znění:

Odstavec 4.: Evangelické sbory v cizině mohou připojiti se k česko-bratrské církvi evangelické, uznají-li zásady a zřízení této církve a neodporují-li tomu zákony jejich země.

3. Usnesení o tom, aby církevní zřízení v tomto synodu nebylo měněno.

K návrhům na změnu titulu „senior“ a „konsenior“ z různých seniorátů navrhuje referent far. Bednář, aby se přes ně přešlo k dennímu pořádku. Na návrh br. Vilíma usneseno většinou hlasů, aby v tomto synodu církevní zřízení nijak měněno nebylo, až na návrh o rozšíření platnosti cír. zřízení na Slovensko a na návrh o přičlenění evang. sborů v cizině.

4. Název „seniorátní úřad“.

Pokud se týče názvu „konseniorský“ úřad konstatuje ref. Bednář, že logický název je „seniorátní“ a navrhuje proto, aby tohoto názvu bylo užíváno. Návrh ten přijat.

5. Resoluce k § 69. cír. zřízení. Kazatelé z ciziny.

Návrh synodního výboru na změnu § 69. cír. zřízení, jenž zněl: „Uchází-li se o úřad farářský nebo vikářský někdo, kdo prokáže, že v cizině nabyl vzdělání bohosloveckého a jest způsobilý k tomuto úřadu dle předpisů dotýčné cizí církve, musí vykonati zvláštní zkoušku

před komisí, ustanovenou synodním výborem, a to v rozsahu takovém, jak za potřebné uzná synodní výbor“, zamítnut a jednomyslně přijata resoluce ústavní komise (ref. far. Jadrníček) tohoto znění:

Vzhledem k § 69 synod žádá synodní výbor, aby při zkouškách cizinců i příslušníků státu našeho, vstupujících do služby církevní zkouškou prokázána byla k službě kazatelské (farářské nebo vikářské) potřebná úroveň bohosloveckého vzdělání v rozsahu, který stanoví synodní výbor.

6. Resoluce k § 101, 14. cirk. zřízení. Kancelář synodního výboru. Synod se usnáší k návrhu komise (ref. farář Šebesta) na této resoluci:

Synod uznává s vděčností ohromnou práci, kterou členové synodního výboru konají, děkuje jim a projevuje přání, aby synodní výbor použil práva jemu daného § 101, 14 cirk. zřiz. v míře nejširší, aby církev byla i vybudováním své kanceláře vypravena pro své poslání. Náklad necht' se hradí jednak z všeob. církevního fondu, jednak z paušálu státního.

V téže věci usnáší se dále synod k návrhu komise (ref. farář Jadrníček) takto:

Synod projevuje přání, aby pro systemisovaná místa úředníků a sluhů v synodní kanceláři vypisovány byly konkursy.

7. O přísaze. K návrhu komise ústavní a správní (ref. farář Šebesta) učinil synod toto usnesení o přísaze:

Usneseno, aby údové církve čbr. evang. zbaveni byli pro svědomí přísahy u státních úřadů a aby přísaha byla jim nahrazena slibem.

8. Samostatné oddělení evangelické v ministerstvu školství. Jednomyslně schválen návrh faráře Bednáře, učiněný jménem ústavní komise, tohoto znění:

Synod žádá synodní výbor, aby ve svém úsilí o zřízení samostatného oddělení pro evang. záležitosti v ministerstvu školství pokračoval.

9. Svaz všech evangelických denominací v republice. Synod se usnáší po projednání příslušného návrhu ze seniorátu poděbradského k návrhu ústavní komise (ref. farář Šebesta) na tomto:

Synodní výbor zahájí přípravu ke zřízení mezicírkevního komitě všech evangelických církví v republice k spolupráci ve společných zájmech a obraně.

10. Těšínsko.

K návrhu 7. seniorátu moravsko-slezského (viz zprávu synod. výboru „Druhý synod“ str. 117) synod žádá synodní výbor, aby v krocích, které zahájil k hájení českých menšin pokračoval (Orlová, Těšín).

Poznámka:

V důsledku usnesení, aby v tomto synodu nebylo měněno církevní zřízení, vyřazeny byly z jednání všechny návrhy synodního výboru a seniorátních konventů takové změny žádající. A to zvláště:

1. Návrhy na zavedení titulu biskup místo senior, a senior místo konsenior. Návrhy takové podaly seniorát moravskoslezský (viz Předlohy synodu str. 117.), seniorát vsetínský (Představený povšechné církve budiž nazván biskup; jest to název biblický, historický, česko-bratrský, v jiných evangelických církvích užíváný. Jest přirozené, aby představený seniorátu nazván byl senior), seniorát poličský (Seniorátní konvent se usnáší o návrhu, ať předseda synodu a synodního výboru se jmenuje „biskup“), seniorát královéhradecký. (Synod Českobratrské církve evangelické budiž požádán o změnu církevního zřízení § 102., odst. I. v tomto znění: „Synodní senior s titulem biskupa zaujímá přední místo mezi seniory a faráři, jako první mezi rovnými, jsa duchovním správcem celé církve. Jeho sídlem jest Praha. Jemu přísluší: a) Vydávati pastýřské listy ke sborům; b) odevzdávati místnosti atd. Zároveň budiž změněn § 97., odst. 5. v tomto znění: Všichni členové výboru synodního jsou voleni na šest let a mohou býti po uplynutí zvolení znovu na jedno období kromě biskupa [synodního seniora], který jest volen na 10 let s možností nové volby na jedno období. Hranice věková, jež nesmí býti překročena, jest 70 let. Uvedením v úřad jest biskup zbaven povinností farářských, ač farářem svého sboru býti nepřestává. Jeho služné začíná VI. hodnostní třídou mimo služební byt v úřední budově. Placeno bude ze státního paušálu a kdyby toho nebylo, celou církví. V případě opětného nezvolení buď mu z těchže prostředků vyplácena pense. Totéž platí po dosažení hranice věkové. K § 87. církevního zřízení: Představený seniorátu budiž jmenován senior), seniorát časlavský. (Sen. shromáždění obvodu časlavského doporučuje synodu: a) aby nynější konsenioři byli přejmenováni na seniory a jejich náměstkové na konsenioři; b) aby pojmenování nynějšího seniora církve bylo v církevním zřízení vyznačeno takto: synodní senior neb biskup. Důvod: Ad a) Mají-li všichni činitelé v seniorátě (sen. shromáždění sen. výbor, sen. kurátor) své označení od seniorátu, jak je správné, je nedůsledností, aby jméno toho, v němž se veškerá působnost seniorátu soustřeďuje (cf. § 87. c. zř.), nebylo odvozeno od seniorátu, nýbrž od činitele užšího celku správního. Ad b) Zmíněným označením a alternativním užíváním obojího pojmenování (senior neb biskup) naváže se na tradici Jednoty bratrské, v níž podle Řádu církevního, Komenským vydaného (str. 20. ed. Vávra), je pojmenování uvedeno takto: „Senior, přední starší neb biskup“. Mohlo by býti vyhrazeno užívání titulu „senior“ pro interní život v církvi a užívání titulu „biskup“ oproti kruhům mimocírkevním a oproti cizině, jakož i pro styk s úřady státními z důvodů reprezentačních. Alternativní užívání obojího pojmenování jasně by vyslovovalo, že nejde o hierarchický stupeň, nýbrž o vyjádření toho, že titul synodního seniora jest rovnocenný jinde užívanému titulu biskupa. Bylo by tudíž zavedení titulu biskupského v zájmu větší vážnosti církve naší. Doba sama při alternativním užívání obou titulů ukáže, který se v církvi vžije. Že je jméno biskup církví katolickou v českém životě zdiskreditováno, není rozhodující; připojením podrobnějšího označení „českobratrský neb církve českobratrské“ bylo by vyjádřeno, že jde o jiný a nový obsah tohoto pojmu. Není lhostejné, že titul biskup je užíván pro nejvyšší představitele církví ve světě protestantském víc jak z poloviny, a že je označením biblickým a proto i milým. Nikterak nepadá na váhu, že je součástí zřízení episkopálního, jehož církev naše nemá. Včleněn v důsledné zřízení presbyterosynodní, označoval by osobu, vyšlou z volby, a tímhle by se podstatně lišil od označení užívaného v církev-

Pro 5 seniorátů z 12

ním zřízení episkopálním. Označení „synodní senior“ nebylo by nevhodné, užívali se již označení „synodní kurátor“. Titul „senior“, jenž by „biskupa“ spojoval stejným pojmenováním s ostatními seniory v církvi, stojícími v čele seniorátu, jasně by vyslovoval, že jde o sobě rovné, a brzdil by i hierarchické a panovačné sklony, jež se mohou někdy vyskytnouti).

2. Návrh, aby synod byl každý třetí rok. Příslušný návrh seniorátu novoměstského zněl takto: Začátek § 93. cirk. zř. nechť zní: Synod se svolává každý třetí rok.

3. Návrh na event. volitelnost diaconů-vikářů k úřadu farářskému. Návrh podal synod, výbor jako dodatek k § 57. cirk. zř.: Výjimečně mohou kazatelé, kteří jako vikáři pracovali v církvi aspoň 5 let a požívají všeobecně dobré pověsti a složí zvláštní zkoušku před zkušební komisí ustanovenou synodním výborem, býti prohlášeni synodním výborem volitelnými k úřadu farářskému, avšak jen pro ty sbory, které po dva roky nemohly obsaditi místo farářské farářem řádně kvalifikovaným.

4. Doplněk k § 56. cirk. zř. navrhovaný seniorátním shromážděním poličským: Za slovo „spravuje je“ budiž připojeno „knihy v nepořádku nalezené dá do pořádku konsenior na náklad zodpovědného správce“.

5. Doplněk k § 75. cirk. zř. navrhovaný seniorátním shromážděním poličským takto: Farář nebo vikář, který se dal za určitých podmínek voliti a byl skutečně zvolen, ale po volbě kladený mu jsou podmínky jiné než před volbou, jest sprostěn slibu volbu přijmouti a má nárok na náhradu skutečné škody z toho mu vzniklé.

6. Návrh na změnu cirk. zřízení ze seniorátu pražského, aby členy konventu právoplatnými byli též řádně zvolení a potvrzení vikáři.

7. Návrh na změnu § 76. a 89., 4. cirk. zř. ze seniorátu moravsko-slezského (viz Předlohy k synodu, str. 117.) „volby jáhnů potvrzuje seniorátní výbor“.

8. Návrh ze seniorátu německobrodského, aby zřízení byl nový seniorát pro jižní Čechy, byl jako předčasný nepřijat. Návrh ústavního odboru, aby senioráty poličský a novoměstský byly spojeny, byl vzat zpět.

9. Resoluce o plnoletosti k volbě za faráře, kterou navrhoval synodní výbor: „Synodní výbor jest oprávněn, aby včas velikého nedostatku kazatelů výjimečně připustil k volbě za faráře kandidáta, který ještě nedosáhl 26. roku věku svého, ale není mladší než 24 let“.

10. Návrh na doplněk k § 79. b) cirk. zřízení ze seniorátu pražského (sbor v Plzni, Prokopova ul.), který zněl: „všichni v činné službě jsoucí faráři, kteří řádně byli zvoleni a ve svém úřadě potvrzeni“.

11. Přes resoluci synodního výboru o ordinaci diaconů přešlo se k dennímu pořádku. Resoluce ta byla takto navrhována: Synodní výbor jest oprávněn v případech naléhavých dáti svolení, aby diaconu věrně a úspěšně delší čas v církvi pracujícímu udělena byla ordinace diakonská a dáno mu bylo pověření, a to až do odvolání, aby pod dozorem příslušného faráře neb administrátora přísluhoval svátostmi, po případě i vykonával oddavky.

O téže věci jednala i komise třetí (výchovná) a k jejímu návrhu přijal potom synod toto: K otázce, má-li jáhnům býti dáno svolení, aby vysluhoval svátostmi, doporučuje komise, aby se trvalo na církevním zřízení a ustanovení synodního výboru. Mohou býti ordinováni, budou-li zvoleni staršími, aneb budou-li s úspěchem absolvovati po pětileté službě a po dosažení 20. roku zkoušku bohosloveckou

12. Návrh ze seniorátu poličského, aby konseniorovi byl dán k ruce vikář, se odkazuje do kompetence seniorátního shromáždění obvodu poličského podle § 88. cír. zřízení.

II. Věci sborové.

1. **O časopisu církevním.** Ke zprávě synodního výboru o přání farářského spolku, aby byl vydáván oficiální církevní časopis (Předlohy str. 71 a 72) přijat byl jednomyslně tento návrh komise sborové (ref. konsen. Szalatnay):

Synod uznává potřebu, aby byl časopis naší církve a žádá synodní výbor, aby tuto otázku měl na zřeteli a v příhodné době uskutečnil. Ode všech činitelů se očekává, že budou časopis jak podáváním zpráv tak hojným odebráním podporovati, aby jeho trvání bylo umožněno a zabezpečeno.

2. **Disciplinární řád.** (Viz Předlohy str. 101—114.) K návrhu komise sborové (ref. kons. Szalatnay) učiněno toto jednomyslné usnesení:

Vzhledem k tomu, že byl též péčí farářského spolku vypracován návrh disciplinárního řádu, který dosud nevesel v širší známost, ač zasluhuje rovněž uvážení, usnází se synod, aby dosavadní řád v úpravě posledním synodem přijaté zůstal v další prozatímní platnosti až do synodu příštího. Současně volí 4člennou komisi, která by i tento návrh, jakož i ustanovení usnesená na konventu býv. evang. superintendence a. v. z r. 1912 prozkoumala a příštímu synodu podala příslušnou předlohu. Členy této komise volí se: dr. Král, notář Zahálka, kons. Švanda a far. Medek.

3. **Presbyterská ordinace** (viz Předlohy str. 116).

Synod k návrhu komise sborové schvaluje statut presbyterské ordinace, prozatímně vydaný synodním výborem a otištěný ve Věstníku z r. 1922, č. 1.

4. **Nemocenské pojištění.** Přijat tento návrh komise sborové:

Synod uznává, že toho času zřízení vlastní církevní nemocenské pokladny ve smyslu § 61. cír. zřiz. nelze uskutečniti, pokládá však nemocenské pojištění církevních pracovníků za potřebné i žádoucí; i vyzývá sbory, aby své zaměstnance pojistily u „Nemocenské pokladny soukromých úředníků a zřízců v Praze.“

5. **Placení a přijímání štolý.** Jednáno o návrhu sen. pražského č. 12. (Předlohy str. 118) a sen. moravskoslezského č. 10. (Předlohy str. 117) a k návrhu komise sborové po referátu br. konsen. Szalatnaye učiněno toto usnesení:

Synod uznává, že přímé placení poplatků za určité církevní výkony neodpovídá duchu a zásadám českobratr-

ské evang. církve. Ač tuto otázku v nynější přechodné době a vzhledem k neupraveným služebním příjmům duchovních správců nelze řešiti všeobecně stejnoměrně, přece důtklivě doporučuje sborům, aby se jí zabývaly a po dohodě se svými duchovními buď dobrovolnými dary do církevní pokladny neb případným zvýšením platu dosavadní štolu nahražovaly. V nově zakládaných sborech a při novém obsazování farních míst nebudiž více zaváděna.

6. **Fakultní extense.** Po projednání návrhu č. 2. ze seniorátu pražského (Předloha str. 117—118) bylo jednomyslně usneseno toto:

Synod projevuje přání, aby podle vzoru universitních extensí byly každoročně o prázdninách, ale také event. během školního roku Husovou theol. fakultou buď v Praze nebo na venkově uspořádány pro faráře a také jiné interesy fakultní extense.

7. **Archivy.** K předloze seniorátu poděbradského č. 4. (Předlohy str. 119) usneseno jednomyslně toto:

Vzhledem k tomu, že v archivech evang. církví českoobr. nacházejí se důležité dokumenty pro dějiny církve i právní její stav, ukládá synod farním úřadům, aby neprodleně přikročily k srovnání archivů jim svěřených podle instrukcí, otištěných archivářem drem J. Opočenským v prvním ročníku Reformačního Sborníku.

8. **Pojištění církevních budov proti ohni.** K předloze č. 5. ze seniorátu poděbradského (Předlohy str. 119) přijat tento návrh komise (ref. konsen. Szalatnay):

Synod pokládá za účelné a žádoucí, aby všechny sbory českoobr. ev. církve své církevní budovy pojistily proti požáru u téhož pojišťovacího ústavu, a žádá synodní výbor, aby s pojišťovnami, které by mohly přijíti v úvahu, zahájil případné jednání a pak podnikl další kroky za účelem postupných přihlášek sborů. Zvolí se dvoučlenná komise, která by jednání vedla.

Za členy této komise zvoleni br. Urbánek z Plaňan a br. Hála z Prahy.

9. **Formulář visitačního protokolu.** K návrhu č. 4. ze seniorátu chrudimského usneseno:

Synod žádá synodní výbor, aby pořídil formulář visitačního protokolu, odpovídající novému způsobu práce i nyní platnému círk. zřízení.

10. **Program osamostatňování sborů a podnikání staveb.** Vzhledem k návrhu č. 7. ze seniorátu královéhradeckého usnesl se synod takto:

Synod uznává za potřebné, aby se osamostatňování sborů a podnikání staveb dále pokud možno promyšleně a soustavně, aby jeden podnik druhým snad méně naléhavým nebyl zdržován neb ohrožován. Proto žádá synodní

výbor, aby zatím pro příštích 5 let vypracoval určitý plán, podle něhož by bylo postupováno.

11. **Domovina „Bethel“ a „Útulna pro lidi opuštěné“.** K návrhu č. 9. ze seniorátu poličského a č. 3. ze seniorátu německobrodského usneseno toto:

Synod vítá založení Českobr. domoviny „Bethel“; vyslovuje br. far. Toulouvi dík za jeho úsilí o zřízení útulku pro nemocné, staré neb opuštěné zasloužilé členy církve, zvláště pro takové círk. pracovníky a jejich pozůstalé a doporučuje humanitní podnik tento vřele účinnosti sborů i jednotlivců. Současně schvaluje předložené stanovy spolkové. Též doporučuje útulnu pro lidi opuštěné v Novém Městě na Moravě, založenou 1918 a mající k dispozici církevní domek a kapitál přes 52.000 Kč. Konstatuje s radostí, že se ústav tento již blíží svému uskutečnění.

Ze stanov spolku Bethel, tímto synodem schválených, uvádíme:

§ 1. **Jméno spolku.** Jméno spolku jest „Českobratrská domovina Bethel“.

§ 3. **Účel spolku.** Účelem spolku jest ujímati se duchovně i tělesně bratří a sester zachovalých a o církev českobratrskou evangelickou zasloužilých, zejména však farářů a učitelů ke službě církevní pro nemoc neb stáří neschopných, dále jejich vdov, jež opuštěny jsouce, nemají nikoho, kdo by se jich ujal a konečně i jejich starých k výživě neschopných siroteků.

§ 4. **Prostředky spolku.** Účelu svého chce spolek dosáhnouti těmito prostředky: a) příspěvky členů, b) sbírkami chrámovými, podomními a při různých příležitostech, c) dary a odkazy jednotlivců i korporací, d) podporami státními i cizozemskými, e) ziskem z různých prací a jině.

§ 12. **Výbor spolku.** Výbor spolku jest sedmičlenný a to: předseda, pokladník, tajemník a čtyři členové výboru. Církevní synod má právo do výboru spolkového jmenovati svého člena. Členové voleni jsou na 6 let. Po uplynulé lhůtě mohou znovu tito odstupující činní členové voleni býti. Vedle 7 členů činných (se zástupcem církevního synodu), volí valná hromada ještě 2 náhradníky. K platnému usnášení se je třeba 4 členů. V nutných a bezodkladných případech dorozuměti se může výbor též písemně.

§ 16. **Zrušení spolku.** Spolek se rozejde: 1. Byl-li úředně rozpuštěn. 2. Má-li jen 10 členů. 3. Nemá-li vůbec žádných chovanců. Při rozpuštění spolku připadne všechno jmění spolku „Českobratrské církvi evangelické v republice československé“, co fond na podporu farářů a učitelů k činné službě v církvi neschopných a jejich vdovám a sirotkům.

12. **Stručné vyjádření učení a zásad.** K návrhu č. 4. ze seniorátu vsetínského usneseno:

Synod se usnáší na volbě odboru za účelem vypracování krátkého vyjádření našeho učení a našich zásad, který by příštímu synodu byl předložen ke schválení.

Za členy tohoto odboru zvoleni farář Frant. Hrejsa, prof. dr. Hromádka, farář Václav Pokorný, synodní kurátor Ferdinand Kavka a konsenior Josef Nešpor.

13. **Spojení sborů dříve různého vyznání.** Ke zprávě synodního výboru o narovnání mezi sbory dříve a. v. a h. v. (Předlohy str. 17) byla přijata na návrh sborové komise tato resoluce:

Synod konstatuje s povděkem, že se narovnání mezi sbory dříve různého vyznání uskutečnilo celkem rychle a hladce, v duchu bratrské lásky a jednomyslnosti, a vyslovuje přání, aby bylo provedeno stejně posléze i v obou sborech valteřických.

14. Spojení farářského a katechetského úřadu. Ke zprávě synod. výboru o ustanovení některých farářů řádnými katechety na obecných a občanských školách (Předlohy str. 18) bylo učiněno na návrh téže komise toto usnesení:

Synod bere na vědomí, že někteří faráři vedle svého farářského úřadu zastávají současně místo řádného katechety na obecných a obč. školách neb místo vojen. faráře. Vzhledem k velikému nedostatku duchovních sil toto opatření schvaluje, avšak pokládá je toliko za prozatímní a přechodné a vyhrazuje si ohledně něho pro budoucnost volnost rozhodnutí.

15. Výzva k studiu bohosloví. Na návrh komise sborové přijal synod tuto resoluci:

Vzhledem k velikému nedostatku duchovenských sil, které právě v této veliké době, které nám Bůh milostivě dal se dočkati a v níž se nám otvírá tolik nových pracovních polí a naskytuje tolik možností, citelně doléhá, vybízí II. synod abiturienty středních škol, aby se z lásky k církvi a k národu věnovali studiu bohosloveckému.

16. Nová staršovstva. Ke zprávě synodního výboru o činnosti staršovstev (Předlohy str. 20) usnesl se na návrh téže komise synod takto:

Synod konstatuje s radostí, že staršovstva po provedených nových volbách po většině začala pracovati se zvýšeným zájmem, se širším oborem činnosti i s případným rozdělením práce. Přiřítá jejich spolupůsobení velikou váhu a vyslovuje očekávání, že si ho faráři všude budou náležitě vážit a k němu vždy zase povzbuzovati.

17. Pracovníci laičtí. Ke zprávě synodního výboru o činnosti laických pracovníků (Předlohy str. 21) učinil na návrh téže komise synod toto usnesení:

Synod s radostí bere na vědomí zprávu o pracovnících ze řad bratří a sester, vzdává všem takto v církvi svou horlivost a své dary uplatňujícím srdečné díky a vyslovuje přání, aby se vzhledem k veliké potřebě počet takových ochotných pomocníků vždy ještě zvětšoval.

18. Žádost kazatelů bez vysokoškolského vzdělání za vydání dekretu volitelnosti za faráře. Čtena petice fil. sboru ze Smíchova, v níž se žádá za vydání takového dekretu pro vikáře Bílého. Debaty se zúčastnili far. Prudký, konsen. Nagy, dr. Boháč, br. Vilím, far. Bednář, dr. Hromádka, Václ. Havelka z Ronova, dr. Kozák. Na konec přijat tento návrh komise (ref. br. Kupka z Třebechovic):

Vzhledem k žádosti kazatelů, nemajících vysokoškolského vzdělání, avšak ustanovených vikáři, aby obdrželi volitelnost za faráře, trvá synod na příslušných ustanoveních církv. zřízení a řádu pro zkoušku a výchovu jáhnů, které takové další možnosti nepřipouštějí.

Přes návrh dra Hromádky, aby synod uznal práci vik. Bílého a dal mu jistotu, že dále na Smíchově bude pracovat, jakož i přes návrh dra Kozáka, aby synod vyslovil pochvalné uznání i br. vik. Šedému ze Svěbchova, se přešlo k dennímu pořádku.

19. Žádosti bratra M. Ke zprávě synodního výboru o žádostech, aby jeden bratr, nemající odborného bohosloveckého vzdělání, byl připuštěn k volitelnosti a k ordinaci vikářské (Předlohy str. 19) přijat byl tento návrh sborové komise (ref. br. Kupka z Třebchovic):

Ve příčině žádosti jednoho bratra za připuštění k volitelnosti a ordinaci vikářské, po případě i farářské, ač nemá nejen řádného vzdělání bohosloveckého, ale ani výchovy jáhenské, synod zaujímá stanovisko zamítavé. Chce-li se tento bratr trvale věnovati činné službě církevní, zůstává mu otevřena cesta výchovy za jáhna, po případě ordinovaného presbytera.

20. Mor. Ostrava. Synodu došel přípis staršovstva z Mor. Ostravy ze dne 9. června 1923, v němž se ostře ohrazuje proti zprávě synodního výboru, otištěné v Předlohách k druhému synodu na str. 47, že v Mor. Ostravě dle soukromé zprávy koupen byl dům, neznámo za jakou cenu atd. Přípis projednala komise sborová a k návrhu jejímu (ref. br. Kupka z Třebchovic) učinil synod v této věci pak toto usnesení:

Vzhledem k přípisu staršovstva moravsko-ostravského konstatuje synod, že ve zmínce synodního výboru o koupi domu v Mor. Ostravě neshledává žádné výtky ani žádného ostří, a není tudíž příčiny, aby se ohražením staršovstva podrobněji zabýval. Používá však této příležitosti, aby dal výraz svému politování, že ze středu sboru moravsko-ostravského v poslední době vycházejí opět a opět projevy postrádající úplně ducha bratrství a pro práci církevní nevyhnutelně vzájemné důvěry a lásky i účtivosti pro správu církevní.

21. Strměchy. Synodu došel přípis faráře Pavla Jelena ze Strměch z 6. června 1923 č. 121. Přípis ten projednala komise sborová a k jejímu návrhu usnesl se synod potom takto:

Synod předává přípis far. úřadu ve Strměchách synodnímu výboru k uvážení s přimluvou, aby na br. faráře Jelena při jeho případném odchodu na odpočinek byl vzat všemožný ohled při vyměřování příspěvků ze státní dotace.

Poznámka:

1. Návrh č. 1 ze seniorátu pražského (o pořádání konferenci konseniorů a event. i seniorátních kurátorů) vzat referentem komise sborové zpět.

2. Návrh seniorátu novoměstského, aby synodní výbor podporoval snahy toho seniorátu k obsazení sborů uprázdněných, odkázán synodnímu výboru.

3. Přes návrh vyšlý ze sboru v Mělníku, aby pořízeny byly legitimace pro členy církve se přešlo k dennímu pořádku.

4. Podobně přešlo se k dennímu pořádku přes návrh seniorátu chrudimského, aby při visitacích odpadlo kázání místního duchovního.

III. Věci výchovné.

1. **Konfesišní odznaky ve školách.** Přijata tato resoluce navrhovaná odborem výchovným br. ref. Vilímem:

Církev českobratrská evang. je zásadně proti konfesičním odznakům v interkonfesičních školách. Vláda budiž požádána, aby konfesišní odznaky z interkonfesičních škol byly odstraněny.

2. **Oficiální odznak církve.** Přijat další návrh téhož odboru:

Synod stanoví za oficiální odznak církve naší bibli s kalichem.

3. **Osnova pro vyučování náboženství.**

Výchovný odbor shledal nemožným podati dobrozdání o tak důležité věci jen po krátké úradě. Považuje za nutné, aby předlohy byly podrobně prozkoumány a navrhuje proto, aby synod zvolil zvláštní komisi k prozkoumání materiálu a vypracoval osnovu prozatímní do konce tohoto roku, kterou by schválil synod. Bud'tež zvoleni Tito bratři: uč. Kučera, uč. Berger, dr. Jindř. Hrozný, farář Bednář a B. Jerie. — Tento návrh komise byl synodem přijat.

4. **Žena v církevní službě.** Referuje prof. Hromádka jménem výchovné komise. Učiněno toto usnesení:

Synod nenamítá ničeho proti tomu, aby studentky, které řádně absolvovaly maturitu střední školy a fakultní studium theologické, byly připuštěny za řádné katechetky na obecných a středních školách a vůbec k náboženské a sociální práci sborové.

Návrh prof. dr. Hrejsy, aby dosáhly volitelnosti za vikáře, padl.

5. **Bohoslovci a evangeličtí studenti v Praze.** Synod k návrhu téhož referenta usnází se takto:

Synod děkuje těm rodinám, které dosud bohoslovců se ujímaly a vyslovuje přání, aby se tak dalo od většího počtu rodin a aby byla také věnována péče evang. studentům jiných oborů, tak aby styk našich bohoslovců a jiných studentů s našimi členy v Praze byl vřelejší. Neméně by bylo důležité, aby pro práci ev. vysokoškolským studentům propůjčeno bylo vhodné středisko a doufá, že při stavbě Husova Domu bude i na tuto potřebu pamatováno.

6. Doplnění studijního a zkušebního řádu pro bohoslovce. K návrhu výchovné komise přijal synod návrh na doplnění tohoto řádu, činěný synodním výborem a otištěný v Předlohách na str. 114/115 beze změny. Toliko článek I. byl doplněn ještě dalším odstavcem. I zní synodem schválené doplnění studijního zkušebního řádu bohosloveckého takto:

Cl. I. a) doplňuje se takto: V případech zvláště odůvodněných může synodní výbor výmínečně dáti dispens od maturitního vysvědčení tomu kandidátu, který absolvoval střední školu s prospěchem.

Kandidáti z reálky a jiných negymnasijních ústavů buďtež podrobeni dodatečně zkoušce z řečtiny, hebrejštiny a z latiny.

Čl. 4. odst. 2. bude zníti takto: Zkouška může býti rozdělena ve dvě části, anebo může býti vykonána najednou. Je-li na dvě části rozdělena, může se konati první část její již po skončení 4. semestru studia bohosloveckého; koná-li se později, musí uplynouti mezi ní a druhou částí nejméně 4 měsíce. Při první části koná se zkouška tato v tomto rozsahu:

1. Z dějin: církevní dějiny všeobecné a české (první část).

2. Z Nového Zákona: kursorický překlad, dějiny novozákonní doby.

3. Ze Starého Zákona: kursorický překlad, dějiny doby starozákonní.

4. Ze systematiky: symbolika.

5. Z praktické theologie: církevní právo.

Zkouška dělí se na písemní a ústní. Písemní záleží ve zpracování jednoho thematicu buď z církevních dějin nebo ze symboliky nebo z církevního práva. Rozsah práce má se pohybovati mezi 20—40 čtvrtkovými stránkami.

Ústní zkouška vztahuje se na všechny vyjmenované předměty a jejich naznačený rozsah.

Kdyby některý studující v této zkoušce v něčem neobstál, může se mu povolití, aby buď z tohoto předmětu byl znovu vyzkoušen při druhé části zkoušky, aneb aby nejméně po 6 měsících podrobil se zkoušce nové.

Druhá část odborné zkoušky konati se může teprve po skončení celého studia bohosloveckého, tímto řádem předepsaného.

Její rozsah jest:

1. Z dějin: a) náboženské dějiny všeobecné i české a slovanské (druhá část); b) dějiny dogmatu.

2. Z Nového Zákona: a) exegese a biblická theologie, b) dějiny novozákonního písemnictví.

3. Ze Starého Zákona: a) exegese a biblická theologie, b) dějiny starozákonního písemnictví.

4. Ze systematiky: a) dogmatika, b) ethika.

5. Z praktické theologie: a) úvod do praktické theologie, b) homiletika, c) katechetika, d) liturgika.

Zkouška dělí se na písemnou a ústní.

Písemná záleží ve zpracování dvou themat z kteréhokoli oboru zkušebního napřed určených, jednoho kázání a v jedné práci klausurní. Rozsah domácích prací má se pohybovat mezi 30—50 písemnými stránkami čtvrtkovými a kandidát je povinen udati pramen a osvědčiti, že jest to „vlastní práce“.

Ústní zkouška se vztahuje na všechny vyjmenované obory.

Jestliže se celá odborná zkouška koná najednou až po skončení theologického studia, dělí se rovněž na písemnou a ústní. Písemná zkouška záleží ve zpracování tří themat, kteréhokoli oboru bohosloveckého, napřed určených, z jednoho kázání a z práce klausurní.

Ústní zkouška koná se z celého rozsahu vědy bohoslovecké, jak v předešlých ustanoveních na dvě části rozdělen jest.

Neobstojí-li některý kandidát ať v druhé části zkoušky odborné, ať v jednotné zkoušce, může mu zkušební komise povolit, aby vykonal zkoušku doplňovací z jednoho nebo více předmětů buď po 6 měsících, aneb po 1 roce. Neobstojí-li ani potom, může se mu vykonání zkoušky povolit ještě jednou ve lhůtě zde uvedené.

7. **Zánik církevních škol.** Ke zprávě synodního výboru o církevních obecních školách přijal synod na návrh téže komise tuto resoluci:

13 Zánik církevních škol běře synod na návrh odboru výchovného na vědomí.

8. **Kursy k výchově učitelů náboženství v seniorátech.** K návrhu komise výchovné (ref. farář Jerie) usnáší se synod takto:

Synod zplnomocňuje synodní výbor požádati konse-niory, aby dle potřeby uspořádali kursy a konference k výchově učitelů náboženství a učitelů nedělních škol.

9. **Konfirmace.** K návrhu téže komise přijal synod tuto resoluci:

a) Za účelem povznesení konfirmace doporučuje synod vřele staršovstvům, aby podmínkou přípuštění ke konfirmaci bylo osobní prohlášení aspoň jednoho z rodičů u faráře, a aby rodičům jakož i celému sboru na počátku cvičení konfirmačního ve zvláštních bohoslužbách význam cvičení konfirmačního a konfirmace byl předložen. Konfirmandi necht' účastní se nedělních bohoslužeb sedíce v prvních lavicích. Hranice věková budiž posunuta co nejvýš; před ukončením 13. roku nebudiž dítě přípuštěno. Zkouška měj formu slavnostní.

K podnětu seniorátního shromáždění seniorátu královéhradeckého, aby prakse zavedená ve sboru šonovském byla doporučena sborům, usnesl se synod takto:

b) Podle usnešení staršovstva jsou sice dítky v šonovském sboru konfirmovány ve 14. roce, ale sv. večeře Páně konfirmandům v den konfirmace vysluhována není, ježto mnozí v útlém věku smysl a účel sv. večeře P. ještě nechápou. Nezabráňuje se však přistoupiti ke stolu P. těm konfirmovaným, kteří později sami zatouží po duchovním hodu se svým Pánem a Spasitelem, když o to faráře nebo staršího svého obvodu požádají. Zavedení toto hledí zameziti, aby obligátní přistupování konfirmovaných ke sv. večeři P. najednou v den konfirmace nestalo se pouhou zvyklostí, aby mladí údové přistupovali z duchovní potřeby a ne ze zvyku. Generální synod v zájmu jednotnosti doporučuje všem sborům praksi vylíčenou.

10. **Práce mezi mládeží.** Na návrh výchovné komise přijata byla tato usnesení:

a) Synod uvědomuje si nesmírnou důležitost práce mezi mládeží dospívající, připomíná písemné projevy synodního výboru i seniorátních úřadů v této věci z podzimu m. r. a žádá staršovstva i faráře, aby této práci věnovali co největší pozornost, jmenovitě pak aby se zájmem sledovali a podporovali činnost Svazu českoobr. ev. mládeže. Staršovstvo nechť určí aspoň jednoho člena svého za důvěrníka a rádce sdružení. Synod vyzývá sbory i senioráty, aby sbírkami i jinak ve svých rozpočtech na potřeby sdružení i Svazu pamatovaly.

b) Synod by s povděkem uvítal, kdyby i fakulta Husova oboru práce mezi mládeží vyhradila místo v některých přednáškách praktic. bohosloví a účastnila se práce té činně svými profesory i bohoslovci.

K návrhu dra Boháče usnesl se pak synod takto:

c) Synod žádá, aby ve zprávách o činnosti sborové byly podány podrobné zprávy o činnosti mezi mládeží. Kde nejsou sdružení mládeže a kde se mezi mládeží nepracuje, budiž staršovstvem zdůvodněno, proč k této práci nedošlo.

Na návrh far. Prudkého přijal synod tuto resoluci:

d) Synod čbr. církve se těší, že práce mezi naší mládeží ujal se jako sekretář br. Vavřina, příšlý z Ameriky. Synod jej v tuto práci vítá a jej prosí u vědomí, že koná předůležitou práci pro vlast a církev, aby v práci této vytrval.

11. **Učitelství v Čáslavi.** O předmětu tomto referoval za komisi výchovnou br. konsenior G. Winkler. Zpráva o ústavu čáslavském jest otištěna v Předlohách na str. 33. až 37. Povstání přijat nejprve tento návrh komise:

Vymeny!

Synod s porozuměním přijal a prozkoumal zprávu o učitelském ústavu v Čáslavi a považuje za svou povinnost, aby vyslovil far. dru Kozákovi za mimořádnou péči a lásku, s jakou se staral o udržování ústavu, své upřímné uznání a díky.

Dále učiněno také toto usnesení:

Synod vyslovuje přání, aby část nájemného byla věnována výchovným účelům, zejména na pořádání kursů pro učitele nedělních škol a sdružení mládeže.

12. **Nedělní školy.** Přijaty tyto návrhy výchovné komise (referuje br. far. Ženatý):

a) Synod klade zvlášť váhu na práci nedělních škol (besídek), které jednou nahradí vyučování náboženství na školách, a ukládá sborům s největším důrazem, aby pama- tovaly na práci nedělních škol (besídek) opatřením vhod- ných a přiměřeně zařízených místností.

Doporučuje sborům, aby práci Svazu nedělních škol všemožně podporovaly a umožnily vydávání a odebírání po- můcek, zvláště „Nedělních Besídek“. Usnází se, že veškeré výlohy nedělních škol budou hrazeny z pokladen sborových tam, kde příjem nedělních škol nestačí.

b) Synod vítá úmysl svolati konferenci Ned. škol r. 1924 u příležitosti Světového sjezdu v Glasgově (bezprostředně po tomto) do Prahy a vyzývá příslušné činitele, aby po- třebné kroky vykonali a sjezd uskutečnili.

Poznámka:

1. Návrh výchovné komise, aby učitelé ve výslužbě měli za vy- učování náboženství drahotní a rodinné požitky, byl zamítnut.

2. Přípis far. Jelena ze Strměch o jeho vyučování náboženství na středních školách odkázán synodnímu výboru.

IV. Věci bohoslužebné.

1. **Individuelní kalich při vysluhování sv. Večeře Páně.** Za komisi pro věci bohoslužebné referuje o tomto předmětu farář Mahovský. K jeho návrhu přijal synod tuto resoluci:

Synod připouští zavedení individuelního kalicha, kde se pro to vysloví staršovstvo.

2. **Svěcení neděle. Pamětní den Husův.** Učiněna tato usnesení:

a) Uvažuje o úpravě pracovních dnů a svátků, ukazuje synod se vším důrazem na neděli jakožto hlavní den odpo- činku a žádá, aby byl zákonnou úpravou prohlášen a udr- žován jako nejdůležitější zařízení náboženské a sociální. Co se pak 6. července týká, přeje sobě synod, aby i tento den za den sváteční byl prohlášen. Vyzývá pak zvláště naše sbory, aby slavnostním klidem a bohoslužbou ve slavení jeho dobrým příkladem předcházely.

b) Synod prohlašuje den šestého července za pamětní den české reformace.

3. Volby v neděli. Usneseno toto:

Budiž vláda čsl. republiky požádána, aby šetříc svědomí Českých bratří, kteří mají svěcení neděle důležitou náboženskou povinností, nekladla voleb na neděli, aneb, není-li to zatím možno, aby aspoň netrestala českobratrských příslušníků, kteří pro svědomí v neděli voleb se neúčastní.

4. Místnosti školní k bohoslužebným účelům. K návrhu č. 8. ze seniorátu pražského usneseno na návrh komise (ref. br. Holý) toto:

Synod ukládá synodnímu výboru, aby v dohodě se sloven. církví evang. a čsl. církví zakročil u vlády, aby při nedostatku místností pro bohoslužebná shromáždění těchto církví byly jim bezplatně propůjčovány místnosti školní oproti náhradě za úklid, otop a světlo.

5. Rodiče, kteří nechťejí posílati děti svých do vyučování náboženství.

Vůči dotazům ze seniorátu pražského (Předlohy str. 119a) b) doporučuje synod farářům, poněvadž jednotného pravidla v těchto případech stanoviti nelze, pastorální styk s dotýcnými osobami a rozhodování podle výsledků jeho.

6. Proti usnadňování manželských rozluk. (Srv. dotaz ze seniorátu pražského, Předlohy str. 119.) K návrhu komise usnesena tato resoluce:

Synod vyslovuje svůj naprostý souhlas s míněním synodního výboru o škodlivosti usnadnění manželských rozluk. Spatřuje v rostoucím počtu rozvrácených manželství mravní i náboženský úpadek a vybízí všechny činitele, zvláště služebníky Slova, aby v kázáních a proslovech oddacích věrnost manželskou až do smrti zdůrazňovali.

7. Kázeň. Přijata tato resoluce o kázni navrhovaná komisí bohoslužebnou br. ref. Jos. Čapkem z Třebechovic:

Synod vítá všechny snahy, které vedou k provedení kázně v českobratrských sborech a doporučí staršovstvům, aby ve svých schůzích si všímala vnitřního i mravního stavu jednotlivců i rodin ve sborech a na jejich život v bratrské lásce dohlédala.

Synod doporučí, aby bratří starší o to dbali, by duchovním správcům byli v pastorační nápomocni.

8. Sociální péče. Přijaty tyto resoluce, doplněné far. Bednářem a konseniorem St. Čapkem.

a) Synod vřele doporučuje, aby si sbory českobratrské ev. církve — pokud je ještě nemají — zařídily sociální odbory, které by se skládaly zvláště ze sester a kde by tyto své dary ve službě lásky Kristovy uplatnily. O své činnosti

necht' podávají tyto odbory častěji zprávu místnímu staršovstvu.

b) Synod se usnáší, aby sociální práce se jednotně pro celou církev organizovala. Synodní výbor se pověřuje, aby návrh takové organizace s příbráním interesentů sborům i seniorátům předložil.

c) Synod volí výbor pro sociální práci, který by tuto v církvi organizoval a teoreticky zkoumal sociální poměry a jejich vztah k zásadám evangelia a podával synodům zprávu. Členové jeho jsou: Hromádka, Šebesta, St. Čapek, Dr. Boháč, Jerie, Bednář, s právem kooptačním.

9. Členové církve v mimocírkevních organizacích. Na návrh komise pro věci bohoslužebné usnesl se synod takto:

Synod doporučí údům českokobratrské církve evangelické, kteří jsou členy nebo dokonce funkcionáři v různých mimocírkevních organizacích, aby své stanovisko náboženské všude a vždy uplatňovali a energicky se zasazovali o svěcení neděle v nich.

10. Kázání o sv. Večeři Páně. Po referátu far. P. Nešpora přijat byl tento návrh též komise:

Synod doporučí, aby duchovní správcové jednou do roka vyložili ve zvláštním kázání důležitost sv. Večeře Páně.

11. Hlavní cíl našich sborů. Rovněž přijata byla tato resoluce:

Synod uznává nutnost prohlubovati vědomí ve sborech našich, že nejsou jen organizace na opatření služeb Božích a náboženských výkonů, ale v první řadě pracovními tělesy pro uskutečňování cílů evangelia Páně. Proto vyzývá bratry faráře, aby při veškeré své činnosti vždy opět k této důležité pravdě ukazovali a způsobilé bratry a sestry i v práci sborovou osobně uváděli.

12. Agenda. Ke zprávě odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení (Předlohy str. 70) navrhuje referent br. farář Pavel Nešpor jménem komise bohoslužebné tuto resoluci:

Odbor bohoslužby vzal na vědomí, že počátek agendy učinil již br. far. Šebesta a někteří faráři moravští a doporučuje synodu toto usnesení:

V práci o sestavení agendy necht' se pokračuje dále, obezřetně však. Agenda necht' vykazuje rozmanitost formulářů. Přihlížeti jest — pokud možno — k starým českým formulářům, upraveným ovšem pro naše poměry. Synod očekává, že br. farář Šebesta a bratři moravští budou v pracích pokračovati. Jsou vítány i příspěvky od ostatních bratří duchovních a mohou se posílati prof. Dru Hrejsovi. Elaborát se předloží odboru pro jednotu v bohoslužbě. Agendu schválí provisorně synodní výbor a má býti do příštího synodu vytištěna.

Resoluce byla přijata. Na další návrh br. far. Šebesty synod pověřil synodní výbor, aby vzal na se finanční náklad s tím spojený.

13. **Zpěvník.** Ke zprávě téhož odboru o zpěvníku (Předlohy str. 70) bylo usneseno na návrh téže komise:

Synod bere na vědomí, že nový československý zpěvník se dotiskuje, že bude sestávat asi z 310 písní, že vyjde nejprve s notami a později bez not, že bude obsahovat všechny oblíbené žalmy a písně ve formátu Písní cestou života a že bude příštímu synodu k schválení předložen. Zatím vyslovuje dík všem spolupracovníkům.

Synod si přeje, aby k vydání tohoto zpěvníku připojeno bylo několik modliteb pro sv. Večeři Páně a domácí pobožnosti. Synod pověřuje dokonáním tohoto díla dosavadní odbor pro jednotu v bohoslužbě.

Synod pověřuje dále synodní výbor, aby v dorozumění s výborem pro jednotu v bohoslužbě a učení dal prozatímní schválení zpěvníku, vypracovaném zvláštní zpěvníkovou komisí.

14. **Krásné písemnictví. Kalendář.** Ke zprávě synodního výboru o naší náboženské literatuře (Předlohy str. 28), přijata byla tato resoluce:

Synod zdůrazňuje potřebu krásné evangelické literatury, ať již v kalendáři nebo mimo kalendář. Děkuje těm, kteří se až dosud o ni starali, vyzývá je, aby tím horlivěji se péra chopili a ostatní, aby méně kritisovali a více k ní přispívali.

15. **Vydání učebnic** Po referátu br. Vondrušky o nových učebnicích náboženských (Předlohy str. 70) byla pojata tato resoluce:

Synod vyslovuje své potěšení nad tím, že po delší stagnaci v literární práci na poli náboženských učebnic došlo k vydání biblické dějeprawy, příručky „Bible pro život“ a „Českého Bratrství“ a vzdává autorům za nezištnou jejich práci upřímný dík.

16. **Schválení katechismu prof. dra Ferd. Hrejsy.** K návrhu téhož referenta podaného jménem komise bylo učiněno toto usnesení:

Synod schvaluje katechismus československého evangelického náboženství, sepsaný Drem Ferd. Hrejsou (synodním výborem již schválený) k obecnému užívání pro konfirmandy, pro vyšší třídy škol obecných, pro školy měšťanské i nižší školy střední a vyslovuje autoru za obezřetnou a zdařilou práci srdečný dík a opravdové uznání.

V. Evangelisace.

Otázkám evangelisačním věnováno bylo zvláštní zasedání synodu a sice ve středu 13. června večer o 7 hod. v chrámě u Klimenta v Praze. Po zpěvu písně: „Pánu všickni prozpěvujte“, modlitbě a čtení z Písma sv. Luk. 14, 27—35, jež vykonal farář Drobný z Jablunky na

Moravě, přivítal senior Souček přítomné bratry a sestry, členy i nečleny synodu, a udělil pak slovo far. Fr. Prudkému z Olomouce, který podal výsledky práce synodní evangelizační komise. Na to přečetl dvě resoluce tohoto znění:

1. Resoluce o údech nově k českobratrské církvi přistouplých.

Synod projevuje srdečnou radost nad tím, že 55.000 duší přistoupilo v r. 1921 a 1922 k církvi českobratrské evangelické a vítá přistouplé bratry a sestry co nejvřeleji. Zároveň je prosí, aby spolu s námi se vzdělávali na jediném základě, jenž jest Ježíš Kristus, usilovali, aby se prohloubili ve známosti pravdy Boží a tak se stali živými údy církve naší.

2. Resoluce o nově vzniklých sborech.

Synod českobratrské církve vyjadřuje svou radost nad utvořením se v posledních 2 letech celé řady nových samostatných sborů, a to zvláště v místech, která mohou být středisky nové misijní práce. Těmto sborům přeje ze srdce, aby našly opravdové duchovní správce a aby na všech místech mohly se těšiti z vlastního chrámu a fary. Kéž stanou se pro své okolí městem na hoře ležícím a světlem jasně svítícím.

Na vyzvání seniora Součka podali pak tito bratři zprávy ze své evangelizační činnosti: Rev. Jaroslav Dobiáš o Domažlicku, farář J. Jadrníček z Uherského Hradiště o Moravském Slovácku, farář J. Kryštůfek o Kralovicku, farář A. Chval o Přerovsku.

Po schválení nahoře uvedených resolucí zazpívána společně píseň „K horám patřím já vesele“ a opět slovo uděleno referentu komise evangelizační farářům Prudkému, který po krátkém úvodě předčítá další dvě resoluce takto znějící:

3. Resoluce o kazatelích pracujících mezi nově přistouplými údy církve, zvláště těch, kteří přišli z Ameriky.

Synod českobratrské církve vyjadřuje dík všem kazatelům, kteří s ochotou prací evangelizační mezi nově přistouplými konali, děkuje sborům, které kazatele své k této evangelizační práci propouštěly. Zvláště pak děkuje bratřím kazatelům, kteří z Ameriky se vrátili a trvale práce s velikým sebezapřením v naší vlasti se ujali, jako jsou bratři: Dobiáš, Horníček, Hrbata, Chval, Kohout, Jar. Kučera, Sirný, Šedý, Štulc a Vališ.

4. Resoluce o Rev. Josefu Křenkovi z Chicaga.

Synod se těší z toho, že v době probouzejícího se hnutí náboženského v našem národě, kdy nedostávalo se církvi potřebných sil, přijel do naší vlasti br. farář Křenek, kterého Bůh vyzbrojil zvláštními dary, jimiž dovede uchvacovati srdce, zapalovati mysle a strhovati celé zástupy k následování Ježíše Krista v duchu velikých představitelů české reformace. Synod děkuje br. Křenkovi za tuto horlivou a obětavou práci, je plně přesvědčen o tom, že

mu jde vždycky o vysoké cíle království Božího, a že mistrným způsobem dovede hledající duše těmto cílům přiblížovati, a uznává, jednomyslně, že jeho obětavé práce jest nezbytně v naší církvi zapotřebí. Z té příčiny synod jednohlasně jmenuje bratra Křenka synodním kazatelem českokobratrské církve evangelické a pověřuje synodní výbor, aby všechny podrobnosti o jeho právech i práci přímo s ním, případně v porozumění s americkou církví presbyterní, se zřetelem k jeho přání dojednal a jeho služby za všech okolností pro práci v naší církvi získati hleděl.

Obě resoluce byly přijaty, zvláště druhá s velikým potleskem.

K vyzvání seniora Součka referovali pak dále o své evangelisační práci bratři: farář Karel Machotka z Plzně, farář Vl. Chvátal ze Soběslavě a vikář K. Hájek z Přeštic.

Zpěvem písně „Král věčný nás požehnej“ a modlitbou faráře Dra Fr. Kozáka z Čáslavi, schůze skončena. Sbíрка na účely evangelisační, která se hned po shromáždění konala, vynesla 1200 Kč. Bratr architekt B. Kozák odevzdal potom ještě k tomu účelu 1000 Kč. Kromě toho věnoval br. Kupka, sensál na burse, k různým účelům (i k evangelisaci) dohromady 5000 Kč.

Další návrhy evangelisační komise projednány až v posledním zasedání synodu v pátek 15. června a tu učiněna ještě tato usnesení:

5. Zkoumání přihlášek k církvi.

Synod českokobratrské církve evang. přes to, že se raduje z mnohých přístupů k církvi naší, nemůže jinak, než doporučovati staršovstvům a duchovním správám, aby přihlášky k naší církvi se bedlivě zkoumaly a přistupující byli náležitě o naší církvi a jejím učení a řádech poučováni. Ukládá pak synod evang. výboru, aby vypracoval ve způsobu letáku pokyny a pravidla pro nově přistouplé.

6. Reorganisace stálého evangelisačního výboru.

Synod přijav zprávu o práci evang. komitétu na poslední synodě ustanoveného, vyslovuje jemu dík za mnohou práci i úsilí a vyslovuje přání, aby toto komité bylo náležitě reorganisováno v odbory seniorátní s ústředím při synodním výboru, náležitými prostředky vybaveno a jistou pravomocí nadáno, aby práci úspěšně dále konati mohlo. Přípravné komité, tvořené z bratří Bednáře a Čapka, se synodním výborem připraví organizační řád.

7. Pořádání cyklu evangelisačních večerů.

Synod přijav zprávu o vzácném výsledku cyklů náboženských shromáždění v Praze br. Křenkem a v Olomouci různými bratřími konaných, doporučuje sborům, aby ke svému oživení v příhodnou dobu podobné náboženské týdny zařídily. Evang. komité aneb Česká mis. Jednota jsou ochotny k tomu cíli vhodné kazatele a řečníky vyslati.

8. Misie mezi pohany.

Synod uznává velikou důležitost misijní činnosti pro oživení církve. Z té příčiny doporučuje sborům, aby k rozznícení smyslu misijního každoročně pořádaly misijní slavnosti, misionáře a misijní kazatele do svého středu zvaly a sbírky na misii konaly. Česká Jednota Misijní ráda o příchod misionářů a kazatelů se postará a sbírky a dary jejich účelu odevzdá. Synod se zatím nerozhoduje pro žádnou misijní společnost, pověřuje však Jednotu Misijní, aby dala pro příští synod případné návrhy.

9. Usnesení o Misijní Jednotě jakožto ústředí pro zahraniční činnost misijní českobratrské evangel. církve.

Synod uznává Misijní Jednotu za pomocnou organizaci za ústředí pro zahraniční činnost misijní českobratrské církve evangelické s podmínkou, jestliže tato Jednota, zachovávajíc svou právní osobnost, přijme do svých stanov následující doplňky a změny:

1. Členové synodního výboru jsou členy Jednoty a mají na jejích valných schůzích právo voliti a volenu býti.

2. Dvě pětiny členů ředitelství Jednoty budou jmenovány synodním výborem.

3. Synodní výbor má právo zastaviti usnesení ředitelství Jednoty; může kdykoli vykonati revisi její pokladny a účetnictví a Jednota jest povinna dáti mu vysvětlení, jakéhokoli by žádal.

4. Může také dáti revisi vykonati kterýmkoli odborným znalcem.

5. Ředitelství Jednoty podává pro synod českobratrské církve evangelické každoročně zprávu o činnosti spolku a účet z jeho hospodářství, a synod činnost a hospodaření Jednoty schvaluje.

6. Českobratrská církev evangelická má skrze své orgány dozor na Misijní ústav Jednoty a na jiné její ústavy.

7. Bez svolení synodního výboru nesmí Jednota uzavřiti půjčku převyšující sumu 20.000 Kč.

8. Jméno Jednoty přechází na církev nejenom v případě úředního rozpuštění spolku, nýbrž i když sám spolek se na rozejtí usnese.

10. O misijní škole v Olomouci.

Synod se raduje, že zřízena v Olomouci škola misijní, děkuje br. Prudkému, že si její zřízení s nevšední obětavostí na bedra vzal, a doporučuje tuto mravní i hmotné podpoře všech sborů.

11. Příčiny, proč poměrně naše církve v nynější tak příznivé době k evangelisaci národa tak málo získala. Viz dotaz ze seniorátu pražského č. 16 na str. 119 Předloh.

Příčiny jsou různé: jednak nejsou naše staré sbory a údové vždy světlem, jednak jest odpor proti evangelikům v krajích jimi obydlených lidem již od dětství vštěpován a živen, jednak přechod z církve obřadů a pompy a zevnějšího náboženství do církve českobratrské, jež je církví více duchovního rázu, je těžkým, jednak bázeň před velikými mravními i platebními povinnostmi zdržovala mnohé, jednak neměla naše církev dosti pracovníků. Synod vyslovuje přání, aby všichni jednotlivci i sbory snažily se býti světlem a slovem, i životem pomáhali stavěti království Boží v naší vlasti. Zároveň vybízí všechny naše církevní korporace, zvláště evang. odbor, aby hledal stále nové cesty a metody k získání národa pro evangelium.

VI. Věci hospodářské.

1. Úhrada výloh synodu.

Synod se usnáší hraditi výlohy svého zasedání takto: celková částka výloh rozpočte se na všechny sbory, a to dle počtu duší a dle finanční schopnosti sborů (poplatnosti členů). Od obnosu takto pro každý sbor vypočteného odečte se to, co dotyčný sbor odvedl na sbírkách na všeobecný církevní fond r. 1921 a 1922 a zbytek uloží se každému sboru k doplacení. Důvod: ve sbírkách na všeobecný církevní fond, jak je sbory v minulých dvou letech odvedly, je takový rozdíl, že je nutno, aby tímto způsobem sbory spravedlivě, stejnoměrně byly zatíženy k zaplacení společných výloh církevních.

2. **Usnesení o distátech členů synodu.** Referent komise hospodářské, farář J. Šlechta ze Soběhrd, navrhuje jménem této komise toto:

Členové synodu mají nárok na úhradu: a) cestovného III. tř.; b) nocleh 20 Kč a denní diety 50 Kč od 11. června do konce zasedání; c) útraty povozem, pokud ho bylo skutečně použito. Členové místní mají nárok na diety polo-
viční.

Návrh byl přijat jednomyslně.

3. Organizace církevních sbírek.

Synod se usnáší, aby církevní sbírky chrámové i podomní byly řádně organisovány synodním výborem. Synod schvaluje návrh pravidelných každoročních sbírek, po-
daný synodním výborem.

Tento přijatý návrh synod. výboru (viz str. 51/52 Předloh) zní:

Navrhujeme, aby byly konány tyto sbírky:

1. Na fond evangelisační některou neděli v lednu.
2. Na některý sbor některou neděli v únoru.
3. Na všeob. fond církevní některou neděli v březnu.

- 4 Na Jeronymovu Jednotu kolem svátků svatodušních.
5. Na Husův Dům na neděli reformační.
6. Na misii některou neděli srpnovou.
7. Na fond pensijní ke konci září neb začátkem října.
8. Na jiný některý sbor během měsíce listopadu.
9. Na hohoslovce o Vánocích.

Návrh faráře Šebesty, aby byla zařízena každoroční sbírka ve prospěch Misijní Jednoty, přijat většinou 60 hlasů.

4. **Usnesení o Husově Domě v Praze.** Předseda synodu senior Souček vyzval br. Karla Pištora z Prahy, zástupce spolku Husův Dům, aby synodu podal zprávu o zamýšleném prodeji Husova Domu církvi českokobratrské evangelické, jakož i rozpočet na přístavbu. Po zprávě br. Pištory, která vyslechnuta a přijata byla s velikým zájmem, a po dalším vysvětlení br. seniora Součka o ujednání se spolkem Husův Dům, uděleno slovo referentu hospodářské komise, faráři R. Medkovi z Bučiny. Přednesl tuto resoluci, jež byla pak jednomyslně schválena:

Synod vítá usnesení valné hromady Husova Domu, aby dům v Jungmannově ulici, Praha II., čp. 22, dosud tohoto spolku patřící, převeden byl do majetnictví, resp. prodán byl českokobratrské církvi evangelické, a usnáší se dům ten koupiti a také i přístavbu tří pater na tomto domě podniknouti s podmínkou, že výbor spolku Husova Domu v dohodě se synodním výborem vezme si na starost provedení této přístavby.

Synodní výbor se pověřuje, aby podrobnosti koupě, jakož i poměru církve a spolku Husova Domu, s výborem tohoto spolku projednal a zvláštní smlouvou stanovil.

Synod vyslovuje svůj vřelý dík spolku Husova Domu za všechnu dosavadní péči o to, aby byl ústřední dům v Praze pro práci církevní a náboženskou opatřen, děkuje i výboru nynějšímu za jeho úsilovné a horlivé přičinění, aby dům ten pro potřeby církevní dále byl vybudován, a raduje se z lásky a upřímnosti k církvi, s jakou přijato bylo usnesení, že dům ten v majetek církve předati má.

Podnět br. Vilíma stran úhrady nákladu nástavby Husova Domu bere synod na vědomí a ponechává synodnímu výboru, aby ho použil dle úvahy. Podnět zní: Vystavění budovy, která by sloužila zájmům celé církve, jest věcí celé církve. Budiž proto usneseno, aby vypsána byla v celé církvi stavební daň, dosahující průměrně Kč 2.— na osobu. Daň tato vynesla by Kč 450.000.—. Za tím účelem rozdělena budťež senioráty na tři skupiny: na bohaté, chudé a střední a budiž dle zámožnosti Kč 450.000.— poměrně rozvrženo na ně. Seniorátům budiž ponecháno, ať rozdělí daň dle podobného klíče na sbory dále.

Do výboru reorganisovaného spolku Husova Domu zvoleni byli pak synodem tyto bratři: Josef Holý z Mochova, Ferdinand Kavka z Prahy a Bedřich Černík z Prahy.

Dále usnesl se synod, aby se vydala hned upisovací listina na dary i půjčky na provedení nástavby Husova Domu. Stalo se tak a upsáno bylo jednak při synodu, jednak po něm, do 15. července, na darech celkem 28.161 Kč, na půjčkách celkem 8.500 Kč.

Konečně přijat i návrh br. Havelky, aby úpisy na Husův Dům od synodálů učiněné započítány byly ve sbírkách uskutečněných ve sborech jako už splacené a aby o sbírce synodálů vydána byla zpráva.

5. Farářské platy, státní dotace a společná pokladna. Referentem komise o této věci byl farář R. Medek z Bučiny. Synod přijal tuto resoluci:

Ze zprávy synodního výboru o věcech hospodářských jest patrné, že farářské platy, státní dotace i otázka společné pokladny patří nerozlučně dohromady. A tu synod především s uspokojením schvaluje, že ve věci platů duchovenských bylo r. 1922 postupováno podle jednotného platového plánu, jenž seskupuje sbory podle početnosti a hospodářské výkonnosti a že dle toho určoval synodní výbor jejich příspěvky na služném a u duchovních měl na zřeteli služební léta i rodinné poměry.

Synod ukládá synodnímu výboru, aby pro rok 1923 se držel platového plánu pro rok tento sborům rozeslaného, a aby při tom měl v patrnosti doplněk dat, jež by ještě byly získány.

Platová stupnice i směrnice pro rozdělení státní dotace v plánu onom se schvalují, ježto zachovávají shodu s hospodářskou situací našich sborů i jejich členů, respektují omezené prostředky státní dotace a uvádějí soustavné hledisko jednotné i řešení do těchto potřebností.

Synod doporučuje, aby pro rok 1924 byl vypracován po novém šetření se strany seniorátních výborů a po případné modifikaci se strany synodního výboru a Farářského spolku nový platový plán.

Synod se usnáší, aby zvolen byl zvláštní výbor, který by předně zjistil, jaká je potřeba celé církve (všech sborů) na platy farářské, vikářské, a to dle stupnice platů úředníků státních s vysokoškolským vzděláním se srážkou aktivních přídávků a poplatků školových za každých 100 duší 100 Kč. Nato rozpočte tento výbor podle odhadu poměrů sborových (počet duší, jmění sborů a poplatnost údů), zjištěných orgány seniorátními, co by každý sbor přispívati musil na tuto pokladnu, aby potřeba uhrazena byla. Podotýká se při tom, že od potřeby celkové se odečte také suma státní dotace, jež by na platy farářské připadla. Plán tento rozešle se sborům k vyjádření. Výbor pak podá resultát tohoto šetření o vyjádření sborů jakožto zprávu k synodu skrze synodní výbor.

Nato zvolena tato pětičlenná komise k zpracování toho s právem kooptace: J. Urbánek z Plaňan, Rud. Medek z Bučiny, Jos. Šlechta ze Seběhrd, br. Jiřík z Ubušínska, K. Vilím z Brna.

6. Podpory sborům na stavby církevních budov.

K návrhu ref. Medka z hospodářské komise usneseno jednomyslně toto:

Synod souhlasí, aby byly poskytovány na církevní stavby již podniknuté nebo na dluhy z nich vzniklé větší příspěvky z prostředků jsoucích pohotově.

7. Poděkování synodnímu kurátorovi Ferd. Kavkovi za účetní a pokladní práci.

Jednohlasně přijat tento návrh komise hospodářské:

Synod vyslovuje své upřímné díky za práci účetní a pokladní, vykonanou členem synodního výboru br. Ferd. Kavkou.

8. Služební smlouva s B. Valešem, sekretářem synodního výboru.

Synodní výbor přijal do svých služeb br. B. Valeše z Prahy. Přijetí jeho a jeho služební požitky, ustanovené dle pragmatiky státních úředníků s vysokoškolským vzděláním, mají býti schváleny i synodem. Proto k návrhu hospodářské komise, již byla dotyčná smlouva předložena, usnáší se synod jednomyslně na tomto:

Služební smlouva s Boh. Valešem podle usnesení synodního výboru z 3./VII. 1922, jakožto tajemníkem ústřední kanceláře církevní se synodem schvaluje s platností definitivní.

9. Členské příspěvky údů českobratrské evangel. církve. Přijaty tyto resoluce:

a) Synod se usnáší, aby základem příspěvků členských nebyla jen repartice dle daní, nýbrž odhad dle příjmů a nejraději, pokud možno, úplná dobrovolnost.

b) Synod doporučuje sborům, aby nevybíraly členské příspěvky jednou za rok, nýbrž měsíčně nebo dle uznání i týdně.

c) Příspěvky členské mají se žádati ode všech členů církve, nejen od mužů, nýbrž i žen a od dospělých synů, dcer a nejen od bratří, platících daně, nýbrž i od těch, kteří daně neplatí.

VII. Věci pensijní.

Za komisi pensijní referoval v plenu dr. Josef Král z Prahy a k jeho návrhu učinil synod ve věcech pensijních tato usnesení:

1. Synod konstatuje, že naše církev jest oprávněna vzhledem k ustanovení § 2. č. 3. zák. ze dne 5. února 1920 č. 89 sb. z. a nař. zříditi si samostatný pensijní ústav.

2. Synod uznává, že Všeobecný pensijní ústav (veřejný) nejen neposkytuje nijakých výhod, nýbrž naopak způsobuje nevýhody (jmenovitě žádá větší pojistné premie). Kromě toho placení pensí z vídeňského pensijního ústavu by muselo býti zastaveno, ježto Všeobecný pens. ústav jako podmínku jejich delšího vyplácení klade, že

mu budou dříve převedeny příslušné premiové rezervy z vídeň. pensijního ústavu.

3. Synod se tudíž usnáší, aby byl zřízen vlastní pensijní ústav naší církve; aby však bylo jasně vyjádřeno, že nejde o nějaký ústav náhradní ve smyslu zákona z 5./II. 1920 č. 89 Sb. z. a nař., nýbrž o pouhou součástku církevní organizace resp. církev. majetku, bude se ústav jmenovati „Pensijním fondem“.

4. Pokud se týče formální stránky, není zapotřebí, aby prozatímní stanovy synodním výborem uveřejněné byly projednávány ústavní cestou ve sborech a seniorátech, ježto § 94., 4. církv. zřiz. toho nežadá, senioráty se ostatně stanovami již zabývaly a nedá se také očekávat, že by od sborů ve věci vyžadující hlubší odborné vědomosti, vyšly podněty, jimiž by předložené stanovy mohly býti podstatně zlepšeny.

5. Synodním výborem předložené stanovy se schvalují jako definitivní se změnou:

K § 9. se připojí jako nový (poslední) odstavec: „Do 35 let má každý povinnost platiti svůj příspěvek, slouží-li dále přes 35 let, má právo platiti svůj příspěvek dále, aby získal další nárok.“

6. Přijímá se návrh o příspěvcích sborů, aby tyto příspěvky k pensijnímu fondu byly stejné u všech sborů. Stanovy pens. fondu pokud se týče výše pens. příspěvků a způsob jejich placení, zůstává v platnosti.

7. Sborům se doporučuje, aby vdově po faráři, který nejméně 20 let jako farář na jednom místě působil a na tomto místě ve službě zemřel, opatřil dotyčný sbor na svůj náklad až do času, pokud by všechny její děti neměly pevného postavení, slušný byt v sídle sboru — mimo farní budovu a faře nejbližší okolí — nejméně o 2 prostraných místnostech (kuchyň a pokoj) s veškerým příslušenstvím (spíž, dřevník a p.).

8. Zpráva synod. výboru o pensijním ústavu se bere na vědomí. Synod uznává snahu synodního výboru o získání příslušné části likvidační masy vídeňského pensijního ústavu a ukládá synodnímu výboru, aby zájmy církve v tomto směru nadále bedlivě hájil, a bere s uspokojením na vědomí, že konečně z Vídně přišel konkrétnější návrh na rozdělení podstaty tamního pens. ústavu.

9. Rovněž se schvaluje v plenu účetní zpráva pensijního ústavu.

10. Synod se usnáší, aby pensisté a pensistky býv. moravského zaopatřovacího fondu h. v. obdrželi ve smyslu stanov § 25. podíl z výnosu úroků fondových a z obnosu příspěvků členských jak r. 1921 byly členy odvedeny po

srážce vydání fondu tohoto jak r. 1921 vydání to bylo účtováno. Přijdou-li pak dary a dobrovolné sbírky výslovně na tento fond, budou rovněž mezi pensisty rozděleny. Téhož vodítka budiž užito i při jiných diecesálních fondech pensijních, které přešly ve správu synodního výboru.

11. Stanovisko k pensi katechetů. § 28. má ustanovení, kdy pomíjejí práva členská v novém pensijním ústavu, totiž přijetím služby vojenského kuráta aneb definitivního učitele náboženství na veřejných školách. Právo členské dle toho pomíjí dnem, kdy schválena jest resignace nebo výpověď, totiž na službu církevní. Ale jsou faráři, kteří nevystoupili, neresignovali na službu církevní, a kteří také dle § 28b, odst. 6., nekonají farářskou službu jen jako vedlejší zaměstnání, nýbrž konají ji plně vedle zaměstnání kuráta nebo učitele náboženství. Pro ty jest ustanovení to nejasné. Mají nárok na členství, či povinnost býti členy, čili ne? Usneseno, aby nebyli členy.

Poznámka.

1. Přes návrh ze seniorátu královéhradeckého (příspěvek pensijní sborů menších než 500 duší budiž pouze 250 Kč a příspěvek faráře nechť zůstane 300 Kč. Tato uprava budiž předložena generálnímu synodu ke schválení) a přes návrh, aby příspěvky do pensijního fondu byly placeny dle počtu duší a finanční síly sborů se přechází z usnesení synodu k dennímu pořádku.

2. Zamítnut byl synodem k návrhu pensijní komise návrh ze seniorátu čáslavského znějící, aby ve stanovách pens. ústavu čbr. církve evang. v § 28., odst. 6. vypuštěno bylo „jestliže v činné službě 20 let ztrávili.“

3. Přes návrh pražského seniorátu č. 4., aby výslužné farářů po 35leté službě bylo upraveno tak, aby s plnými požitky farářskými odcházeli do pense, přechází synod k dennímu pořádku.

4. Schválen synodem návrh komise pensijní, aby se zamítly předlohy ze seniorátních konventů, aby se léta placená do vídeňského pensijního ústavu starším farářům započítala bez dalšího placení.

5. K návrhu ze seniorátu novoměstského, aby se každoročně vy-pisovaly sbírky ve prospěch pensijního ústavu, poukazuje synod, že tomu jest již vyhověno § 7., liter. e) stanov pensij ústavu.

VIII. Různé.

1. **Styky s církvemi národnosti československé a s církvemi naší republiky.** Viz předlohy str. 53—58. K návrhu komise pro věci smíšené (ref. farář Drcbný z Jablunky) přijaty jednomyslně tyto resoluce:

a) Synod vyslovuje díky všem bratřím, jmenovitě Dru Losovi, i korporacím, kteří se o pěstování styků naší církve s církvemi národnosti československé i s církvemi naší republiky zasloužili, a žádá, aby styky v duchu pravého bratrství byly udržovány a prohlubovány.

b) Synod bere s lítostí na vědomí přerušení jednání o užití součinnosti s Jednotou Bratrskou (ochranovskou) a zjišťuje, že přerušení se nestalo vinou církve naší.

2. **Styky se zahraničními církvemi a korporacemi.** (Viz Předlohy str. 59—62.) K návrhu téže komise přijaty tyto resoluce jednomyslně:

Synod běře s radostí na vědomí zprávu o přátelském a bratrském styku českobratrské církve evang. s různými církvemi a korporacemi zahraničními, ukládá synodnímu výboru vzdáti díky všem, kteří se i o vybudování těchto styků zasloužili, z domácích prof. Žilkovi a far. Bednářovi.

Synod se usnáší ustaviti zvláštní odbor, který by ve srozumění se synodním výborem udržoval styky s církvemi světového protestantismu. Navržení a zvolení do komise bří: senior Souček, prof. Hrejsa, prof. Žilka, lic. Bednář.

3. **Kolportáž Pisma svatého.** Vzhledem ke zprávě synodního výboru, že činěny jsou obtíže volnému kolportování Pisma sv. (viz Předlohy str. 62), usnáší se synod takto:

Synod se usnáší, aby synodní výbor dále usiloval o úplnou volnost kolportáže.

4. **Dozor církve nad charitativními ústavy evangel. českobratrskými.** Přijat jednomyslně tento návrh ze senierátu poličského:

Všecky charitativní ústavy českobratrské církve evangelické, třebas i soukromé a samostatné, dožadující se podpory českobratrské církve evangel., budou pod přísným dozorem synodu i synodního výboru. Seniorátnímu výboru budiž dovoleno dohlížeti na ústavy, nalézající se v jeho obvodu. Každoročně budtež předkládány zprávy synodnímu výboru i synodu. Církev zajisté bratrsky bude se starati o tyto ústavy, až bude důkladně zpravena o nich.

5. **Resoluce o Kostnické Jednotě.** Referent farář Drobný z Jablunku objasnil práci Kostnické Jednoty a učinil jménem komise smíšené návrh na přijetí těchto dvou resolucí, které potom také jednohlasně synodem byly přijaty:

a) Synod uznává s povděkem velikou práci Jednoty Kostnické, kterou vykonala v otázce návratu exulantů i v šíření českobratrských zásad a vyslovuje přání, aby práce Jednoty Kostn. byla i nadále doplněním nábožensko-církevního díla v těch věcech, které církev nemůže tak snadno pojmáti v obor své působnosti. Synod běře na vědomí oznámení sjezdu v září v Praze a doporučuje účastenství na něm.

b) Synod uznává vděčně úspěšné kroky, které Kostn. Jednota v příčině repatriace potomků českých exulantů podnikla, připojuje se k resolucím a žádostem po této stránce vládním činitelům podaným a žádá sbory, aby zvláště sirotky z Ruska a celou akci repatriční dále obětavě podporovaly a synodní výbor aby i nadále po této stránce akci K. J. podporoval a s ní kooperoval.

6. Usnesení o Jeronýmově jednotě.

a) Dr. Antonín Boháč navrhuje vysloviti dík pracovníkům Jeronýmovy Jednoty za velikou, věrnou a vytrvalou jejich práci. Návrh přijat jednomyslně.

b) O poměru Jeronýmovy Jednoty k církvi a jejím právním stanovisku vznikla delší debata, po níž většinou hlasů učiněno toto usnesení:

Budiž upraven řád a stanovy Jeronýmovy Jednoty; synod žádá, aby ústřední výbor Jednoty dohodl se s výborem synodním na této prozatímní úpravě dle směrnic synodního výboru a nově upravený řád příštímu synodu předložil ke schválení.

Směrnice, na které se toto usnesení synodu odvolává, jsou tyto (předloženy byly členům komise pro věci smíšené):

1. V čele řádu budiž toto ustanovení: Jeronýmova Jednota jest ustav českokobratrské církve evangelické, zřízený podle § 113. a 114. církevního zřízení.

2. Místní Jednoty podléhají dozoru staršovstva příslušného s možností odvolání k seniorátnímu výboru; jeden člen staršovstva zasedá ve správním výboru místní Jednoty. Tvoření místní Jednoty děje se buď usnesením staršovstva neb s jeho schválením, event. se schválením seniorátního výboru. Příspěvatelé Jednoty mají právo voliti jen pokud jsou hlasovnými členy sboru.

3. Okrsková Jednota podléhá dozoru seniorátního výboru s možností odvolání k synodnímu výboru. Ve výboru Jednoty okrskové zasedá 1 člen seniorátního výboru. Seniorátní konvent má právo jednati o činnosti okrskové Jednoty a podávati návrhy v té příčině.

4. Ústřední Jednota podléhá dozoru synodu a synodního výboru, který vysílá jednoho člena do výboru Jednoty. Synod volí 2 členy do ústředního výboru. Ústřední výbor každý rok podává zprávu o své činnosti synodnímu výboru, kterážto zpráva předkládá se synodu, který posuzuje a schvaluje činnost Jednoty a má právo dávati jí směrnice pro další práci, a který může i zastaviti usnesení ústředního výboru i valné hromady.

Synodní výbor schvaluje volbu ústředního výboru.

Jednota Jeronýmova může zaniknouti jen usnesením synodu. Veškeré jmění Jednotou nabyté a spravované patří celé církvi českokobratrské. Po zaniknutí Jednoty přejde jmění ve správu synodního výboru.

5. Z § 11. budiž vyňat odstavec e), g), h) a místo něho vsunuto:

e) činiti návrhy ohledně utvoření Jednot okrskových;

g) navrhovati změnu stanov;

h) činiti návrh na zrušení Jednoty.

7. **Knihovna moravské superintendence.** Na návrh far. Frant. Prudkého

usneseno jednohlasně, aby knihovna moravské superintendence předána byla v majetek Misijní Jednotě v Olomouci.

8. **Resoluce o jesuitech.** Přijata tato resoluce navrhovaná far. Vl. Jurenem z Loun:

Synod českokobratrské církve evangelické, zasedávší dne 15. června 1923 usnesl se na následující resoluci:

Synod českokobratrské církve evangelické upozorňuje Národní Shromáždění na zvýšenou činnost jesuitů a žádá,

aby tento vlasti naší a národu nebezpečný řád v státě trpěn nebyl. Řád tento hlavně byl toho příčinou, že došlo k bitvě na Bílé Hoře a k jejím hrozným následkům. Jesuité radili k tomu, aby výkvět našeho národa byl na Staroměstském náměstí popraven. Jich návodem svoboda svědomí potlačena, české knihy páleny, půda rozplýtvána cizím dobrodruhům a jazyk český potlačen téměř na vyhynutí. Český sněm r. 1818 řád jezuitský odstranivší, připomíná tímto skutkem strážcům našeho národa jich vlasteneckou a bezodkladnou povinnost v době přítomné.

Poznámka:

1. O náboženských a církevních poměrech ve Slezsku a Ostravsku podána některá vysvětlení a usneseno jednomyslně předatí otázku k vyřízení synodnímu výboru.

2. Přijat jednomyslně návrh referenta far. Drobného, aby se přešlo přes návrh č. 14. z pražského seniorátu (aby sirotčince jednou měsíčně uveřejňovaly výkaz o počtu a uprázdněných místech všem farním úřadům) k dennímu pořádku.

*

9. **Verifikace neschválených protokolů synodních** přiřčena jednomyslně synodnímu výboru.

10. **Příští synod.** Jednomyslně pověřen synodní výbor, aby určil dobu a místo příštího synodu.

11. **Kuratoria Hus, Domu (Lutherova ústavu) v Hradci Králové a ústavní budovy v Čáslavi.** Usneseno, aby dosavadní kuratoria Husova Domu v Hradci Králové a ústavní budovy v Čáslavi pracovala dále.

12. **Volba náhradníka člena synodního výboru.** Za náhradníka člena synodního výboru ze řady farářů moravských zvolen farář Václav Pokorný z Brna většinou 62 hlasů. Mimo to obdržel far. Skalák ze Vsetína 9 hlasů, Drobný 5 hlasů. Rozptýleno bylo hlasů 4.

13. **Poděkování synodnímu výboru, zvláště senioru Josefu Součkovi.**

a) Referent komise ústavní far. Bednář podává v třetím zasedání synodním 13. června t. r. zprávu ústavního odboru o 1. odst. zprávy synodního výboru pro synod (str. 10 atd.). Konstatuje jménem odboru péči a obětavou práci synodního výboru a zvláště seniora Součka a navrhuje, aby synod vzdal synodnímu výboru upřímný dík. Návrh přijat jednomyslně.

b) Na konci celého zasedání synodního v poslední schůzi v pátek dne 15. června navrhuje konsenior Nagy z Vanovic dík synodnímu výboru, hlavně předsedovi jeho senioru Součkovi. Synod povstáním a potleskem návrh tento schvaluje.

14. **Poděkování sboru klimentskému.** Synod vyslovuje díky sboru klimentskému za pohostinství.

15. **Poděkování předsednictvu synodu.** K návrhu K. Vilíma z Brna vyslovuje synod dík předsednictvu synodu.

16. **Dík předsedy synodu synodálům a zvláště zapisovatelům.** Předseda synodu senior Souček děkuje synodálům za pozornost po celé zasedání se projevující a vysokou úroveň dokazující. Dále děkuje i bratřím zapisovatelům za jejich obtížnou práci.

*

Modlitbou a zpěvem písně „Král věčný nás požehnej“ byl pak předsedou seniorem Součkem druhý synod českobratrské evangelické církve v pátek dne 15. června 1923 o 12 hod. polední uzavřen.

D. Přílohy.

1. Kázání,

kteří při zahájení II. synodu českobratrské církve evangelické dne 11. června 1923, o půl 7. hod. večer, proslovil v Praze u Klimenta konsenior obvodu královéhradeckého Josef Čapek z Třebechovic pod Orebem.

Mat. 12, 30b.: *Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.*

Mnohé ideály, jež jsme měli jako milovníci naší drahé církve, jsou vyplněny. Jsme samostatnou, lidovou, demokratickou církví v samostatné, demokratické republice. Spojili jsme se v jednotnou českobratrskou církev, dali jsme si nové církevní zřízení, rosteme a rozmáháme se, ale ještě jsme nedorostli. Je potřeba růsti v Toho, který jest Hlava naše, v Krista, růsti v jednotu synův a dcer Božích. K tomu každý musí napomáhat, žádný nesmí zahálet, neboť kdo neshromažďuje s Kristem, rozptylujeť.

Největším a nejlepším shromažďovatelem v jednotu byl, jest a bude Pán náš Ježíš Kristus, jenž shromažďuje v jedno jako slepice kuřátka svá pod křídla a jako pastýř rozptýlené ovce do ovčince. Ani my nemůžeme býti bez Něho, nemůžeme zůstatí samotní. Pravdu má znamenitý znatel lidské duše (Maupassant): Mezi rozmanitými taji lidského života nalezl jsem tento obzvláštní: naše největší muka jsou v pocitu, že jsme na věky samotní“. Srdce naše potřebuje lásky, která miluje až do konce, aby nás utěšovala v našich hříších a vinách a vysvobozovala z nich. A tato láska přitahuje nás k sobě tam s kříže golgatského mocí neodolatelnou podle zaslíbení: Když budu povýšen od země, všechny potáhnu k Sobě.

Tak nás shromažďuje Spasitel náš k Sobě a skrze Sebe k Otci našemu nebeskému. V Kristu cítíme, jak bije pro nás láskyplné srdce Boha našeho, a my jsme ujištěni, že jsme synové Boží a dcery Boží.

A jako shromažďuje nás Pán Ježíš v jednotu s Otcem, tak shromažďuje nás vespolek v jednotu bratří a sester. K tomu přišel (Jan 11, 52), za to se modlil ve Svě velekněžské modlitbě, tuto jednotu také uskutečňuje na zemi (Gal. 3, 28).

Usilovali sice i jiní o jednotu lidstva: Ti, kdož stá-
věli věž Bábelskou, Nabuchodonozor, Řím císařský i pa-
pežský, Napoleon, internacionály naše, ale marně, protože
všichni užívali špatných prostředků násilí a moci. „Ne
César, ale Ježíš,“ ne nenávisť, ale láska, ne hrubá moc
hmoty, ale moc ducha, ne panovačnost, ale služba povede
k organisaci bratrstva světového. Čím blíže budou lidé
Kristu, dajíce se ovládati duchem Jeho lásky, tím blí-
ž budou sobě vespolek.

Jak ve velkém, tak i v malém. Jsme si často cizí, zá-
vidíme si, neumíme odpouštět, nedovedeme býti trpěliví
a snášenliví, chceme panovati každý, ale ne sloužit, pro-
tože obecenství naše s Pánem našim není plné. Čím bude
plnější, tím plnější bude naše láska ku bratřím a k lidem
vůbec, a my budeme shromažďovati s Ním v jednotu
s Otcem, v jednotu vespolek.

2.

Jak vysoko nás staví Pán náš, jak velikou ctí a důsto-
ností daří nás hříšné, slabé lidi, nádoby hliněné, když si
toho žádá, abychom byli Jeho pomocníky! Myslíte snad
v první řadě na kazatele a právem. K nim především za-
znívá Jeho rozkaz: Pasiž ovce Mé, pasíž beránky Mé, když
s Petrem vyznávají: Pane, Ty víš, že Tě miluji. Ale Ježíš
miní všechny věřící, nikdo není vyňat, nikdo nesmí zůstat
nečinný. Jeho pomocníky jsou Gadarenští, Samaritánky,
Akvilové, Priscilly, Lukášové. Jste i vy? Či nemáte lásky
k Pánu, aby oslavován byl všemi lidmi, nemáte lásky
k hynoucím duším a modlitba Vaše: Přijď království Tvé
je snad prázdným slovem?

Neshromažďujete-li, rozptylujete a konáte dílo Sata-
novy, a to přece nechcete konati.

V naší době je potřebí shromažďovati více, než kdy
jindy. Vidím pastýře bloudící, každého jiným směrem jdou-
cího a druhé odpuzujícího. Jak mohou shromažďovat, ne-
jsou-li sami jedno? Vidím ve sborech našich duchovně
mrtvé, vlašné a lhostejné v rozptýlení; vidím, jak sborové
žijí samy pro sebe a málo myslí v lásce na druhé, jimž se
vede hůře. Kdyby byly jedno srdce a jedna duše, ústřední
pokladna byla by již zařízena. Vidím odcizenost našich
církví evangelických v naší republice, neboť národní pro-
tivy nás rozdělují, byť ne vinou naší, jako vinou Maďarův
a Němců. Vidím málo aliančního ducha mezi církvemi,
jak již Komenský o něj usiloval, ale jsem potěšen, že se
sbližujeme víc a více, i s německou církví evang., jak akce
sběrací pro ně ukazuje. Je potřebí samaritánské lásky, jež
dovede i nepříteli dobře činit. Tím nezapřeme svého češ-

ství, nýbrž je povzneseme. Vidím tyto úkoly budoucnosti: shromáždovati v jednotu ducha ve svazku pokoje; vidím ještě úkoly jiné: shromáždit náš národ ku Kristu a vyvést ho z pověry a nevěry, jež mu jen škodí. Nejedni konají toto veliké dílo, ale všecko je posavád málo. Kristus volá k nám ke všechněm: Budiž bedlivý a utvrzuj jiné umírající. Zjev. 3, 1—2. Bez misijního ducha církev umře a zahyne. Misijní práce zahraniční nesmí nám zůstatí cizí nejen mezi Slovany, ale i mezi pohany. Čím opravdověji a upřímněji budeme jiným pomáhati, tím více pomůžeme sobě. Dávejme a bude nám dáno!

Ale při veškeré práci této na jedno nezapomínejme: shromáždovati s Ním, s Kristem! Cíl Jeho budiž naším cílem: jednotu synovská s Otcem, jednotu bratrská vespolek! Ne uniformita zkostnatělá do poslední maličkosti, ale v podstatných věcech svornost, v nepodstatných volnost, ve všem láska! Methoda Ježíšova budiž methodou naší! Žádné násilí římské samospasitelnosti a inkvisice, nýbrž moc největší, nejtrpělivější: láska, jež všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. Tato láska rodí se jen z lásky Jeho k nám, jež odpouští a posvěcuje, v mdlobě nás posiluje, trpělivostí obrňuje, že pracujeme a nezoufáme, nýbrž doufáme a nebýváme zahanbeni.

Veliké jsou úkoly naše, veliká zodpovědnost naše. Veliká je mdloba naše a sobectví naše. Nade všecko větší je Kristus a Jeho láska, jež nás víže, jednotí a pudí. V Něm všecko zmůžeme. Amen.

2. Pozdrav druhému synodu od emer. superintendenta dra Ferd. Císaře z Klobouk.

Bratři!

Složiv svůj všeliký církevní úřad a tím i svůj mandát synodní a nemoha obcovati zasedáním Vaším ani jako host, obracím se k Vám. bratři synodálové, aspoň skrze předsednictvo Vaše za tím účelem, abych Vám vzkázal srdečně a bratrsky zdvořilý pozdrav svůj a abych vyslovil to přání, abyste „dodělávali“, co I. synod započal a co jsem na mysli měl, když jsem své kázání v synodu minulém zakončil heslem: „Dodělejte!“

Vím arci, že s tímto úkolem ani II. synod hotov nebude. Lidské práci jak ve vědě, tak i víře nikdy není konce. Ale nějaký pokrok, dá Bůh, se zase stane na dráze, již církev naše od „Převratu“ nastoupila. Kéž tohoto pokroku směrem se učiní zase některý krok! Nebyl jsem nikdy člověk velké víry a nejsem jím doposud v tom smyslu, abych čekal od budoucnosti věcí velikých, čímž nepravím, že je budoucnost přinéstí nemůže proti nadání. Může, ale item proti mému nadání, a k mému příjemnému zklamání. Nečekám žádných skoků v našem církevním vývoji, budu rád, když dočkám pouhých kroků. Ale i v tyto doufám jen za pomoci a vedení Toho, k němuž odkazuje slovo: „Srdce

člověka přemýšlí o cestě své, ale Hospodin spravuje kroky jeho!“
 Přísl. 16, 9. Kéž spravuje Hospodin kroky Vaše, bratři synodálové!

Krátce a dobře, bratří, přeju Vám, abyste mohli říkati s dobrým svědomím: „Vidělo se Duchu svatému i nám...“ Jistě že i tak se můžete mýliti, leccos nedodělati v ohledu tom a onom, ale s upřímností v srdci ne v ohledu každém. Ve svém, z jeho literární pozůstalosti vybraném nedokončeném dramatu: „Světlo v temnostech svítí“ Lev Tolstoj takto horlí: „To je právě to hrozné na církvích! Právě tím rozsévají svár, že tvrdí, že se nacházejí v držení plné, nepochybné, neomylné pravdy. Vidělo se Duchu svatému i nám... — tak to začalo již v prvním shromáždění apoštolském.“

Šlechetný ruský veleduch, sám Tolstoj nevěděl a neuvědomil si, jak často si vedl neomylně sám. Mýliti se je lidské, a kdo se snaží, v blud upadá, — tak di dvoji německé přísloví a praví to i střizlivý soud zkušenosti všelidské. I přes Tolstého já věřím, že najmě ve věcech náboženských se lidé nedodělávají pravdy ne plně, ani neomylně (nedím neomylné) bez Ducha svatého. Ne, té se nedodělají v tom případu ani z částky. Nedí to v I. Kor. 13. kap. sám Pavel apoštol? A i to věřím, že právě Duch sv. chrání všeho neomylnosti. Kristus mlčel nejednou a vůbec nepověděl všechno, co učedníci chtěli a chtěli bychom i my. Nepověděl, co nemůžeme snést nyní, co můžeme rozumem vyzkoumati sami, aneb co nám mohou povědět jiní. A ovšem nepověděl, co sám Bůh si utajiti míní. Duch svatý pak připomíná všechno, co Kristus mluvil, ne to, co zamlčel. „Z mého vezme a zvěstuje Vám,“ děl Pán o Duchu svatém. Neřekl, že by Duch sv. co přidal aneb doplnil. Doplnují církve tradicí, dogmatikou, ale neprávem. A ovšem ne k dobrému. A zbytečně. Co Kristus po prorocích domluvil, to stačí na ten čas a svět. A Duch ten jen uvodí hloub a hloub ve všelikou pravdu. Tak Vás veď a uvoď Duch sv. i v synodním jednání, bratří! Ten, jehož se první synod, první vůbec, dovolal, když pověděl: „Vidělo se Duchu sv. i nám,“ ten trvej i mezi Vámi a spočín na Vás, a děl-li náš president: „Tábor je náš program!“ — rcete Vy bratří: „Náš program je Tábor, ale Jeruzalém taky!“

V lásce Kristově láskám Vaším oddaný

Klobouky, dne 24./5. 1923.

Dr. Císař,
 em. suptdt.

3. Pozdrav od Presbyterní církve ve Spojených Státech.

(Překlad z angličtiny.)

1. června 1923.

Rev. Josefu Součkoví,
 senioru a presidentu českobratrské evangelické církve v Praze.

Milý bratře!

Z usnesení Generální Assembly Presbyterní Církve ve Spojených Státech bylo mi uloženo, abych Vám poslal tento dopis:

Generální Assembly Presbyterní Církve ve Spojených Státech přijala Váš dopis srdečných pozdravů a pozdravuje vroucně i Vás

v křesťanské lásce. Radujeme se ze svazků přátelství a náklonnosti, které spojují naše srdce ve službě Pánu. Žádáme si, aby Bůh žehnal Vaší úsilivnou a obětavou práci pro Krista a evangelické křesťanství.

Se srdečnými pozdravy

bratrsky Váš

J. D. Leslie,
stated clerk.

4. Proslovy při evangelisačním večeru.

a) Proslov faráře J. Jadrníčka z Uherského Hradiště.

Vážené shromáždění! Přináším vám pozdrav bratří a sester ze Slovácka. Vím, že nejednomu sionskému Nataneli, zvláště byl-li delší dobu na Slovácku a pozoroval-li život tamního lidu městského i venkovského, tane na mysli otázka: „A může ze Slovácka co dobrého býti?“ Kdysi byly na Slovácku kvetoucí, důležité sbory Jednoty (Uh. Brod, Strážnice, Žeravice), na Slovácku se narodil Jan Amos Komenský, než to je dávno, tuze dávno. Dnes je slovácký lid veselý, svěťácký, rozpustilý, za požitkem a zevním leskem v kroji i náboženství se hcnící, alkoholismem i klerikalismem otrávený. Může z takového Slovácka co dobrého býti? Zkvetete tato duchovní poušť jako růže? Bude jí dána Libánská sláva a okrasa Karmelská a Sáronská? Je to doporučení hodno, aby se pěstovalo těch csm houfečků, roztržknutých jako jiskry po Slovácku, jež dohromady ani 600 duší nepočítají? Jinde se k naší církvi připojila sta a tisíce nových údů, na Slovácku jsou to jen desítky a sta. Není práce mezi nimi plýtváním drahou energií a nebylo by prospěšnější jíti tam, kde žeň je větší? Je to rozumné jezdit i choditi za hloučky čítajícími 40—100 lidí do St. Huti, Buchlovic, Napajedel, Kyjova, Bzence, Uh. Ostrohu, Uh. Brodu a jinam? Nepohrdejte malými počátky! Snadněji by se pracovalo, kdyby práce byla soustředěná, rozptýlená je požehnanější pro náš kraj. Jsou-li sítě široko rozestřeny, snadněji najdeme a získáme ty, jejichž duše připravil Pán, aby přijali evangelium, jakmile je uslyší. Naše hloučky jsou semenem, jež poroste, požehná-li mu Bůh. Na to nezapomínám s věrnými pomocníky z presbyterstev a z těch, kteří pracují v nedělních besídkách, nikdy. Nejdůležitějším činitelem v evangelisaci, jejímž účelem je probuzení z lhostejnosti a povrchnosti mravní i náboženské a cílem přivést ku Kristu, dárci nového života, je Bůh. My sejeme, štěpujeme a zaléváme, ale Bůh dává vzrůst. Chceme býti jen nástroji, jimiž On vládne, nástroji zodpovědnými za práci, ale ne za její zdar. Důvěrně spoléháme na Něho. —

Ve dnech chvatné práce, při mnohých starostech, s nimiž každá práce na počátku zápasí, bývá člověk vnímavější pro stíny, obtíže práce. Světlé stránky, první ovoce naší mladé práce, jsme si jasně uvědomil při zájezdu naší diaspory do mateřského sboru v Závěřicích. Tam bratři a sestry ze Slovácka, z nichž někteří byli poprvé v česko-bratrském kostele, vypravovali své vnitřní zkušenosti. Z ateismu a pýšného nadčlověctví k živé víře v Krista, přes překážky zevní (nepřátelství lidí) a vnitřní (duševní zápasy) k novým náboženským jistotám, z náboženské lhostejnosti k opravdovému, mravně obrozujícímu náboženskému životu, ze tmy v světlo, to byly hlavní myšlenky proslovů nově přistoupivších, proslovů prozářených vděčností k Bohu, při nichž jsem pokorně s Jákobem vyznával: „Hospodine,

menší jsem všech milosrdenství a vši pravdy, kterouž činíš se služebníkem svým“.

Při tom jsem vzpomínal, jak mnozí musí snášeti protivenství od svých nejbližších a jsou-li obchodníky, neb živnostníky, jsou bojkotováni svým okolím, neboť na Slovácku „odpadlík“ je pro bigotního katolíka nebezpečnější nežli ďábel. V klerikálním časopise byla nedávno v denních zprávách poznámka: „Na dotazy z mnohých stran sdělujeme, že p. N. N., výrobce sodovek z K. vystoupil s celou rodinou z církve řím.-katolické.“ To znamená, k odpadlíkovi nechodte, u něho nekupujte! Dva bratři obuvníci si pozasteskali, že po přestupu k nim ani rozbitá bota nezabloudila, jinému během 14 dní všichni zákazníci, na něž mají vůdcové lidové strany vliv, vypověděli odebrání jeho výrobků a máme též doklad, že dobrý bratr zbaven byl místa a tím i chleba pro svou rodinu v podniku, v němž pracoval 15 let, a v němž rozhoduje pokrokový klerikál. Nadto musel snášeti podezřívání ze zločinu. Učitelka, vzácná kulturní a sociální pracovnice, cítí, že se jí rodičové bojí svěřiti děti, protože „odpadla“, a dokonce od věrné katoličky uslyší: Slečno, vy už nejste taková, jak jste bývala. Jiný bratr se svou paní snáší časté výbuchy nepřátelství od své staříčké tchýně, která je pevně přesvědčena, že děti její, opustivši katolickou církev, musí zahynouti. — To jen několik ukázek, abyste pochopili, proč mnozí naši přátelé jsou nerozhodní a abyste dovedli oceniti ty dobré duše trpící protivenství pro spravedlnost. — A k tomu ta hladu rovná touha po poučení a vděčnost za každé dobré slovo u mnohých. Víím, že ti pozorní posluchači slova Božího na Slovácku, usilující o to, aby se stali činiteli slova, bedlivě sledují každé slovo a přiznávají se vám, že se mi tuze těžko pracují kázání, a že bych se někdy v kázání i odmlčel, jako Jan Carmichael v povídce „Moudrost lásky“ ve Skot. obrázcích. Minulý podzim přijel jednu neděli na výpomoc bratr zde přítomný. Poslal jsem ho odpoledne do obce, kde týden před tím pracovali missionáři a rozeštvali všechno. Několik dní na to dostal jsem z této obce dopis sestry, jež psala doslova: „Cítím se povinná vám poděkovati, že jste nám poslal bratra N., který tichými slovy nám balsám do srdcí vléval. Byl on se svým poselstvím: „Pokořte se“, „velkou protivou missionářů římských, kteří celý týden před věřícími peklo pro strach otvírali“. Jiná sestra z chodění do kostela neměla nic a „ve škole“ mívá požehnání.

A kde se najde chuť a síla k odříkání, sebezapírání, tam jest teprve jisto, že Pán Bůh dílo své v duši zápasících začal. Máme milého bratra, ochotného pomocníka, ale kvartálně klesne, zvykl tomu jako rakouský důstojník. Napomenul jsem ho a povzbudil dopisem. Úryvek z odpovědi cituji doslova: „Byl jsem odvšný a neprosil jsem Boha, aby milostí svou mi pomáhal dostati se z hříchu ven. Myslil jsem, že nad vášní zvítězím, když si to pevně umíním, nebo když to někomu slíbím... nyní jsem o tom přesvědčen, že to bez Boží pomoci nepůjde. Proto v důsledku toho rozšířil jsem svou ranní modlitbu o prosbu, aby On mne vedl v tomto dni, abych neklesl, nežli přijde nový den“. Radost mám i z toho nově přistoupivšího bratra, živnostníka, který si odřekl obligátní sklenici piva a cigaretu a za ušetřené peníze (denně 5 Kč) si koupil harmonium, na němž denně cvičí, aby nám mohl sloužiti při nedělních pobožnostech v jeho bydlišti konaných.

V zevních i vnitřních bojích a zápasech rodí se na Slovácku noví lidé, a kdyby jen několika bylo poslouženo, aby spasení byli, nebylo by škoda té práci věnovati život. Dnešní společnost cení množství; učme se ceniti jakost a važme si každé upřímné Boha hledající duše. Na Slovácku je těžká práce. Získati tam 1 a jinde 10, jest totéž. Nežli se nábožensky konservativní, často jen podle církevního

předpisu myslící, zevní okázalost cenící, klerikálními pilulkami otrávený Slovák rozhodne vzít jho Kristovo, to dlouho trvá, ale pak je vytrvale nese. Jsme dalecí pomlouvání nepřátel, přílišného národního horování, sentimentálního vzdychání, usílujeme o opravdovou náboženskou práci, o výchovu lidu nového. Je mi líto slováckého lidu venkovského, rád bych konal víc, nestačím. Měla-li by se síť zhustiti, nutně je třeba pomocníka. Náboženské hodnoty v duši lidu pohodlným obřadnictvím zasypané, zatím všelijak pomotané výchovou římskou, plní naději, že na Slovácku bude jednou bohatá žeň. Zatím modlete se za ty, jimž padl los méně skvoucí...

b) Proslov faráře J. Kryštůfka z Kralovic u Plzně.

Vážené shromáždění!

Husův kraj po 300 letech na Kralovicku u Plzně opět zase ožil. Jako jednou z Krakovce se šířily vlny náboženského probuzení na západ po kraji, tak zase se vzedmuly novou silou a valily se bouřně na západ. Dnes nejsou tak mohutné, ale za to významnější, neb více rozvaha a poznání osobní církve česko-bratr. evangel. získává nové příslušníky. Nejsou u nás celí čeští bratři, jsou to doposud děti, které se seznamují s česko-bratr. abecedou náboženskou. Jsou to děti bystré a snaživé, jak dokazují sbírky pro vyhořelé bratry, péče o chudé nemocné bratry nebo sestry, vánoční nadílky dětem a na oslavu presidenta Masaryka založený z domovní sbírky chudinský fond v částce 500 Kč. Jsou vytrvalí a s láskou i důvěrou lnou k církvi česko-bratrské, že ani v nemoci neb při úmrtí nepodlehnu svodům zfanatisovaných katol. žen, které málo ctně vrhají se na členy neb rodiny postižené, tvrdíce, že to jest trest Boží za vystoupení a jedině návrat do samospasitelné římsko-kat. církve odvrátí nemoc, smrt anebo usmíří rozhněvaného Pána Boha. Jest potřebí, aby mohlo více sil než jedna stále pracovat ve farním sboru a 6 kazat. stanicích ve dvou soudních okresech. Volání po důstojném stánku v Kralovicích, Manětíně, Hvozďe, volání čím dál tím větší, neb školní místnosti nestačí. Před sčítáním nebylo téměř známo, že jsou zde čeští bratři, při sčítání přihlásilo se na 1600 duší, r. 1922 31./XII. 2210 duší a 30./VI. 1923 2500 duší i s narozením. Více pracovníků stálých, aby brzo všechny kazat. stanice změnily se ve farní sbory a nových kazat. stanic by povstalo. To možno podporou starých sborů. U nás i dělník, deputátník dle svých příjmů přispívá salárem. Nejedna starý sbor obešel by se bez berliček a mohl by je zapůjčiti nám, abychom se mohli konsolidovati a jistě brzy pak vzdali bychom se ve prospěch potřebnějších nových rostoucích sborů. Bratři všichni, až přijdete domů, kde máte své chrámy, fary, spolkové domy, vzpomeňte si, co touží duše v Čechách i na Moravě po vlastních stánkách ke vzdělání sebe i okolí. Nebudou to peníze nadarmo vyhozené, ale ponесou drahocenné ovoce. Nechť Vaše chrámy Vám to vždy připomenou.

Pomoz kdo můžeš, pomoz kdo máš!

c) Proslov faráře Vl. Chvátala ze Soběslavě.

Vážené shromáždění!

Při své práci jako duchovní nově se utvořivšího sboru česko-bratrského v Soběslavi cítím se úplně šťasten a spokojen. Vidím a cítím, že „neběžím“ nadarmo, nýbrž že se vytčenému cíli blížím. Tam.

kde před krátkou řadou měsíců zněly tóny římských litaní, tam stává se majetkem nového sboru píseň „Moudrosti poklad s nebe“, „Co Tobě dám, ó Bože můj!“ a řada jiných; tam, kde dříve různé bezcenne „rytiny a podobenství“ zdobily stěny příbytků, všude tam dnes symbol kalicha a bible; a tam, kde do nedávna, jako odměna byly rozdávány tak zv. svatě obrázky, tam dnes v rukou školní mládeže Nový Zákon, v rukou konfirmantů a dospělých bible Kralicka. Římské kostely poloprázdné, různá procesí stávají se směšnými nepatrným počtem účastníků. „Pravice Hospodinova vyvyšuje se, pravice Hospodinova dokazuje síly.“ Kdybych byl býval kdy nevěřil a pochyboval o moci a síle evangelia, musil bych nyní pod drtivou přímo tíží důkazů a dokladů skloniti se a uvěřit. Avšak já věřím. Věřil jsem i tenkrát, když mi basilejský profesor Wernle v odpověď na moje vypravování o náboženském hnutí u nás, odpověděl: „Přál bych vám, aby Boží ruka byla s vaším dílem, myslím ale, že hnutí toto, jako prostý dozvuk válečné bouře zanikne tak, jak povstalo“. Nuže hnutí toto nezaniklo, ve sboru našem trvá dosud.

Za hlavní znaky jeho považoval bych asi tyto:

I. Naši bratři a sestry považují své dřívější setrvávání v církvi za omyl. Z několika úst jsem slyšel slova: „Jak je to jen možné, že jsme o tom nevěděli dřív.“ A co jsem na př. já, jako rozený evangelík a bohoslovec k tomu, dlouho nemohl pochopiti, totiž pojem „znovuzrození“, toho pojmu užívají nově přistouplí bratři a sestry (bez bohosloveckého vzdělání!), kdykoliv chtějí co nejvýrazněji vyjádřiti nynější svoji radost, duševní spokojenost a vyrovnanost.

II. Chápou plně, že nutno jim od dosavadních katolíků se lišiti. Jednou jsem byl dokonce svědkem jakési duchovní povýšenosti u bratra, který na spílání souseda katolíka odpověděl: „Jdi svou cestou! My — českobratřští lidé — s tebou ani mluvit nebudem, ty jeden....!“, a následoval odborný zoologický výraz. A malé školní děti, kdykoliv vypravují o dobrých či nehezkých činech svých kamarádů, dodávají vždy buď s výrazem pýchy při činech pěkných: „Prosím, on je evangelík!“, anebo s výrazem určitého despektu při činech nepěkných: „Prosím, vždyť je to katolík!“ —

III. Neobyčejně jasně pochopili Jakubovo: „Náboženství čisté a neposkvrněné před Bohem a Otcem toto jest: navštěvovati vdovy a sirotky v souženích jejich.“ Založen fond pro podporování chudých nemocných žen; vánoční nadílka r. 1922 vykazuje 3.000 Kč; „Sdružení paní a dívek“ (čítá přes 300 sester) vede v stále evidenci nemocné, nezaměstnané a sirotky, a již od ledna t. r. strádá na vánoční nadílku. Bez jakéhokoliv vybidnutí poskytuje rodina železničního zřízence chudému hochovi oběd. Zámožnější bratr zapravil druhému dlužný salár, aby mu umožnil účasti se voleb. Bez mého vybidnutí dodává jiný bratr tábořskému sirotčinci potraviny atd. Sdružení paní svým nákladem vypravilo jednoho bratra do olomoucké misijní školy.

IV. V ohledu náboženském měl jsem stíženou práci tím, že římské ceremonie zhnusily lidu vše, co s náboženstvím souvisí. Několik měsíců po mém příchodu řekl mi jeden bratr: „Udělal vám všechno, co budete chtít, jenom mně, — prosím vás, — nemluvte o Bohu!“ Bylo zapotřebí nesmírné opatrnosti, abych věc nepoškodil, avšak dnes jest náboženské cítění do té míry probuzeno, že si na př. netroufala starší sestra přistoupit k Večeři Páně proto, že neměla možnost smířiti se se vzdáleným bratrem. — Odvykli poměrně snadno nádherným římským ceremoniím, a přinášejí svoje děti ke křtu a konají sňatky ve velké, pošmourné místnosti, která dopoledne slouží nám za místo bohoslužebné a přes celé odpoledne, celý večer až pozdě do noci katolické mládeži za tanečírnu. Naši bratři a sestry ve velikém počtu účastní se bohoslužeb v místnosti, která má nevyhladitelné a hnsné stopy sobotních pitek a zábav. Jak asi jim bylo těžko odloučiti se

od nádherných stěn chrámových! Obdivuji se síle jejich nového přesvědčení. Když jsem se dotazníkovou akcí doptával: „Jak na Vás působí naše bohoslužby? Co si z nich odnášíte? Jaké nedostatky byste jim vytkli?“, dostával jsem na př. takovéto odpovědi: „Z našich bohoslužeb odcházíme se spokojenější myslí a lehčím srdcem a říkáme si: jako by se nás Pán Jezus dotkl. Nikdy jsme nepoznali lásku k Bohu tak, jako teď, když slyšíme tak krásná slova z Písma sv.“ Anebo: „Bohoslužby jsou naším velikým posilněním duševním, proto se cítíme mnohem spokojenější a musíme doznat, že toho od katolíku nemůžeme žádat nikdy a také, že toho od nich nikdo neobdržel. Proto děkujeme Bohu, že vyvedl nás z té tmy a na posilu v této pouti životem poslal nám Ježíše Krista, v jehož ochraně a péči bude se nám každé brémě zdát lehčím. Jedině tu chybu dovolili bychom si říci, aby p. farář někdy hlasitěji mluvil.“ A jiná odpověď: „Naše bohoslužby působí na nás touhou po uskutečnění a zdokonalení poměru člověka k člověku, který by pracoval pro království Boží. Jsme šťastni a děkujeme každý den Pánu Ježíši, že nás posiluje a chrání v celotýdenní práci a že nám dopřává té nedělní pobožnosti, v které můžeme s ostatními bratry a sestrami společnou modlitbou a vnitřní touhou po lásce prositi Otce nebeského za další milost a požeňování pro další život.“ — Na dotaz po nedostatecích našich bohoslužeb, odpovídá jeden bratr takto: „Nedostatky žádné se strany p. faráře, jenom třeba, aby více jeho slova byla uváděna ve skutek od ct. bratří a sester.“ — A jiný bratr píše zase toto: „Přes to, že náš sbor je mladý, že nejsme ve víře utvrzení, nemůžeme žádné nedostatky vytknouti, poněvadž náš p. farář snaží se nám vše řádně vysvětliti, pročež nepozorujeme žádných nedostatků.“

Když jsem se dotazoval dětí z měšťanky: „Proč jsi českým bratrem?“ odpověděl jeden hoch ze II. ročníku toto: „Jsem českým bratrem proto, že církev katolická probřešila se na evangelickém učení rovnosti před Bohem. Bohoslužby koná latinsky, ač český lid jazyku tomu nerozumí. Pevně přesvědčen jsem, že jako Čech nemohu míti zákony římské.“ — A jedna holčička ze III. měšť. dala odpověď tucto: „Jsem českou sestrou proto, že toužím po lásce k bližnímu a chci milovati bližního jako sebe samu a chci vyznávatí víru svých otců, kteří za ni bojovali. Chci býti lepší, než jsem byla, abych měla k Bohu blíže.“ Jiný hoch z I. ročníku odpovídá: „Českým bratrem jsem proto, že církev římská není pravá a co Pán Ježíš kázal, abychom se milovali a pomáhali, církev římská, kde může, tak druhé popichuje.“ — Na otázku: „Jaké vlastnosti mám míti jako český bratr?“ odpovídá dvanáctiletý hoch: „Jako český bratr mám milovati bližního jako sebe sama. Za druhé: mám druhému pomoci a udělovati almužny. Za třetí: býti slušným, neházeti kamením, na ulici se chovati slušně, býti mravním, nelézt na slabý led a poslouchati rodičů.“ — Když jsem se pak jindy dotazoval: „Co si ceníš nejvíce při československém bratrství?“ dostával jsem od žáků z měšťanky takovéto odpovědi: „Při československém bratrství cením si toho, že mohu se modlit k Bohu jako k otci sama svými slovy a že nemusím se modlit naučené modlitby, při kterých se často ani na obsah modlitby nemyslí. Ještě se mi líbí, že čeští bratři řídí se podle bible a že máme jen dvě svátosti, které Kristus ustanovil.“ — Jiná odpověď: „Největší cenu má pro mne toto: Náboženství československé bylo výsledkem mnohaletého přemýšlení, dlouhých bojů a je to náboženství národní. Přes staleté útlaky udrželo se neporušeno. Z řad vyznavačů jeho vyšli lidé, jež zná celý svět pro jejich život, učenost, a práci pro bližního. Náboženství toto vychovalo lidi takového charakteru, že dal-li někdo „české slovo“, platilo více než úpis.“ — Nebo tato odpověď: „Nejvíce si cením p. Křenka, poněvadž nám daroval Nový zákon.“ — Na konci školního roku pak ptal jsem se: „Jest evangelickému žáku třeba chodit na vy-

učování náboženství?" A odpověď zní: „Každému evangelickému žáku je zapotřebí chodit na hodiny náboženské, aby si vzal příklad z Ježíšova učení.“ Jiná odpověď: „Evangelický žák má být vyučován náboženství, protože má své myšlenky zdokonalovati kázáním Ježíšovým.“ Jediný pouze žák napsal: „Evangelickému žáku není zapotřebí chodit na náboženství. Ale žák, který na náboženství nechodí, musí se řídit podle učení Krista.“ A otázka: „Chodíš rád na náboženství a proč?“ byla zodpověděna na př. takto: „Chodím rád na náboženství proto, že je vyučování o Kristu velmi krásné.“ Jiná odpověď: „Chodím rád na náboženství, protože tamější učení mi v životě často a mnohokrát prospěje“; — aneb: „Ráda chodím na náboženství, protože se učíme o pravdě a na každý čtvrtek se těším, protože se poučím a více pravdy o našich předcích a o Bohu se dovím a chci se dovědět i ryzí pravdu a hájit ji.“ Dvě zajímavé odpovědi dýší prostosrdečností: „Na náboženství chodím ráda, ale kdyby nás učila paní farářová, chodila bych radši. Protože je paní farářová hodnější.“ — Druhá pak: „Chodím rád na náboženství, protože mi to lépe prospívá, než kdybych běhal na ulici nebo hrál kouličky.“

Úmyslně jsem nechal mluvit naše bratry, sestry a děti, abych předvedl — pokud možno bezprostředně — je jejich citění a myšlení.

V. Důsledně chtějí a žádají, aby myšlenka bratrství byla zřejma i ve slovech: odmítají pozdravy a la „Ruku líbám“, „Má poklona“ a p., zavrhuje oslovování „Milostpaní“, „Pane“ a „Slečno“; a nemohou odpustit jednomu funkcionáři našeho odboru „Kostnické Jednoty“, že přítomného hosta z Prahy tituloval „Pane doktore“.

VI. Se zbytky římské modloslužby loučí se dnes (samozřejmě že po náležitém vysvětlení) velice lehce, přinášejíce mně v ohromném množství kříže, růžence, sošky, medailonky (u nás t. zv. galanteričky), obrazy i obrázky, modlitební knihy, upomínky na biřmování a j., kteréžto fetiše jsem pak nucen dát po nůších dopravovat do městského musea k uschování, jako památku bývalé zbožnosti českého lidu.

VII. Nesmírně rádi čtou. V své vlastní režii rozprodal jsem různých našich knih, brožur, biblí, zpěvníků, modlitebních knih v částce přes 4000 Kč. Naše „Sdružení paní a dívek“ zařizuje si knihovnu. Obracím se tímto na naši evangelickou veřejnost se snažnou prosbou: „Máte-li snad knihy ve svých knihovnách dvojmo, anebo můžete-li jinak, darujte nám knihy! Vyplní každá svoje poslání! — Co však neradi čtou, to jsou osobní, nechutné polemiky v církevních časopisech: Odejdu-li, nechám v nové rodině naší číslo časopisu. Zodpovídající bratry snažně prosím: dbejte, bychom se nemusili stydět!

Nechci však zamlčovat stinné stránky našich lidí. Za jakýsi nedostatek bych považoval na př. to, že někteří dívají se na naši církev jako na nějaký spolek, či politickou — církev římské nepřátelskou — organizaci. To byla a v několika málo případech ještě je jediná překážka vnitřního duchovního vzrůstu. Není pak divu, že bratr takto povrchně pochopiv česko-bratrství, dovede v hádce sekýrou zranit svého souseda, anebo jiný, který o půlnoci v hospodě agituje a snaží se získat členy našeho sboru. Takovéto zjevy jsou ovšem výjimkou a ostatní bratři sami žádají veřejné jich pokárání, po př. vyloučení dotyčných ze sboru.

K bohoslužbám scházíme se — jak již řečeno — v sále hotelu druhého řádu; místnost ta, ze které platíme značný májem, slouží nám pouze půl dne, kdežto zbytek dne slyšeti z ní tony tanečních odrhovaček. Jak bychom byli šťastni, kdybychom mohli zabránit alespoň tomu, aby katolíci nemohli nám na vzdory činit si z ní tančírna! Sami mezi sebou vybrali jsme na stavební fond přes 5000 Kč.

Částka tato nestačí ani na koupi parcely a já bych přece jenom našim bratřím během tohoto roku dal rád jakési alespoň ujistění, že přání po koupi pozemku u nás není přáním nespinitelným. Třeba, že přístupy stále trvají, přece jen vím, že sta a sta lidí zůstává v Římě jenom proto, že se ostýchají chodit s námi na bohoslužby do taneční síně; pro nedostatek místnosti a nemožnost novou získat, nemohl jsem ani zaříditi dosud nedělní školu. A druhá překážka zdárného dalšího vývoje jest nedostatek pomocníků. Jest sice jeden mladý bratr v Olomouci, v diakonské škole a moje žena vypomáhá ve vyučování dětí, konfirmantů a nedělní školy v Řečici, zatím co já trávím pět dnů mimo domov — v Soběslavi: leč to znamená malou pouze výpomoc při rostoucí stále práci. Ačkoli vím, že řada vůkolních vsí čeká jenom na nějaký popud z naší strany, aby vystoupili z Říma, já nemohu se odvážiti získávat členy nové, neboť bych naprosto nebyl s to dáti jim, nač jako čeští bratři mají právo: pravidelné bohoslužby a vyučování náboženství.

Cítím-li se někdy unaven, pak jenom tím, že musím denně jezdit 22 km a vyplňovat různé dotazníky, odpovídat na dopisy, zkrátka kancelářská práce! Kdežto se strany bratří a sester (až na tři výjimky!) dostává se mi stále nových a nových dokladů lásky, kteréž jsou s to ztracenou sílu vrátit.

Náš sbor nabídl mi plat státních úředníků, avšak úplná nezaměstnanost a zaviněná tím výluka ve všech našich továrnách, provedení tohoto plánu by znemožňovala. Jejich láska však k práci na vinici Páně vše nahrazuje. Třebaže dovedeme i ducha povznášet, nitra burcovat, osení Páně zalévat a před pohromou chránit, přece jen tušíme, že brázdy a líchy ty mohou být důkladně zorány a zkyprény **jen** — s bratrskou pomocí!

Než-li však tato pomoc přijde, budeme my v Soběslavi o to pracovat, aby se uskutečnila každodenní prosba naše: „Přiď království Tvé!“

d) Proslov vikáře Karla Hájka z Přeštic na Plzeňsku.

Vážené shromáždění! Sbor přeštický je výsledkem práce západního sboru v Plzni. Nejstarší jeho stanici jsou Klatovy. Klatovy nejdéle odporovaly protireformaci na českém západě a první stanice po uvolnění byly zase v západních Čechách Klatovy; Klatovy byly tedy dříve než sbory plzeňské. Pracovali tam dříve profesor Žilka a kon-senior Nagy. Po převratu počal pracovat farář Otter v Merklíně, D. Lukavici a Přešticích, kde evangeliků vůbec nebylo.

Sbor přeštický obsahuje tři politické okresy: Přeštice, Klatovy, Sušice, až k bavorským hranicím. Rozloha velika. Stanice těžko dosažitelné. Školy jsou rozházené ve všech směrech, silnice špatné, až na říšskou.

Postavení sboru čbr. je cnoulostivé a bylo zvlášť z počátku velice obtížné. Když jsem po prvé přišel s úřady do styku, cítil jsem jakýsi chlad a nedůvěru. Dnes velký obrát k lepšímu; u úřadů vůči nám velika ochota a laskavost a požíváme veliké vážnosti u všech. Mysleli, že jdeme pobuřovat, štvát, a teď vidí klidnou, pozitivní, neprovokující práci, která má veliké úspěchy.

Složení sboru: dle zaměstnání: dělníci, horníci, málo řemeslníků a obchodníků, ještě méně inteligence (a když inteligent, tak zase ale velice vážený), a ještě méně než málo — rolníků; mezi 1200 dušemi 3 rolníci, z nichž největší má 7½ ha. Politicky většinou soc. demokraté, čl. socialisté a i několik komunistů. Bratrství upřímné,

politické třenice mezi českými bratry žádné, naopak, oni vykonávají vliv na své politické organisace.

Práce: stanice kazatelské: Přeštice, Dolní Lukavice, Merklín, Klatovy, Horčice a Sušice; tyto dvě poslední nejsou organisované, nemají výborů, ale jezdím tam resp. chodím tam pravidelně kázat a i jinak konat evangelizační práci. Jsme pozváni do čtyř míst na Přešticku, do jednoho na Klatovsku a Sušice žádá častější a intenzivnější práci evangelizační. Chodíme od místa k místu, po pořádku, systematicky; vím, že daleko nekonáme to, co bychom měli, ale není to nepochopení doby, nýbrž čistě fyzická nemožnost, dokud technika neuumožní člověku, aby byl na dvou místech najednou. Kážeme v neděli dva- až třikrát, dělám až 90 km, ve všední dny často 32—50, ale na všechno volání z různých míst nestačíme. Povolání druhého pracovníka naráží na těžkosti; kde ho vzít? — a i kdyby se našel sbor, stačil finančně sotva na jednoho. Když tedy faráře rozkrájet nebo jiným způsobem rozmnožovat nemůžeme, dá se rozmnožit čas jeho velice jednoduchým strojem: automobilem. Mohli jsme mít za 40.000 Kč šestisedadlový, 25 HP, krásný vůz, měli bychom všechno, šoféra, garáž i benzín, jen těch 40.000 Kč nám scházelo. Automobil nebyl by ani finančním zatížením sboru, naopak, mohl by ještě třeba i vynášet. Hledáme jen mecenáše, který by nám dal potřebné libry, dolary a snad někdo i Kč.

Co by znamenal automobil pro nás teď?! Přispěl by jistě k vytvoření velkého a krásného sboru! Mohli bychom bez námahy mít 3—4 shromáždění v neděli, navštěvovat pilněji školy, jít všude tam, kde nás volají, a přece bychom si nepřidělali práci, na kterou nestačíme. A sbor přeštický tohoto rozšíření potřebuje. Kdyby sbor náš zůstal tak jak je, byl by stále roztrhaný, neucelený. Teď musíme a také můžeme z něho udělat kompaktní celek, který by se dal pak po případech dělit ve dva sbory. Nynější doba je k tomu příhodná. Lid nás volá a chce náboženskou přednášku, ale pak hned po ní už bohoslužby; chtějí bible do domů a chtějí biblická kázání; nikdy a nikde jsem neprodal tolik biblí jako teď v Přešticích. Nemám, ač toho lituji, čas na biblické hodiny, nejsem prostě doma, a bratři mi to připomínají stále, že bychom měli mít výklad bible „aspoň“ jednou týdně! Každý chodí na shromáždění, pilně se zúčastňuje života našeho, každý je činným členem. Každá stanice myslí, že ona potřebuje nejčastěji shromáždění, že tam musím být každou neděli! V zimě jsem často odstonal ležením několika dnů, co jsem získal ve 2—3 dnech větším napětím sil. Ač jsem zdrav, přece nemám někdy dost sil k tomu, k čemu bych je mít chtěl.

Rozhodně ale nikdy jsem necítil takovou krásnou únavu večer po vši práci, po zimě, vánicích, blátě, jako v Přešticích. Je mnoho, mnoho těžkostí, je mnoho překážek, ale člověk při vši utmáčenosti vidí, že tomu rozsévání evangelia Kristova dává Bůh tak zřejmě a hojně vzrůst! A pak věru je nemožno opustit to místo pro své pohodlí, protože na to místo nejsem postaven jen vůlí sboru plzeňského, ale přímo Bohem.

Stále rosteme! Hnutí trvá a zdůrazňuji ne z vlasteneckých a protiklerikálních důvodů; to jsou absolutní zjevy, ale příčinu musíme hledat v náboženských důvodech. Žádá se přímo bible, čte se doma, uvažuje se o obsahu, o čemž svědčí časté otázky po tom a onom místě z bible. Bojím se jen, že chodím kolem mnohých takových roztroušených a hladových, a nemohu jim posloužit, jak je mojí povinností a mým přáním.

K rozsévání království Jeho je ještě příhodný čas. Teď musíme vykupovat čas, teď se učit, co je ekonomie času. Minuta a den, ztracený v našem životě, je nenahraditelný. Kdo chce nahradit rok,

kteřý ztratil národ? Lord Chesterfield pravil jednou vévodovi z Newcastlu: „Výsosti, vy ztrácíte ráno hodinu a pak ji hledáte celý den.“ Jen abychom my nemuseli jednou hledat ztracená léta! My musíme teď vpřed před ostatními. Vpřed před pěšim na automobilu. Až ho bude mít každý, nebude mít pro nás už ten význam získání času, ale bude více sloužit našemu pohodlí. A o nic jiného se nejedná, než pracovat teď víc; přijde doba, kdy si budeme moci odpočinout snad víc, než nám bude milo po letech práce.

Nade vše ovšem potřebujeme té milosti boží, která probouzí své věrně z lhostejnosti anebo modloslužby, té milosti, která nám přidává na každý den a rok těch tisíc, a nejen těch tisíc, ale — těch tisíců skutečně věřících.

e) Proslov faráře Karla Machotky z Plzně.

Nebudu vypravovati zkušenosti, kterých za 5 let a při tolika tisících přestupů na českém západě jest dosti. Spíše pokládám za potřebné zdůrazniti, že evangelisace národa jest dnes naší nejdůležitější úlohou, které nevěnujeme dosti pozornosti a práce. Nedostatek rádně vzdělaných a ustanovených duchovních, který podle zprávy synodního výboru str. 44 nepřipouští naši propagandu rozšiřovati, nutno nahraditi jinými prostředky, abychom dohonili, co leckde bylo promeškáno, a nebrali milosti Boží nadarmo. Malý zájem o práci evangelisační a proto i poměrně malé výsledky oproti hnutí církve československé si vysvětluji našim historismem, kterým trpíme více nežli ostatní národ, a jakýmsi futurismem, který věc Božího království snadno odbývá odkazováním do mlhavé budoucnosti (slovičko „abychom“). Nynější svoboda měla dosud na myšleni českých evangeliků poměrně malý vliv. Nemáme dosti smyslu pro úkoly přítomnosti ani péče o to, jak potíže jejich překonati. Jest nutno svolati co nejdříve pracovní sjezd evangelisační, kde bychom o těchto věcech se poradili. Něco uvedu. Nutno příbrati živel laický z kruhů mimocírkevních, jmenovitě učitelstvo, jež dneska již uznává potřebu pozitivní práce náboženské. Naším ukolem jest, abychom je získali a připravili (kursy, literatura). Nemáme vhodného evangelisačního tisku, zatím co církevních časopisů je nadbytek. Nemáme ani jednoho evangelistu, který by pracoval mezi dělnictvem, kde jest dneska půda nejpriznivější. Církev rolníků a měšťanů musí býti dosti pružná a opravdu náboženská, aby dovedla získati dělnictvo i při nynější třídní nenávisti. Nemáme žádného plánu ani zvláštního orgánu pro evangelisaci, každý ji dělá podle svého a na svůj vrub. Váš zájem s jakým sledujete řeči zde pronesené, nasvědčuje, že církev naše může se státi církví misijní. Věnujme proto evangelisaci národa, jež jest naléhavou povinností přítomnosti, všechny své nejlepší síly a schopnosti.

f) Proslov Rev. Jar. Dobiáše z Domažlic.

Na Šumavě — v Chodském kraji — když nastalo před třemi léty v Cechách a na Moravě první hnutí pro českokobratrství ve větších rozměrech, — mnozí znajíce vznětlivou, ale mestálou českou povahu, ptali se s obavami: je toto hnutí opravdové, trvalé? Dnes po více než tříleté zkoušce přicházím na druhý synod českokobratrský s plným vědomím, že se tu nejednalo o věc chvilkovou, pomíjející, ani o hnutí politické, ale o hnutí náboženské. Náš lid, poznáv svoji velikou a slavnou minulost, s radostí přijímá pravdu, pro níž otcové jeho umírali a s nadšením a hrdostí hlásí se k víře jejich a na nových základech žije no-

vým životem. Odejel jsem do Ameriky brzo po hromadných přestupech, kdy na půltřetího tisíce se přihlásilo na Kdyňsku a Domažlicku k českobratrství, tedy v době pro vývin a utvrzení hnutí velmi důležité. Ale péčí obrodného hnutí českobratrského nadšení bratři faráři ze starých sborů přicházeli jeden po druhém, aby upevňovali nové naše bratry. Po roce vrátil jsem se sám i s rodinou a s nadšením pustili jsme se do organisování sboru. Založili jsme nedělní školu a každé neděle ráno malí i velicí shromažďují se k probírání pravidelnému Slova Božího. Máme zatím tři skupiny. Čestným superintendentem jest 85letý bratr Elichar, který zahajuje vyučování hluboce procitěnými modlitbami. Děti s nadšením se uvolily, že budou každé neděle sbírat, aby si mohly vypravit svoji místnost v budoucím Husově Domě.

Z prvních našich konfirmanťů bylo založeno sdružení mládeže, jež si řídí mládež za pomoci sestry farářové dle vzoru „křesťanské snahy“. Každé neděle probírá biblický předmět střídavě jeden člen sdružení a všichni ostatní se nějakým způsobem účastní. Když nám v březnu přibyl diakon br. Erlich a na tři měsíce i diakonka s. Vraná z New Yorku, byla založena sdružení i v Kdyni a Koutě a měli jsme několik společných schůzí — teď v létě hlavně na našich krásných horách.

Taktéž ses. Dobiášová založila sesterské sdružení Marta, které je utvořeno jako odbor sociální péče našeho sboru a připravuje též bazáry ve prospěch stavby našeho Husova Domu. Zřídily si též odbor Včelek, jež sestry učily drobnějším ozdobným i potřebným pracem a tak už na podzim měly Včelky zdařilou výstavku svých prací a výprodej ve prospěch svého koutku v budoucím Husově Domě.

I pěvecký odbor zřídila ses. farářová a neunavně cvičí v čtyřhlasých zpěvích, jimiž obohacuje přednášky Kostnické Jednoty a jiné slavnostní příležitosti.

Touto rozvětvenou činností získáváme stále nové členy, kteří mají příležitost přesvědčit se, jaká jest ta „nová víra“. Taktéž pohřby a svatby poskytují výbornou příležitost pro mnohé přesvědčit se o tvrzení římských kněží, jakými ti „odpadlíci“ jsou neznabohy!

Na Kdyňsku a v Koutě, kde se přihlásilo nejvíce našich členů před sčítáním, příchodem br. diakona v březnu a s. diakonky v dubnu práce se oživila, konfirmační cvičení zavedeno, nedělní škola a dvě sdružení mládeže založeny v Kdyni a Koutě a v několika osadách i mimo Kdyni zavedeny pravidelné biblické schůze.

Máme zde i své těžkosti a zklamání, ale Pán nám dává okoušeti mnohé radosti a požehnání z díla Jeho, zvláště když vidíme, jak na mnohých místech lid sám se chápe s nadšením díla přes to, že po více než půl roku stížen byl nezaměstnaností, které římská organisace chtěla využítí ve svůj prospěch.

Tři tisíce lidu nelze zménit rázem a vymanit z třistaleté poroby a výchovy v pokrytectví; ale těšíme se z toho, že to jde mnohem rychleji než to šlo jezuitům a Don Huertovým dragounům před 300 léty. Navštívil nás tu tatíček Masaryk a radujeme se z příležitosti, kdy jsme mu mohli říci, že tu dle jeho slov pracujeme o převýchovu a že Tábor jest náš program.

O B S A H.

A) Svolání, zahájení, ustavení se synodu.

	Str.
Zahajovací řeč sen. Součka	3
Členové synodu	6
Volby místopředsedů, zapisovatelů, tiskového odboru atd.	8
Odbory pracovní	9

B) Instalace seniora a synodního výboru.

Řeč far. Dobeše z Nov. Města na Moravě	10
Řeč Václ. Havelky z Ronova n. D.	13
Instalační výkon	14
Programová řeč instalovaného seniora Jos. Součka	15
Řeč syn. kurátora Ferd. Kavky	19
Projev gen. insp. slov. ev. církve dra Vanoviče	21
Projev sup. dra Gummi za německou evang. církev	22
Ostatní projevy hostů	23
Poděkování prof. Hrejsy na učiněné projevy	23
Zakončení instalační slavnosti br. sen. Součkem	24

C) Usnesení synodu.

Projev synodu p. presidentu republiky T. G. Masarykovi	24
--	----

I. Věci ústavní a správní:

1. Rozšíření círk. zřízení na Slovensko a Podk. Rus	25
2. Možnost přičlenění evangelických sborů v cizině k církvi českobr. ev.	25
3. Usnesení o tom, aby círk. zřiz. v tomto synodu měněno nebylo	25
4. Název „seniorátní úřad“	25
5. Kazatelé z ciziny. (Resoluce k § 69. círk. zř.)	25
6. Kancelář synod. výboru. (Resoluce k § 101., 14. c. zř.)	26
7. Přísaha	26
8. Samostatné oddělení evang. v min. školství	26
9. Svaz všech evang. denominací v RČS.	26
10. Těšínsko	26
Zamítnuté a z jednání vyřazené návrhy	27

II. Věci sborové:

1. Církevní časopis	29
2. Disciplinární řád	29
3. Presbyterská ordinace	29
4. Nemocenské pojištění	29
5. Štola	29
6. Fakultní extenze	30
7. Archivy	30

	Str.
8. Pojištění církv. budov proti ohni	30
9. Formulář visitačního protokolu	30
10. Program osamostatňování sborů a podnikání staveb	30
11. Domovina „Bethel“ a „Útulna pro opuštěné lidi“	31
12. Stručné vyjádření učení a zásad	31
13. Spojení sborů dř. různého vyznání	31
14. Spojení farářského a katechetského úřadu	32
15. Výzva k studiu bohosloví	32
16. Nová staršovstva	32
17. Pracovníci laičtí	32
18. Žádost kazatelů bez vysokoškol. vzdělání za volitelnost farářskou	32
19. Žádost br. M.	33
20. Mor. Ostrava	33
21. Strměchy	33
Zamítnuté návrhy	33
III. Věci výchovné:	
1. Konfesijní odznaky ve školách	34
2. Oficiální odznak církve	34
3. Osnova pro vyučování náboženství	34
4. Žena v církevní službě	34
5. Bohoslovci a evang. studenti v Praze	34
6. Doplnění studií a zkušeb. řádu pro bohoslovce	35
7. Zánik církv. škol	36
8. Kursy k výchově učitelů nábož. v seniorátech	36
9. Konfirmace	36
10. Práce mezi mládeží	37
11. Učitelský ústav v Čáslavi	37
12. Nedělní školy	38
Zamítnuté návrhy	38
IV. Věci bohoslužebné:	
1. Individuelní kalich	38
2. Svěcení neděle. Pamětní den Husův	38
3. Volby v neděli	39
4. Místnosti školní k bohosluž. účelům	39
5. Rodiče, kteří nechťejí posílati dětí do vyuč. náboženství	39
6. Proti usnadňování manžel. rozluk	39
7. Církevní kážně	39
8. Sociální péče	39
9. Členové církve v mimocírk. organizacích	40
10. Kázání o sv. Večeři Páně	40
11. Hlavní cíl našich sborů	40
12. Agenda	40
13. Zpěvník	41
14. Krásné písemnictví. Kalendář	41
15. Vydané učebnice	41
16. Schválení katechismu seps. prof. Hrejsou	41
V. Evangelisace:	
1. Resoluce o údech nově přistoupilých	42
2. Resoluce o nově vzniklých sborech	42
3. Resoluce o kazatelích pracujících mezi nově přistoupilými	42
4. Resoluce o Rev. Jos. Křenkovi	42
5. Zkoumání přihlášek k církvi	43
6. Reorganizace stálého evangelizačního výboru	43
7. Pořádání cyklu evangelizačních večerů	43
8. Misie mezi pohany	44

	Str.
9. Usnesení o Misijní Jednotě	44
10. O misijní škole v Olomouci	44
11. Příčiny, proč poměrně církev v této příznivé době k evangelisaci tak málo získala	44
VI. Věci hospodářské:	
1. Úhrada výloh synodu	45
2. Usnesení o dietách členů synodu	45
3. Organizace církevních sbírek	45
4. Usnesení o Husově Domě v Praze	46
5. Farářské platy, státní dotace, společná pokladna	47
6. Podpory sborům na stavby církevních budov	48
7. Poděkování syn. kurátorovi Ferd. Kavkovi za účetní a pokladní práci	48
8. Služební smlouva s B. Valešem, sekretářem syn. výboru	48
9. Členské příspěvky údů českokobratrské církve evangelické (Salár)	48
VII. Věci pensijní:	
Usnesení sem spadající jsou otištěna na str.	48—50
Návrhy zamítnuté	50
VIII. Věci různé:	
1. Styky s církvemi národností československé a s církvemi naší republiky	50
2. Styky se zahraničními církvemi a korporacemi	51
3. Kolportáž Písma sv.	51
4. Dozor církve nad charitativními ústavami ev. českokobr.	51
5. Kostnická Jednota	51
6. Jeronymova Jednota	52
7. Knihovna moravské superintendence	52
8. Resoluce o Jesuitech	52
Některé zamítnuté návrhy	53
9. Verifikace neschválených protokolů	53
10. Příští synod	53
11. Kuratorium Hus. Domu v Hradci Králové a čáslavské budovy	53
12. Volba náhradníka člena syn. výboru	53
13. Poděkování synodnímu výboru, zvláště p. seniorovi	53
14. Poděkování sboru klimentskému	53
15. Poděkování předsednictví synodu	53
16. Dík předsedův synodálům, zvláště zapisovatelům	53
Zakončení synodu	54
D) Přílohy.	
1. Synodní kázání konseniora Jos. Čapka z Třebechovic	54
2. Pozdrav synodu od em. superintendenta Dra Ferd. Císaře	56
3. Pozdrav synodu od presbyt. církve americké	57
4. Proslovy při evangelizačním večeru a to:	
a) proslov far. J. Jadrníčka z Uh. Hradiště	58
b) proslov far. J. Kryštůfka z Kralovic u Plzně	60
c) proslov far. Vl. Chvátala ze Soběslavi	60
d) proslov vik. K. Hájka z Přeštic	64
e) proslov far. K. Machotky z Plzně	66
f) proslov Rev. Jar. Dobiáše z Domažlic	66
O b s a h	68